

Uvodnik

Jurij Paljk

Nadutost ne pelje nikamor!

Na politično sceno je prišel s provokativnim geslom: -Pošljimo jih na odpad! Poslati na odpad staro, predvsem staro politično garnituro... iz leta 1948. Referendum je hotel spremeniti v osebni plebiscit in izgubil je zaradi svoje nadutosti, arogance. Vodje, 'condottieri', v Italiji navadno dočakajo klavrn konec. 1948 vztraja".

Te besede ja zapisal po Renzijevem velikem porazu na nedeljskem ustavnem referendumu Enrico Juliana, odgovorni urednik španskega časopisa La Vanguardia. Kot zunanji opazovalec je bistro pokazal na Renzijevo in njegovega bližnjega kroga, v katerem je tudi Serracchiani-jeva, strahovito aroganco, nadutost, ki je volivci ne prenašamo več, kar smo mu tudi pokazali na nedeljskem referendumu, ki je bil itak zelo, zelo slabo pripravljen. Ustava in njene spremembe so resna zadeva!

Renzi je po porazu takoj odstopil, v ponedeljek se je srečal s predsednikom Mattarello, ki ga je prosil, naj ostane premier, dokler ne sprejmejo finančnega proračuna.

Opazovalci in razni politični analitiki po strahoviti zaušnici Renzijevi vladi - za to je namreč šlo pri referendumu, ne pa za konzultacijo o ustavnih spremembah - vedo povedati veliko zelo učenih stvari. Med njimi so tudi taki, ki jim je naš pisatelj že pred veliko leti dal vzdevek vetrogončiči, a tega smo v Italiji, ki je bolj država melodram kot resničnih dram, vajeni.

Podatek, da je bilo proti ustavnim spremembam več kot 70 odstotkov mladih volivcev, tistih, ki imajo manj kot 35 let, pove veliko, predvsem nam pove to, da so mladi siti Renzijeve praznih obljub, v zameno bi raje resna, trajna, pravično plačana delovna mesta in ne namišljenih, začasnih, podplačanih. Veliko pove tudi ugotovitev, da se je predvsem srednji sloj, ki je tudi v Italiji vse manj srednji sloj, obrnil proti Renziju. Čeprav iz njegovega kroga razni "spin doktorji" in izvedenci, vsi arogantni, skrajno naduti, to jim je predvsem skupno!, vedo povedati, da gre za globalne zadeve, češ da je v zameno, ker je pri nas srednji sloj revnejši, na svetu dve milijardi manj revnih; to pa ne spremeni dejstva, da je srednji sloj pri nas vse revnejši in noče živeti več od obljub. Srednji sloj zahteva spremembe, družbene, socialne spremembe, ki naj se začno tudi pri odpravljanju privilegijev tistih, ki o teh spremembah nočejo ničesar slišati, pa naj gre za politike ali t. i. "zlate upokojece".

/ str. 2

Projekt šestih društev v organizaciji Vesele pomladi v Trstu

Foto damij@

POGOVOR Dr. Sara Brezigar

Slorija ne izkoriščamo dovolj

Dr. Sara Brezigar je letos postala predsednica Slovenskega raziskovalnega inštituta. Izhaja iz našega zamejskega okolja, po diplomu na liceju Prešeren je študijsko pot nadaljevala v Ljubljani, nato je magistrirala na London School of Economics. Zaposlena je kot znanstvena sodelavka na Inštitutu za narodnostna vprašanja: v sklopu inštituta je tudi glavna in odgovorna urednica znanstvene revije Razprave in gradivo, Revije za narodnostna vprašanja.

/ str. 9 IG

GORICA Razstava o cerkvi v Javorci

Pomnik z izjemno sporočilnostjo

V Javorci na Tolminskem so vojaki pred 100 leti postavili edinstven spomenik, izraz globoke želje po miru: leseno sveetišče, spominsko cerkev Sv. Duha. Bogata dokumentarna razstava Tolminskega muzeja, posvečena temu najlepšemu spomeniku prve svetovne vojne na slovenskem ozemlju, je v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici na ogled do 31. januarja 2017. Na odprtju je o njej spregovorila avtorica, mag. Damijana Fortunat Černilogar (na sliki).

/ str. 7

Pred proslavo 40-letnice

Mladi o Svetu slovenskih organizacij

Stefania Beretta, Neža Kravos, Lucija Tavčar, Simon Peter Leban in Matia Premolin nam podajajo svoja razmišljanja o vlogi Sveta slovenskih organizacij v današnjem svetu in prihodnosti.

/ str. 3

svet slovenskih organizacij

40

POTREBUJEŠ
PROFESIONALNI
SUŠILEC ZA LASE?
SEDAJ JE PRAVI ČAS!*

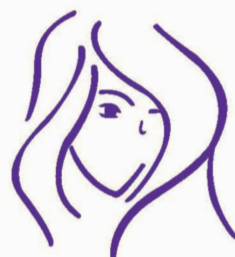

Prinesi nam stari sušilec za lase, tudi če ne deluje več, in

MI TI PODARIMO
20 €

pri nakupu sušilca za lase
"VIP Coiffeur"

www.parrucchelanza.com najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

PARRUCHE
Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE IN KOZMETIČARKE

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

* Posebna ponudba za menjavo sušilca za lase: obe ponudbi sta veljavni do 30. oktobra 2016 PONUDBA JE PODALJŠANA DO 15. NOVEMBRA 2016

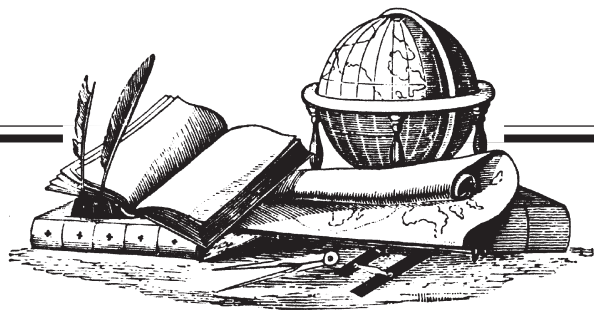
POTREBUJEŠ
PROFESIONALNI
SUŠILEC ZA LASE?
SEDAJ JE PRAVI ČAS!*

Prinesi nam stari sušilec za lase, tudi če ne deluje več, in

MI TI PODARIMO
30 €

pri nakupu sušilca za lase
"ETC Light"

S 1. strani

Nadutost ne pelje ...

Zato je Renzi doživel velik poraz. Ustavne spremembe, ki bi bile seveda danes nujne, niso bile v prvi vrsti. Volivci s (m) o mu dali zaušnico, ker je veliko govoril in malo naredil. Renzi je seveda politik do zadnje kaplje krvi, drzen in premeten, kar je pokazal pri vodenju županstva v Firencah, kjer se je bolj kot s popravljanjem pločnikov in jaškov ukvarjal s pošiljanjem na odpad starejših političnih predstavnikov, kot je to pokazal tudi pri prevzemu stranke Levih demokratov. Njemu gre tudi "zasluga", da

smo lahko bili po nedeljskem porazu priče veselih obrazov nekaterih politikov, za katere nismo vedeli več, da so še aktivni, preživeti, kot so. V prihodnjih dneh bomo videli, če mu bo uspelo ostati na čelu stranke. Slovenci smo na referendumu volili enako kot italijanski sodržavljani, če že ne enako, precej podobno. In so zato smešni danes vsi tisti veleumi iz naše sredine, ki nam žugajo s prstom, češ da bomo že videli, kaj nas čaka, kot so smešni predvsem tisti iz naše sredine, ki so v javnih,

varnih službah in na družbenih omrežjih pišejo, da bi se radi izselili v Avstrijo, kjer da je bolje, ker je zmagal zeleni predsednik... Ne povedo pa, da bi sami svoje privilegije radi nesli s seboj... Prav ima umirjeni predsednik Mattarella, ki je po izidu referendumu, na katerem je 60 odstotkov italijanskih volivcev, skoraj 70 odstotkov nas je šlo na volišča, reklo Renziju glasen NE, dejal, da je v Italiji demokracija trdna. Na krajevni ravni bi nas moralo bolj skrbeti, da je Serracchinjeva s svojimi pomagači kot prva v Italiji ukinila pokrajine, v katerih smo Slovenci imeli svoje predstavnike, ki jih odslej ne bomo imeli več nikjer. To bi nas moralo skrbeti!

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec o financiranju manjšine

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je v sklopu obravnave deželnega finančnega zakona med razpravo v peti stalni komisiji deželnega sveta posebej izpostavil vrsto potrebnih dopolnil k

zakonskemu besedilu. Odborniku Torrentiju je Gabrovec predložil dejstvo, da je deželni sklad za Slovence, ki je nastal na osnovi deželnega zakona 26 iz leta 2007, tudi tokrat prazen, kar gotovo ni najboljša vizitka glede

aktivnega pristopa deželne uprave do vprašanja razvoja in promocije slovenske narodne skupnosti v Italiji. V nadaljevanju je deželni svetnik SSK izpostavil potrebo po okrepitevi postavk v korist uvajanju priznanih manjšinskih jezikov v javnem šolstvu. Posebej se je Gabrovec zaustavil še pri vprašanju ovrednotenja območja nekdanjega taborišča v Viscu.

Prejeli smo (glej glosso Za spravi objem, Primorski dnevnik, 13. X. 2016)

Tridelni odgovor zgodovinarju Jožetu Pirjevcu (1)

Predragi Jože, ne zameri mi, da se tako pozno oglašam in se ti iz srca zahvalim za vse občutene besede, ki si mi jih namenil. Nisem odgovorila takoj, ker sem takrat prav kampanjsko prevajala Tonea Pavčka in mi je bilo naročeno, naj jim gradivo pošljem čim prej, ker bi radi dvojezično pesniško zbirko predstavili že na letošnjem knjižnem sejmu, če bi se le dalo, pa se ni. Samo po sebi umevno je imela zbirka absolutno prednost pred vsem drugim. Gradivo sem založbi izročila v domeničenem času in se ravno pripravljala, da ti pišem, ko sem prejela iz Salerna prve krtačne odtise antologijske zbirke Vinka Möderndorferja. Kar zgrozila sem se, uboge moje vedno bolj slabovidne oči, ki bodo morale loviti kar se da naglo nadvse nagajive škrate na 250 straneh z gosto nanizanimi pesmimi. No, tudi tokrat sem dala prednost poeziji in odložila zahvalo tebi za kakšen teden z izgovorom: saj trojni umor lahko počaka, ni strahu, da ne bi ujela tega, vsaj doslej, blazno počasnega vlaka in zamudila veličastni - pompozno najavljeni in propagirani na vse vetrove - zaključek z dokončno (beri: neizpodbitno) najdbo krivcev. No, ravno sem se vdružit pripravljala, da ti odpišem, ko sem vsa trda od mraza opazila, da centralno ogrevanje ne deluje, in kajpak zmrzovala nekaj dni, dokler mi serviser ni popravil okvare, vendar sem se tako zelo premazala, da sem bila ves naslednji teden, da ne rečem do včeraj, vsa prehlajena in zanič, pravi kup nesreče. Pretežno sem poležavala in nestrpno čakala, da mine. In je minilo. Tvoja nepričakovana glosa z na-

slovom Draga Jolka me je silno razveselila, s spomini na našo pekarno, na mojega očeta, na nas, ko smo bili - ti še majhen, mi drugi pa mladi in polni pisanih načrtov in sladkih iluzij, Sežana pa še žepnega formata, da si jo v celoti obredel - hišo za hišo - v slabi urici, če se nisi tu in tam preveč obiral. Tvoj nasvet Martinu - zelo umešten, da ne rečem nujen, hvala zanj, le resnica nas bo osvobodila!

Jože Pirjavec

–, da gresta v arhive po dokaze, da meni (!) zamašita... "gobec". Kaj lepšega? Ko bi bila samoljubne sorte, bi se počutila važičko. Še sanjalo se mi ni, da bi se užalila, zamera mi sploh ne leži. Vrh tega, ne pozabi, redno gledam filme najbolj razkričanih in slavnih sodobnih režiserjev, kjer so igralci po kvaliteti in izbranosti govora vsaj za deset-dvajset klinov niže od... precej nedolžnega ali kmečkega gobca, človek se pač privadi, ne vztrepeta več kot nekoč ob vsakem po nemarnem izrečenem klincu, jebenti ali goflji. Ni kaj, ljudje smo prilagodljivi, še preveč, vso to bolj ali manj samo prostaško šaro jemljemo že, kot bi šlo za medmete brez vsake prave teže ali za nekakšne za neizbrčno večino dopadljive okraske. Ta tvoj - recimo mu negalantni ali neelegantni, a zelo učinkoviti

– nagovor je prej spravljal iz sebe moje prijatelje in znance kot pa mene, vajene, odkar pišem, še na kaj hujšega. V pismu si mi obljubljal - čisto odveč - spravi objem. Ker za vsako spravo morata biti vsaj dva sprta ali užaljena, jaz pa nisem bila niti sprta s tabo in niti užaljena. Le malce začudena nad ne ravno izbranim izrazjem, a veliko bolj presenečena nad... razveseljivo, a povsem nepričakovano glosso, ki si mi jo posvetil, in se javno pokesal, da si se poslužil nepriemernih besed. Hvala za obžalovanje, zdi se mi zelo lepo, naravnost zglodno in tudi precej nenavadno od tebe. Le tako naprej. Tudi naši... še nespravljivi, da ne rečem nespravljivi narodni spravaši bi se morali oprijeti te tvoje metode: da se oboji prej javno pokesajo in ta-

ko rekoč dozoriijo za spravo, in šele nato - kot ti -, če začetijo željo po spravi, predlagajo spravi objem. Morda bo kdo kot jaz rekel predlagatelju, da za sprave objeme in poljube morata biti vsaj dva še (vedno) sprta, kar pa zanj (tudi zame!) ne velja, ker je že pred mnogimi leti nehal gojiti zamero in je hudo, ki ga je med vojno (in tudi po njej) doletelo, že davno odpustil, torej ta zadnja formalnost - spravi objem - mirne duše lahko odpade. Edino odprto vprašanje je, da čim prej pokopljemo na obeh straneh (!) še nepokopane mrtvece in zapremo to žalostno poglavje vsaj do... naslednje vojne, o kateri seveda lahko samo upamo, da je ne bo, in se v to miroljubno smer trudimo in prizadevamo.

/ dalje
Jolka Milič

FOTOGRAFIJA TEDNA

Za fotografiji smo tokrat izbrali portreta dveh slovenskih športnikov, ki sta se minuli konec tedna še posebej izkazala. Nasmehano dekletje Ilka Štuhec, članica slovenske smučarske reprezentance, ki trenira z mamo sama in s slovensko moško reprezentanco, ker ji okolje ženske reprezentance ni odgovarjalo. Minuli konec tedna je v Lake Louisu v Kanadi dosegla dve zmagi v najhitrejši alpski disciplini, v smuku, kar doselej še ni uspelo nobeni slovenski smučarki! Samo nekaj dni kasneje je bila še peta v superveleslalomu, kar potrjuje, da je v odlični formi. Na drugi fotografiji pa je Domen Prevc, mlajši od bratov Prevc, ki je konec tedna na posamični tekmi v Klingenthalu v Nemčiji poletel dvakrat čez 140 metrov in dosegel letošnjo drugo zmago v svetovnem pokalu v smučarskih skokih, kar je za tako mladega smučarskega skakalca več kot odlično. Ilka Štuhec je po prvi zmagi v smuku rekla, da se počuti "svetovno lepo", Domen Prevc pa je po drugi zmagi zase dodal, da je bil presenečen, ker je imel v zraku občutek, da bi lahko letel še dlje. Če je res, da se dan po jutru pozna, smo lahko tudi v letošnji sezoni tekmovalnega smučanja precej mirni, saj tudi drugi slovenski smučarji dosegajo izvrstne rezultate. Na uvodnem veleslalomu na ledeniku Rettenbach nad Söldnom je bil namreč Žan Kranjec četrti z najboljšim dosežkom v karieri. Za nov izvrsten dosežek pa je minuli teden poskrbel tudi Boštjan Kline, ki je bil na superveleslalomu v Val d'Isere peti.

JUP

Novo dno

V zadnjem letu je število novorojenčkov v Italiji doseglo nov padec. Nacionalni statistični inštitut Istat je naštel 485.780 novorojenčkov, kar je 3,3 odstotka manj kot leta 2014 oziroma najmanj od združitve Italije leta 1861. Istat ugotavlja, da je "vse manj in manj Italijank v reproduktivni starosti", ki so "vse manj in manj naklonjene k materinstvu". Skoraj 30 odstotkov otrok je rojenih neporočenim parom, 9,3 odstotka mater je starejših od 40 let, več kot ena petina novorojenčkov pa ima vsaj enega starša tujca.

Spoštovanil!

Glede na izjave gospe Diane Koloini o moji osebi želim javnost obvestiti, da je glede na sproženi kazenski postopek št. 1943/13 R.N.G.A. gospa Koloini podpisala sledečo izjavo:

"Z ozirom na kazenski postopek št. 1943/13 R.G.N.R. in glede na pisma, ki sem jih napisala o delovanju Slovenske stalnega gledališča v Trstu in ki so bila objavljena tudi na spletu, želim izraziti svoje obžalovanje, da sem užalila go. dr. Lapornik. Zato se ji iskreno opravičujem, tudi v zavesti, da so bile moje obtožbe neosnovane."

Denarno nadomestilo, ki sem ga podpisana prejela od gospe Koloini kot povračilo za meni povzročeno moralno škodo, sem v celoti nakazala ustanovi C.R.O. - Centro di Riferimento Oncologico iz Aviana.

S tem je ta bridka izkušnja zame končana.

dr. Maja Lapornik

Povejmo na glas

Oblazinjena trda roka

Pravzaprav nas nedavno objavljen osnutek novega pravilnika lokalne policije, kot ga je zasnovala zdajšnja tržaška občinska uprava, niti ni presenetil. Ni presenečenje, da se desna politika rada loteva reševanja skupnih problemov na zelo odločen ali celo preodločen način. Vsaj del te politike, in to kjer koli, kaže namreč nagnjenje do trde roke oziroma prepričanja, da je samo na ta način mogoče odpraviti nakopičene družbene težave. Osnutek novega pravilnika tržaške lokalne policije si je v tem smislu zadal nalogo, da poskrbi za lepše in bolj urejeno mesto. Odstraniti velja vse, kar kvari videz in kar ni lépo. Izpred oči ljudi, se pravi meščanov, velja odmakniti vse, kar ni prijetno in kar tako ali drugače spodbija občutek, da živimo v več kot spodobnih razmerah in da je naša družba pravična, saj naj bi v bistvu razrešila vsa protislovja: socialnih stisk ni, nesrečnih in obupanih ljudi ni, vse je torej ena sama sreča. Zato je treba uvesti visoke denarne kazni za uničevanje javne lastnine, čemur gotovo ne velja oporekati. Višjih denarnih kazni naj bodo nadalje deležni tisti, ki kadijo ali pijejo alkoholne pijače v mestnih parkih. In končno: beračenje je za ugledno mesto sramotno, zato naj bodo kaznovani vsi, ki dajejo beračem denar oziroma miloščino. Odprava kajenja in pitja alkoholnih pijač v parkih bo dober in nujen zgled za otroke, navajajo predlagatelji, za pitje pa, kot pravijo, so na razpolago bari. Ni pa utemeljitve, zakaj naj bi bilo prejemanje miloščine kaznivo

dejanje, verjetno zaradi tega, ker je najbolj revne preprosto treba zakriti javnosti, saj sicer mažejo našo družbeno podobo. Dosti bolj vprašljivo je seveda kaznovanje tistih, ki bi tem revnim dali kakšen denar. Tovrstno dajanje pomoči je škodljivo, ker javno revščino menda vzdržuje. Pravilnik se pri tem nekoliko omežča in dovoli darovati nekaj za pod zob, dosledno pa vztraja pri prepovedi denarne miloščine, ki naj bi bila v večini primerov porabljena za popivanje. Sploh se pravilnik na vso moč trudi, da bi dokazal svoj nadvse dober namen, in dodaja, kako ukrep ne bo veljal za temnopolte fante, ki na ulicah prodajajo knjige in druge predmete, ker gre v tem primeru za "ulične trgovce". Tudi ne bo veljal za ulične glasbenike, ker gre v tem primeru za "ulično umetnost". Ob vsem tem velja vsekakor dodati, da trenutne razmere v našem razvitem svetu niso ugodne. Problematiki pribežnikov ni in ni videti konca, poleg tega jim je javno mnenje vsak dan manj naklonjeno. Razraška se tudi revščina in število tistih naših ljudi, ki so v vse večji ekonomski stiski. Ne nazadnje bližnja prihodnost ne zagotavlja kakšnega izrazitega premika na bolje, ni torej lahko, in to je mogoče razumeti. A vendar velja sprejemati ukrepe z več občutka in z upoštevanjem človeških vrednot, ki so naše največje bogastvo. V nasprotnem primeru bomo urejali stvari tako, da se bomo vsi skupaj pomikali v vse bolj mučne ali celo težko znošne razmere.

Janez Povše

Želje, upi in nasveti ob 40-letnici krovne organizacije

Svet slovenskih organizacij v očeh mladih

Stefania Beretta

Svet slovenskih organizacij je začel delovati leta 1976, to je pred štiridesetimi leti. V teh letih je pokazal in se izkazal, da deluje v

Stefania Beretta

duhu krščanskih vrednot, pluralizma in demokratične zavesti. Svetu slovenskih organizacij želim, da bi širil te vrednote med mladimi, jih spodbujal in jim nudil nove možnosti v svetu odraslih.

Svet slovenskih organizacij združuje veliko ustanov in društev, v katerih delujejo oz. bi lahko delovali mladi. Njim je treba nuditi prostor, vendar je nujno potrebno, da so prisotni tudi starejši člani, ki jih bodrijo in jim pomagajo. Priznam, da poznam nekaj mladih, ki ne vedo, kaj sta krovni organizaciji in kakšno podporo nudita društvom, tako da večkrat razlagam, kaj sta krovni organizaciji, kaj so društva itd. Treba bi bilo, da čim več ljudi ve, kaj sta krovni organizaciji, kaj je Svet slovenskih organizacij, ker samo tako bo naša slovenska manjšina v Italiji lahko rasla in se razvijala. Treba bi bilo ozaveštevati ne samo prebivalce slovenske manjšine v Italiji, ampak tudi Slovence v matični domovini in seveda tudi Italijane. Zato Svetu slovenskih organizacij želim prav to, da bi povabil v svojo sredino čim več mladih, ki pa se bodo nekoga dne morali zavedati,

da bodo morali tudi oni prepustiti mesto mlajši generaciji, s tem pa, da jim bodo ostali še vedno ob strani, vendar bodo morali znati pomagati v pravi meri. Verjemite, ni utopija. Nikakor pa ne bodo smeli pozabiti na vrednote, ki jih najdemo v statutu: pluralizem, demokratična zavest, avtonomija in krščanske vrednote. Želim, da bi tudi drugi sosednji narodi spoznali našo manjšino in našo realnost.

Dragi Svet slovenskih organizacij, dragi odborniki, člani in vsi, ki pri tem sodelujete, v štiridesetih letih ste veliko pripomogli k rasti naše slovenske manjšine v Italiji, želim Vam še obilo uspehov. Hvala za podporo.

Simon Peter Leban

Dragi Svet slovenskih organizacij! Povabili so me, da ti v imenu mladih čestitam in ti voščim ob pomembnem jubileju. Že štiride-

set let je minilo, odkar se je prva skupina društev odločila, da se poveže v skupno krovno združenje. V tem času se je marsikaj pripetilo, ti si rastle in se razvijal s pristopom novih članic. S svojim delovanjem si pripomogel h krepitvi slovenske narodne zavesti in kulturne, socialne, politične, športne ter rekreacijske dejavnosti. Aktivnost tvojih članic je spodbudila in podprla proces osamosvajanja Slovenije; zadnjih 25 let pa si prispeval k ustvarjanju enotnega slovenskega kulturnega prostora s povezovanjem zamejstva in zdomstva z matično domovino.

A da ne bo moj pogled uprt samo v preteklost, ti želim zdaj izraziti tudi nekaj svojih pričakovanj in želja. Ob prebiranju 3. člena tvojega statuta, bi ti svetoval, da v prihodnje nameniš več svojih moči vzgojnemu področju; vzgoja mladih generacij je bistvena za zdravo rast slovenske narodne skupnosti. Menim, da si morda v teh letih zanemaril ta vidik, češ da je to naloga tvojih članic. Vendar ti, dragi SSO, spričo dejstva, da deluješ v vseh treh pokrajinah, kjer smo Sloven-

Simon Peter Leban

ci zgodovinsko prisotni, lahko veliko bolje in učinkoviteje odgravaš to vlogo. Odločno si podpiraj kulturno, zborovsko in športno aktivnost, morda bi v prihodnje lahko še kaj več naredil na znanstvenem, socialnem in družbenopolitičnem področju.

Ne pozabi na svoje korenine in na vrednote, iz katerih si zrastle. Podpiraj pluralizem idej tako znotraj svojih članic kot z ostalimi društvi, ki delujejo v drugi krovni organizaciji. Enoumje in odsotnost kritičnega pristopa vodita v narodovo osiromašenje in duhovni propad. Dialog in skupno sodelovanje, ki slonita na medsebojnem spoštovanju, pa sta pogoja za zdravo rast vseh Slovencev. Na misel mi prihaja geslo EU: in diversitate concordia - združeni v raznolikosti. Tega načela bi se moral v prihodnosti še bolj okleniti. Svetujem ti, da bi poskusil povečati demokratično

raven z uvedbo raznih forumov in vključitvijo čim večjega števila članov v proces sprejemanja odločitev. Krščanska socialna miselnost naj prepleta tvoje delovanje, da bo vsak korak v večjo Božjo čast in slavo. Krepitev narodne zavesti in skrb za slovenski jezik naj bosta vedno v ospredju pri tvojem delovanju. Dragi SSO, zahvaljujem se ti za vse dobro, ki si ga do zdaj storil, in ti iz vsega srca kličem še na mnoga leta. Bog te živi!

Neža Kravos

Že od konca obveznega šolanja se zelo pogosto srečujem z vprašanjem "Česa si mladi želite"? Na videz preprosto vprašanje, ki pa marsikoga spravi v škrpice - mene tudi. V zadnjih razredih višje srednje šole je tako vprašanje morda nekoristno. Čas, v katerem živimo, od nas takrat še ne terja pretirane zrelosti, zato so tudi naše želje takrat banalne in se omejujejo le na osebna zanimanja vsakega posameznika. Šele kasneje, ko se osebno dostojno dovolj razvijemo, smo morda pripravljeni na odgovor, ki je pa veliko bolj kompleksen od pričakovanega.

Živimo v obdobju, ko fizičnega pomanjkanja ni. Vse nam je dano in za večino stvari se nam ni treba truditi. Izgubljam pa vrednote. To se najbolj čuti pri odnosih. Odnosov, ki so nekoč osmišljali življenja posameznikov, danes skoraj ni več. Pa ne govorimo le o verskem ali družinskem kontekstu - tudi v družbi se pristni odnosi vse bolj izgubljajo. Izgubljajo se skupnosti z istimi ideali in cilji. Najbolj pa to občutimo v krajih, kot so delovna mesta. Vsak dan se srečujemo z zlorabo in podcenjevanjem svojega dela. Zato je včasih misel na odhod za iskanje boljših življenjskih pogojev edina rešitev, teža take misli pa ni ravno majhna.

Večkrat nam očitajo, da se ne zanimamo dovolj za slovenstvo, da ne cenimo truda svojih prednikov, in sprašujejo, zakaj ne nadaljujemo njihovega dela. Razlog za to ni brezbržnost, ki nam jo nekateri pripisujejo. Ohranitev in razvoj slovenske skupnosti v Italiji se nam zdita samoumevna, saj smo se z večino pravic že rodili. Z uporabo slovenskega jezika v domačem okolju in v javnih ustanovah smo zrastle. Njegova nadaljnja uporaba se nam zdi edini možni razvojni scenarij. Tudi želje po povezanosti ne čutimo tako močno kot v preteklosti. Povezanost je del

nas. Tako v lokalni družbi, ki je iz leta v leto manj obremenjena z zgodovino, kot tudi povezanost z Republiko Slovenijo. Večina izmed nas ima z njo že redne stike: osebne, na področju izobraževanja in v drugih ustanovah. Slovenijo čutimo za svojo in že aktivno sodelujemo na različnih družbenih področjih. Vse delo, ki so ga naši predhodniki naredili, zelo cenimo in smo jim hvaležni, da imamo odprtih toliko možnosti in priložnosti. Kljub temu pa ostaja naša prva misel naša prihodnost, ta je

Neža Kravos

večkrat nejasna in vprašljiva. Verjamem, da lahko tudi naša zamejska skupnost naredi kaj v to smer. Včasih imam občutek, da se preveč osredotočamo na svoj mikrokozmos in lokalne interese, težave širšega območja pa ostajajo v drugem planu. Morda potrebujemo širšo vizijo z upoštevanjem perečih evropskih in globalnih problematik, saj se z njimi vsi vsak dan srečujemo. Vrednote, ki jih zagovarja SSO, so in bodo še naprej aktualne. Če jih pravilno uorablamo v zdajšnji realnosti, lahko dobimo odgovore na marsikatero vprašanje. Zato je odgovor na vprašanje, česa si mladi najbolj želimo, tale: želimo si stabilnosti, v odnosih in pogledu na prihodnost. Več zaupanja in bolj definirane vloge v družbi, da se v njej lahko počutimo realizirani.

Matia Premolin

"Ustanovljeno je združenje Svet slovenskih organizacij, izraz raznolikih potreb in dejavnosti slovenskega prebivalstva v deželi

Matia Premolin

Furlaniji Julijski krajini, v Italiji in v tujini (...)"

Mimo je že kar nekaj let od trenutka, ko so ustanovitelji Sveta slovenskih organizacij predložili statut z navedenimi stavki in tako ustanovili eno od temeljnih organizacij za Slovence v Italiji. V tistih trenutkih navdušenja in zvestobe vrednotam pluralizma, demokratične zavesti, krščanstva in avtonomije se je začela pot v smeri ohranjanja in razvoja Slovencev v Italiji s političnega, socialnega, kulturnega, športnorekreacijskega, ekonomskega in znanstvenega vidika. Izbrana pot ni bila in še vedno ni lahka, a se je s trdom vseh članstvo razširilo, kar je popeljalo SSO na današnji položaj enakopravnega predstavnika Slovencev v Italiji. Opažam vse obširnejše sodelovanje z drugo krovno organizacijo, kar je seveda pozitivno in potrebno za našo narodno skupnost. Slovenci v Italiji kravovo potrebujemo dobre zastopnike za odprta vprašanja, vse enotnejše v nastopanju in odločnejše pri zahtevanju spoštovanja naših pravic. To zblizevanje naj vodi v enotnost v različnosti, ne pa v slepo enoumje, saj brez raznolikosti, kot piše v prvem členu statuta, ni napredka in bi Svet slovenskih organizacij izgubil lastno poslanstvo. To ne pomeni, da sem proti smeri združevanja krovnih in odprave dvojnikov v spoštovanju specifik.

V vrstah vodilnih organov Sveta slovenskih organizacij žal pogrešam mlade obraze, ki bi lahko po mojem skromnem mnenju veliko pripomogli k posodobitvi pogledov in k tkanju širše vizije krovne organizacije. Svet je potreben mladih sil, tako kot smo mladi potrebni podpore in svetovanja starejših, ki so že dolgo let aktivni. Z našo pomočjo je lahko strategija za doseganje zastavljenih ciljev učinkovitejša in, zakaj ne, privlačnejša. Kalup je postavljen na solidnih temeljih, a treba ga je stalno posodabljanje in preoblikovanje na površju, da lahko res sprejme in predstavlja vse Slovence našega kulturnopolitičnega prostora.

Verjamem, da bo Svetu slovenskih organizacij z veliko vne- mo in dobrimi potezami uspelo se približati ljudem, še posebej mlajšim generacijam. Podpiram geslo 35-letnice "Iz zdravih korenin v nove čase"! Predsedniku in vsem članicam iskrene čestitke ob tako pomembni obletnici, ki predstavlja zavidljivo odskočno desko v prihodnost. Naj postane SSO res skala, na katero se lahko zanesne katerikoli pripadnik naše narodne skupnosti. Jezik ni dovolj, nujna je narodna zavest in identiteta. Naj živi SSO!

Lucija Tavčar

Dragi SSO! 40 let ni mačji kašelj! Struktura tvoje hiše je v tem času do- bro prestala marsikatero or- jaško burjo, zob časa pa ni ošibil tvojih krepkih zidov.

Stavba je nastala na trdnih temeljih: tvoji arhitekti so imeli jasno pred sabo, kaj želijo. Zrasel si prav tu in takrat, ko so ljudje in ideje potrebovali varno zatočišče. Obrnjen si proti Jadranu, a vendar tako, da poleti skozi okna vleče svež veter in da je tudi sence dovolj. Od takrat je minilo že mnogo let. Staro napeljavo bi bilo morda bolje nadomestiti z okolju prijaznejšim in dolgoročno koristenosnim geotermalnim gretjem, da bomo iz domače zemlje črpali koristno energijo. Tudi na zemlji za hišo bi lahko nasadili zelenjavni vrt, le tako boš lahko nekoliko bolj samozadosten, bolj usmerjen k trajnostnemu razvoju infrastrukture, ki bo vzor za vse, ki tja zahajajo. Prav tako bi bilo lepo, da bi nekoliko preuredili prostorsko razvrstitev in namenskost sob. Treba bi bilo porušiti kak zid, da bi lahko zadihali v širšem, odprtem prostoru. Vrata pa morajo ostajati odprta za vse vedoželjne. Že v preddverju bi bilo dobro nekaj polic nameniti besedi, da se bo vsak obiskovalec lahko takoj zaljublil v dvojinjo. Ropotarnico je treba pospraviti: starim vsebinam se da nadeti nove preobleke in jih aktualizirati današnjim potrebam primerno. Dovolj prostora je treba najti za mladino, da bo rada zahajala na tvoje kulturno igrišče, ki mora hkrati biti vseučilišče. Le tako bodo znali najprej popraviti, kar pušča, ko bodo odrasli, pa bodo sami bogatili in načrtovali tvojo prihodnost. Še ostajaj blizu ljudem. Še

Lucija Tavčar

jim pomagaj, da bodo želi skupaj zasajene sadove. Še jim ponujaj podvige, da bodo lahko zidali in utrjevali svoje bivanjske prostore. Še jim dajaj kruha iz svoje krušne peči. V tvoji topli kuhinji naj se še naprej gnete, mesi in kvasi, saj vonj po sveže spečenem kruhu pomeni dom.

V džungli današnjih ponudb ni lahko izbrati najbolj primerne arhitekta in niti ostalih strokovnjakov, ki jim lahko zaupaš in ki bodo znali tvojo specifično ohraniti, ob tem pa objekt prilagoditi standardom današnjega dne. A vendar, ti posegi so nujni, če hočeš ostajati varno zavetišče za nove generacije. To terja pogum! A verjemi: ostal boš, kdor si, le, če boš s primernimi restavratskimi posegi znal ovrednotiti svojo dediščino, in (p) ostati domač vsem, ki živimo ob tebi. Dragi SSO, hvala, ker si naš zvesti spremljevalec. Vse najboljše!

POGOVOR G. Anton Bedenčič

Pripadnost slovenski župnijski skupnosti je izrednega pomena za narodni obstoj

40 let duhovniškega poklica v župniji Repentabor je za g. Tonea Bedenčiča pomemben življenjski mejnik. Pušča v njem izredne sledi, izkušnje in občutke.

“Moja duhovniška pot je močno povezana s celotno tržaško stvarnostjo: šola, skavti, mladinske skupine, vodenje openskega dekanata in zdaj še služba škofovega vikarja”, nam je povedal v intervjuju, ki smo mu ga ponudili zato, da bi razčlenil tako pomembno obletnico.

“Še posebej pa moram poudariti dolgoletno službo upravitelja Marijanišča. Še posebej je bilo naporno ob prenovi. Marsikaj je na Opčinah ekonomsko propadlo, tudi druga škofijska ustanova na Opčinah. Marijanišče pa še vedno obstaja. Nekateri mislijo, da je obstoj Marijanišča sam po sebi umeven. Pa ni tako. Prav vodenje te ustanove je velik napor. Delo v župniji pa je drugačno. Lahko rečem, da je v mojem življenju prav delo v župniji pustilo največjo sled. Zakaj? V župniji se srečuješ z ljudmi, od rojstva do smrti. Z njimi si povezan, z njimi se veseliš in tudi trpiš. Krog ljudi, s katerimi se srečuješ, je širši od ožje kršćanske skupnosti. Obdržati z njimi stik in sodelovanje je zelo pomembno za vzdušje celotne skupnosti na področju župnije. Seveda pa je najlepši del mojega dela v župniji z ožjo skupnostjo. To so tisti člani naše verske skupnosti, ki to skup-

nost čutijo kot Jezusovo skupnost. Ponosni so, da so kristjani, in se zavedajo, kako velik pomen ima župnija za versko rast in rast moralnih vrednot vsakega človeka. Smo slovenska manjšina na Tržaškem. Zato je pripadnost slovenski župnijski skupnosti tudi izrednega pomena za narodni obstoj. V vsem tem obdobju sem imel čudovite sodelavce. Z njimi smo soustvarili čudovite stvari. Koliko zvestobe in poštvalnosti. In to do zadnjega diha. Skupaj smo se ob delu tudi človeško oblikovali. In prav iz te medsebojne izkušnje je rasla tudi tista prava praktična vera, ki je rojevala in še rojeva. Rojeva bogate sadove. Ko se kraški človek ogreje, je morda malo trd, toda je tako prijetno topel”.

Kako se spominjate začetnega obdobja v župniji Repentabor?

Sem član salezijanske družbe Janca Boska. Po želji škofa Santina so me naši predstojniki poslali na Tržaško za kakšno leto. Sedež naše skupnosti je namreč v Marijanišču. Skupaj z g. Pohajačem, ki je bil tu že peto leto, sva začela novo obdobje. Tako sem se prvi dve leti popolnoma posvetil delu z mladimi. Da bom kdaj postal župnik na Repentaboru, se mi ni še pred pol leta poprej niti sanjalo. In zgodilo se je. G. Žele se je odpovedal župniji. Po nekaj mesecih nadomeščanja sem prevzel

Foto IG

župnijo v upravo.

Utrjena cerkev se mi je zdela kot zapuščena in zaprašena enkratna lepota Krasa. Ko sem odprl vrata, so me sprejeli pogledi, polni pričakovanja in upanja. Takoj sem začel delati z mladimi in njihovimi družinami. Lahko rečem, da je bilo takrat lažje kot danes. Ustanovili smo skavtske skupine, otroški in mladinski zbor, imeli poletne počitnice, družinske izlete. V teh letih sta bili uresničeni dve dejavnosti, ki sta mi zelo pri srcu. Praznik Velikega šmarna je postal osrednji dogodek z versko, kulturno, družabno vsebino. V to delo je vključena celotna župnija. Praznik je postal prepozna-

ven in privablja množice vernikov.

Drug tak dogodek je povezava s tistim delom naše nekdanje župnije, ki je ostal v Sloveniji. Začelo se je ob odpiranju meje za božično polnočnico. Potem je to preraslo v širše sodelovanje.

Z druge strani pa je Tabor kazal propadajočo lepoto. Količkrat sem prva leta sam hodil po strehi in sam s cementom ali malto zalival luknje na strehi, ki je vsepovsod puščala. Zapuščeno Tabro se je videla še posebno na zvoniku. Dve veliki rešeliki sta rastle na vrhu zvonika. Z alpinistom Teom Durnikom sva splezala na zvonik in posekala ti dve drevesi. In potem se je začelo. Obnova srenjske hiše, župnišča, cerkve, obzidij. Po 40 letih ni enega dela Tabra, kot je bil prej. Vse je novo, pa vendar se zdi staro. Mnogi mladi moške so takrat žrtvovali dneve in ure pri vsej tej obnovi. Nekateri so že šli po zaslužen plačilo k Bogu. Z drugimi delamo še naprej.

Kako se je v tako dolgem razdobju spremenila repentabrska verska skupnost?

Repentabrska skupnost se je v 40 letih zelo spremenila. Če bi bil tu samo dve ali tri leta in bi se po 35 letih vrnil, bi je skoraj ne spoznal. Spremenilo se je prebivalstvo. Tedaj je bilo malo italijanskih sodržavljanov. Zadnja leta se

je število zelo povečalo. Ko sem prišel, ni bilo ločenih družin, morda katera civilna. Danes je kot v mestu. Otroci in mladina so bili tedaj zelo povezani. Društva, posebno športnih, ni bilo veliko. Zato so se družili. Imeli so več časa za spontano druženje in prijateljstvo. K šmarnicam in verouku so hodili peš in se družili pred njimi in po njih na poti domov. Danes ni časa. Otroke domov pripeljejo z avtom in takoj tudi odpeljejo. Toliko je aktivnosti! Otroke prevažajo z ene do druge dejavnosti. Še celo verouk postaja odveč. Pač to je odraz sodobnega časa. Poudarek je na gibalnem razvijanju telesa,

na oblikovanje osebnosti in duhovnosti pozabljajo. Zato je toliko praznine. Zato mladi iščejo pozabo v alkoholu, drogah, računalniški in internetni zasvojenosti. Če se ne oblikuje zdrava osebnost z duhovno osnovo, potem so vse dejavnosti vržene v sod brez dna. Kljub tem težavam lahko rečem, da se pri nas še držimo nad vodo. Skupnost se še vedno v lepem številu zbira ob nedeljskem bogoslužju. Čuti se pa odsotnost mladih po birmi. Večina jih je v športu in imajo tekme. Tudi pri nas mnoge mlade družine čutijo nedeljska srečanja kot breme. Prav tako verouk. Brez tradicije. Ni želje in zavesti, da bi vzgajali mlade v veri, zreli in osebni. To bo v prihodnje imelo velike posledice za našo skupnost. Ko kristjan ni vera – Bog na prvem mestu, potem človek nehoti v svoje življenje postavljati nove idole in nove človeške bogove.

/str. 12
IG

Cerkveni in družbeni antislovar (29c)

Č kot ČRKARSKA PRAVDA (3)

V tej sodobni črkarski pravdi obstaja še nekaj procesov spreminjanja jezika. Tu je še jezikovna mutacija, saj bi bilo odločno premalo reči temu samo sprememba. Kdor ima v lasti besede, ima v lasti tudi vesti ljudi in ima seveda tudi v lasti resničnost. V Sloveniji sicer še nisem zasledil, da je tisti, ki se ima roditi le “spočetveni produkt”, a v Italiji že pravijo, da gre prav za to. Če pa je tako, potem je jasno, da ni mogoče zagovarjati pravic tistega, ki se še ni rodil, ampak je samo spočet, ker produkt pač nima pravic. Sicer pa je tako ali tako uporabljena samo beseda “zarodek”, pa smo na podobnem. Namesto da bi jasno povedali, da gre za uboj ali umor nekoga, ki se s tem strinja, se že tako ali tako dolgo časa uporablja beseda “evtanazija”, kar bi pomenilo “dobra” ali “lepa” smrt, vsekakor pa ustretna tujka razelektričnosti, ker itak nihče ne ve, kaj pomeni dobesedno, vsakdo pa približno ve, kaj je njena vsebina, a le približno. Za nekoga, ki je v komi, ne uporabljajo ustreznega medicinskega izraza, ki bi bil “arelacionalni sindrom”, kar pomeni, da bolni ne more imeti odnosov s svojimi bližnjimi, in uveljavljeno rečejo, da je v “vegetativnem stanju” ali da “vegetira”, da bi tako povedali, kako je nekdo iz človeka postal le še rastlina, zato pa ga lahko odstranimo, kakor odrežemo rastlino s škarkami. Vemo tudi, kako naj ne bi več uporabljali izrazov “mož” in “žena”, temveč raznorazne druge izraze, kot recimo “starš 1” in “starš 2”, prav tako pa uporabljajo raje izraz “partner” ali kak drug izraz, da ni razlike med pari, ki so poročeni, in tistimi, ki živijo skupaj brez poroke, ker sta pač obe obliki enakovredni. Kaj vse bi lahko še naštel, a je dovolj jasno razvidno, kako tekoča je postala ta naša družba, sploh pa medčloveški odnosi. Če tako eno besedo zamenjamo z drugo, potem je resničnost zamegljena, vse bolj se izgublja, ljudje pa se potapljam, in sicer na vseh področjih, v svet, ki je vse bolj virtualen, ne pa realen. Gre za svet, ki je abstrakten in umetno narejen. Kdor ne pozna resničnosti, je ne more niti ustrezno ovrednotiti, torej ne more ustrezno ovrednotiti svojega življenja in tistega, ki ga

obkroža, ker ga pravzaprav tisto niti ne zanima. Pa seveda to ni le težava mlajših generacij, temveč smo priče vse več odraslim, staršem, ki v lastnem stanovanju ne prestopajo visijo na elektronskih napravah, danes največ na tabličnih računalnikih in pametnih telefonih, ki pa kljub svojemu imenu ljudi v resnici poneumljajo. Da bi, če gremo naprej, do konca pokopali stari svet, imamo še eno orodje, ki pa je v tem, da ošibimo izraze, kar seveda vodi v t. i. “šibko misel” (it. pensiero debole), ki ima svojega najvidnejšega predstavnika v italijanskem filozofu Gianniju Vattimu. Izraz narava je tako iz metafizičnega pojma postal le še izraz okolja. Duša je postal neki tekoči izraz med romantičnim in new agevskim, vsekakor pa bolj predstavlja neki sentimentalizem, nikdar pa neke človekove duhovne in racionalne notranjosti. Tudi ljubezen ne pomeni več železi zlasti dobro drugega ali popolne podaritve, temveč je prav tako postala bolj čustveni vzgib in traja vse, dokler nekaj čutimo, dokler je “feeling” ali “kemija”. Izraza “dobro” in “zlo” sta izgubila svojo objektivno razsežnost, zato pa tudi pravo vsebino, danes pa tako predstavljata le še posameznikovo pojmovanje enega ali drugega, ker sta postala nekaj povsem subjektivnega in subjektivističnega. Zelo dobro je to v svojem *Leviatanu* pojasnil nominalistični filozof Thomas Hobbes (1588-1679): “Dobro in zlo sta imeni, ki pomenita naše apetite in naše averzije”. Gre torej za tisto, kar kdo mara in kar kdo ne mara, to je to. Izrazi tako postanejo prazne posode, ki jih vsakdo napolni po mili volji. Zame je tako splav zlo, zate je dobro. Ošibiti izraze pomeni hkrati tudi ponižati, a seveda ne ponižamo izrazov. Izraz nosi s seboj socialno stigmo, ki gre onkraj samega pomena in udari tistega, ki izraz uporablja. Tako potem besede “avtoriteta”, “družina”, “sramežljivost” nosijo s seboj nasprotovanje, posmehovanje, pohujšanje, zmrdovanje in še kaj. Tako je s temi zadevami, zagotovo pa bomo eno od prihodnjih epizod morali nameniti še tistemu, kar so na pogorišče te jezikovne vojne postavili tisti, ki so samo vojno sprožili.

Andrej Vončina

Mestna knjižnica Izola

Predstavitev knjige Ločiti se ... in potem?

Sredi novembra je bila v Mestni knjižnici Izola predstavitev knjige **Ločiti se ... in potem?** Knjigo sta na podlagi izkušenj z ločenimi osebami napisala zakonca Anna in Alberto Friso, izšla pa je v založbi **Novi svet**. Na predstavitvi knjige so sodelovali urednik založbe Djuri Ramač, upokojena socialna pedagoginja Neva Flajs, gospa Darja Ličen, profesorica Ana Jurkovič in moderatorka Tatjana Božič.

Gospod Djuri Ramač je najprej predstavil založbo **Novi svet**, ki deluje od leta 1964, njen cilj pa je prispevati k snovanju nove civilizacije ljubezni, ki temelji na edinstvi človeške družine. Založba je nastala v okviru mednarodnega duhovnega gibanja, ki ga je ustanovila Chiara Lubich in skuša odgovarjati na vse pereče izzive in potrebe sodobnega časa. V založbi je do danes izšlo več kot 200 knjig. Poleg številnih drugih publikacij izdaja tudi mesečnik *Novi svet*, revija *Edinstvo* in karizme pa izide štirikrat letno. Med knjigami založbe *Novi svet* so bile večkrat ponatisnjene tiste, ki se dotikajo življenja družin, na

primer **Ne mešajmo se preveč v probleme otrok, Cvetoč zakon, V dvoje, Komunikacija v paru, Vzgoja za ljubezen**.

Djuri Ramač je nato na kratko podal še vsebino knjige **Ločiti se ... in potem?** V njej avtorja prikažeta razloge za ločitev, bivanjske in čustvene posledice, ki prizadenejo vse vpletene, pomen socialne mreže, prijateljstva in osebne ustvarjalnosti v času po ločitvi. Poudarita, kako pomembno je, da se ločeni starši zavedajo, da so starši za vedno.

Gospa Neva Flajs je povedala, da so statistični podatki o številu ločitev resnično skrb vzbujajoči. Zato se moramo zavedati naše osebne in skupne odgovornosti za ločene osebe in družine. “Potrebno se je vedno znova pogo-

varjati, iskati oporo in razumevanje, ne se izolirati. Predvsem ne smemo teh oseb pustiti samih”, je bila jasna. Svoje razmišljanje je naslonila predvsem na lastne izkušnje z učenci s posebnimi potrebami in njihovimi starši pri delu v šolski svetovalni službi. “Zaradi ločitve najbolj trpijo otroci. Doživljajo boleče življenjske preobrate, celo travme. Ranljivi so, ker so še brez življenjskih izkušenj. Tudi za starejše otroke je ločitev staršev boleča in največkrat otežuje njihovo odraslanje in osamosvajanje. Otroci so največkrat izključeni iz dogajanja med starši. Potisnjeni so na stran in sploh ne razumejo, kaj se dogaja. V svoji praksi sem doživljala pri otrocih veliko negativnih posledic po razvezi staršev: strah, zmedenost, manipulativnost, laganje, razvajenost, agresivnost, neuspeh pri učenju in socialnih odnosih, psihosomatske bolezni. Ločitev, posebno če jo spremlja neustrezno vedenje staršev, ki se ne zmoreta dogovoriti, kaj je za otroka najbolje, v otroku povzroči globoko izgubo lastne vrednosti in veliko nemoč pri soočanju z običajnimi nalogami v življenju”, je povedala Neva Flajs. Tudi če zaradi konfliktnih odnosov med zakoncem pride do ločitve, se morata oba zavedati, da sta starša za vedno. Iti morata preko sebe in najti moč in voljo, da sodelujeta v dobro otroka. “Moja izkušnja je, da so bili starši pripravljani na sodelovan-

je, če sem se z njimi pogovarjala spoštljivo in jih sprejemala brez obsojanja. Ko mi je uspelo, da sta starša ponovno vzpostavila dialog, se je to poznalo tudi pri otroku. Starši, ki bi sami od sebe znali spoštljivo sodelovati in se z otroki pogovarjati o odnosih med njimi, so žal v manjšini. Zato menim, da ločeni starši vsekakor potrebujejo veliko človeške podpore, včasih tudi strokovne pomoči, da uspešno preživijo leta odraslanja svojih otrok. A na prvem mestu je živ odnos med osebami, na drugem mestu pa strokovno znanje. Ločene žene in moške potrebujejo osebe, ki jim znajo prisluhniti, sprejeti njihove zgodbe in odločitve brez obsojanja in z razumevanjem. Le tako zmorejo obnoviti zaupanje, da je tudi po ločitvi čas za nov začetek, za polno življenje, za prevzem odgovornosti v eni ali drugi življenjski vlogi”, je dejala. Večer je z osebnim pričevanjem obogatila gospa Darja Ličen. Njena zgodba se je globoko dotaknila vseh prisotnih, ki so ji bili hvaležni za pogum, iskrenost, moč in vero.

Po tem ko so prisluhnili ubranim zvokom klavirja, se je med gosti in obiskovalci razvil zanimiv pogovor. Strinjali so se v tem, da ima vsaka družina svojo, posebno pot. V partnerski odnos je potrebno zelo veliko vložiti. Ko nastopijo težave, moramo narediti vse, da ostane zveza skupaj, posebno ali tudi zaradi otrok. Pred ločitvijo ali po ločitvi pa je pomembno, da nismo sami, da poiščemo pomoč, prijatelje, skupnost, strokovnjake, ki nam prisluhnejo, nas razumejo in ne obsojajo. Pomembno je, da ostane moč staršev, kljub neuspehi zvezi med partnerjema.

Povzela Špela Pahor

Po jubilejnim letu

Pismo, ki nakazuje pot Cerkve v prihodnje

“Francišek želi vsem, ki bodo brali to apostolsko pismo, usmiljenje in mir”. Tako se začne apostolsko pismo *Misericordia et misera*, ki je izšlo dan po zaprtju svetih vrat v baziliki sv. Petra - in torej ob koncu izrednega svetega leta usmiljenja. Kot je poročal Radio Vatikan, ga je v tiskovnem uradu Svetega sedeža predstavil predsednik Papeškega sveta za pospeševanje nove evangelizacije msgr. Rino Fisichella.

Usmiljenje predstavlja bitnost Cerkve

Da bi razumeli, ali je jubilej dosegljivo zeleni uspeh, je treba vzeti v roke apostolsko pismo *Misericordia et misera* - *Usmiljenje in usmiljenja potrebna*, je zatrdil msgr. Fisichella in navedel besede iz začetka dokumenta: “Usmiljenje namreč ne more biti nekakšen oklepaj v življenju Cerkve, ampak predstavlja njeno bitnost, ki razodeva in dela otipljivo globoko resnico evangelija. Vse se razodeva v usmiljenju; vse se rešuje v Očetovi usmiljeni ljubezni” (Mm 1). Papež Francišek, izhajajoč iz evangeljskega prizora, ki pripoveduje o srečanju med Jezusom in prešušnico (glej Jn 8,1-11), nakaže pot Cerkve v prihodnje, da bi lahko bila vedno bolj orodje usmiljenja v odnosu do vseh, brez izključevanja nikogar.

Misijonarji usmiljenja ohranjajo svojo službo

Apostolsko pismo izpostavlja dva stebra, ki ju zahteva usmiljenje: da ga obhajamo in da ga živimo. Pri tem papež poda ne-

ko pastoralnih smernic, ki lahko pomagajo pri načrtovanju življenja krščanskih skupnosti. Na prvem mestu je obhajanje usmiljenja. Pomembna novost je, da je papež Francišek misijonarjem usmiljenja podaljšal službo, “da bi še ostala do nadaljnje odločitve kot konkretno znamenje, da je milost jubileja na vseh koncih sveta še naprej živa in učinkovita” (Mm 9). Delovanje misijonarjev usmiljenja je namreč bilo v jubileju zelo rodovitno.

Več mesta za Božjo besedo

Papež poudarja pomembno vlogo Božje besede, ki naj bi v pastoralnih načrtih dobila večje mesto: “Primerne bi bilo, da bi vsaka skupnost na eno od nedelj bogoslužnega leta obnovila zavzetost za širjenje, poznavanje in poglobljanje Svetega pisma; ta nedelja bi bila povsem posvečena Božji besedi, da bi razumeli neizčrpan bogastvo, ki prihaja iz tega nenehnega dialoga med Bogom in njegovim ljudstvom” (Mm 7).

Svetovni dan revnih

Še en steber, ki ga izpostavlja apostolsko pismo, je “živeti

usmiljenje”, pri čemer je izpostavljen socialni vidik, tesno povezan z usmiljenjem. “Ne zadržujmo ljubosumno samo zase, kar smo prejeli”, zapiše papež. “Naučimo se to deliti s trpečimi brati, da jih bo podpirala moč Očetovega usmiljenja.

Naše skupnosti naj se odprejo, da bodo dosegle tiste, ki živijo na njihovem ozemlju, da bo do vseh s pomočjo pričevanja vernikov dospela Božja nežnost” (Mm 19). Francišek zato predlaga obhajanje svetovnega dne revnih.

Splav

V apostolskem pismu je še veliko izjemno zanimivih točk, saj pismo govori tudi o družini, individualizmu, smrti, revščini in drugih temah. Največ pozornosti je gotovo vzbudila novost glede splava. Sveti oče je na veliko in široko govoril o spovedi kot zakramentu, ki “mora najti osrednje mesto v krščanskem

življenju”. Zato je duhovnike povabil, naj se skrbno pripravijo na službo spovedovanja, ki je “resnično duhovniško poslanstvo”. Prosil jih je, naj radi vse sprejemajo, naj skrbno pomagajo pri premisleku o storjenem zlu, naj bodo jasni pri predstavitvi moralnih načel, pa tudi, naj bodo “priče očetovske nežnosti kljub resnosti greha” in velikodušni pri podeljevanju Božjega odpuščanja. “Naj bo tudi duhovnik v spovednici velikodušnega srca, vedoč, da ga vsak spovedanec spominja na to, kar on osebno je: grešnik, a služabnik usmiljenja”. Ni zakona ne zapovedi, ki bi onemogočila Bogu, da znova objame sina, ki se vrača k njemu s priznanjem, da je pogrešil, a se je odločil, da začne znova, še piše papež. Da se ne bi med prošnjo po spravi in Božjim odpuščanjem postavila nobena ovira, je sveti oče podelil

vsem duhovnikom “dovoljenje, da dajo odvezo vsem, ki so izvršili greh splava. Kar sem podelil omejeno za čas jubileja, se zdaj razširi na ves čas, čeprav bi temu kaj nasprotovalo. Na vso moč bi rad poudaril, da je splav težak greh, ker konča nedolžno življenje. Enako močno pa moram in moram potrditi, da ni nobenega greha, ki ga ne bi moglo doseči in ga uničiti Božje usmiljenje, ko najde spokojeno srce, ki prosi za spravo z Očetom. Vsak duhovnik naj zato postane vodnik, podpora in tolažba pri spremljanju spovedancev na tej poti posebne sprave” (Mm 12).

mi provincijalka s. Slavica), da bi se skupaj Bogu zahvalile za 60 let redovnega življenja s. Imakulate Šturman. To je tudi 60 let službe Bogu, 60 let dela, žrtev in molitev za ljudi na naši zemlji. Sv. mašo je daroval g. Peter Žakelj, lazarist z Mirenskega Grada. Ob prvi adventni nedelji je navzoče nagovoril, naj bodo v pričakovanju na Gospodov prihod čuječi kot Marija, ki je vse budno sprejemala in živela v zaupanju v Boga. Tako naj tudi mi ne skrbimo za prihodnost ali se obremenjujemo s preteklostjo. Sedanje življenje izročimo v Božje roke! Po maši so se sestre in mašnik zbrali ob slovesno obloženih mizi, kjer je jubilatka s. Imakulata v domačem vzdušju pripovedovala dogodke iz svojega življenja v Gospodovi službi. Goriška skupnost in celotna družba Marijinih sester je Bogu iskreno hvaležna, da ji je “podaril” s. Imakulato. Sosestre, pa tudi vsi, ki jo poznamo in globoko cenimo, ji želimo, da bi še naprej in z vedno večjo ljubeznijo služila Gospodu po zgledu naše skupne Matere Marije. Ker s. Imakulata zelo rada moli za vse znanke, dobrotnike in sploh vse ljudi na Goriškem, so njene molitve deležni prav vsi.

Kratke

V jubileju je v Rim prišlo 21 milijonov romarjev

Na tiskovni konferenci ob predstavitvi apostolskega pisma *Misericordia et misera* je msgr. Rino Fisichella predstavil tudi statistične podatke v zvezi s svetim letom. Jubileja v Rimu se je udeležilo 21.292.926 romarjev iz 156 držav. “Zares lahko rečemo, da nas je obiskal svet”, je dodal msgr. Fisichella. Na osnovi podatkov iz največjih škofij po svetu ocenjujejo, da je v jubileju po vsem svetu prestopilo sveta vrata med 700 in 850 milijonov vernikov. Temu številu je treba dodati še velika svetovna svetišča, ki so v povprečju registrirala tri milijone vernikov. Na primer, marijansko svetišče v Krakovu je obiskalo pet milijonov katoličanov, gvadalupsko Marijino cerkev pa 22 milijonov romarjev. Msgr. Fisichella je zatrdil, da je vsega skupaj po vsem svetu sveta vrata prestopilo od 900 do 950 milijonov vernikov.

Imenovan novi narodni voditelj Misijonskega središča Slovenije

Prefekt Kongregacije za evangelizacijo narodov kardinal Fernando Filoni je za petletno obdobje, od 26. oktobra 2016 do 25. oktobra 2021, imenoval g. Matjaža Križnarja za novega voditelja Papeških misijonskih družb v Sloveniji - Misijonskega središča Slovenije (MSS). Slovenski škofje so se zahvalili dosedanjemu ravnatelju MSS g. Stanetu Kerinu, ki je to odgovorno službo opravljal 10 let. Naj njegovo delo rodi bogate sadove in naj ga Božji blagoslov spremlja na novih poljanah svete Cerkve.

Matjaž Križnar je bil posvečen v duhovnika 29. junija 1991. Svojo prvo pastoralno službo je opravljal v Novih Fužinah, nastajajoči župniji z mnogimi mladimi družinami. Med leti 1994 in 1995 je nadaljeval službo kaplana v Semiču, leta 1996 je bil poslan v župnijo Mokronog za župnika, nato v župnijo Zagorje ob Savi. Zdej je župnik v župniji Jarše.

Višarski dnevi mladih

Rafaelova družba vabi mlade iz domovine, zamejstva in po svetu na Višarske dneve mladih **od 28. do 30. decembra**. Čez dan se bodo udeleženci skupaj družili, smučarji bodo “kurili” energijo na smučišču Svetih Višarij, nesmučarji pa na

svežem zraku ob prelepem razgledu v objemu gorskih vršacev.

Oba večera bodo preživeli na toplem v Ehrlichovem domu, kjer bodo prisluhnili dvema gostjama.

Z njimi bosta pevka ljudskih pesmi Bogdana Herman, ki bo predstavila Avtentično slovensko narodno pesem, in zgodovinarica dr. Helena Jaklitsch, ki bo spregovorila o Slovenskem višarstvu in dr. Lambertu Ehrlichu.

Proti Višarjam se bodo z avtomobili odpeljali v sredo zjutraj, program pa se bo končal v petek po kosilu. Predviden prispevek za nastanitev, hrano in večerni program z gosti je 40 evrov.

Dodatne informacije in prijave na tel.: +386 (0)1 438 30 50 ali po e-pošti: rafaelova.druzba@siol.net.

Klub krščanskih izobražencev Koper vabi na adventne večere

Klub krščanskih izobražencev vabi na tradicionalne adventne večere 14. in 21. decembra 2016 ob 19. uri v rotundi bl. Elija (veroučna šola, Dijaška ulica) v Kopru. Prvi večer je že bil 7. decembra, posvečen spominu na zakonca Vuk iz tržaške ulice Rossetti. Gost je bil tržaški časnikar in publicist Martin Breclj. Pogovor je vodil prof. zgodovine Tino Mamič.

Drugi večer, 14. decembra, bo imel naslov Upanje in veselje v temnem času. Gost bo stolni župnik dr. PRIMOŽ KREČIČ. Ko je dovolj očitno, da se podirata družba in civilizacija, v kateri smo živeli, se bomo vprašali, kakšna so hrepenenja in iskanja ljudi v tem času. Ob doživetju usmiljene bližine in pomoči se v človeku porodi upanje, da je pot naprej in da sta oseba ter skupnost, ki to omogočata. Vendar to odločitev pogosto ovira človeški napuh, ki ovira srečanje in izročitev. Ko pa se zgodi ta dar in ko mu že gremo naproti, nas preplavi veselje, včasih so to tudi solze veselja.

Tretji večer bo 21. decembra. Gost bo frančiškan p. MARJAN ČUK (OFM), teolog, ki je končal podiplomski študij zakonske družinske terapije. V okviru Družinskega centra Sveta Gora je bil terapevt in supervizor. Vodi zakonske skupine, skupino za razporočene, sodeluje pri različnih predavanjih in programih za zakonce in družine. Vstop je prost.

GORICA Dvojni praznik pri Marijinih sestrah čudodelne svetinje

Milostnih 60 let redovnega poklica sestre Imakulate Šturman

Zadnji konec tedna v novembru so se Marijine sestre v Gorici praznično spomnile drugega Marijinega prikazanja sveti Katarini Laboure (1806-1876). Dne 27. novembra 1839 se je namreč znana usmiljena sestra sv. Vincencija Pavelskega skrivnostno srečala z Božjo Materjo: sama Marija ji je naročila, naj da izdelati svetinje s podobo in napisom, ki je marsikomu že postal priljubljena molitev: “O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo”. Ta datum zato pomeni nekak rojstni dan “čudodelne svetinje”. Gre za podobico, ki je v srcih katoličanov po vsem svetu utrdila vero v skrivnost Marijinega brezmadežnega spočetja ter z razmahom družb in občestev, ki se zgledejejo po Jezusovi materi, sploh močno okrepila marijansko duhovnost.

To znamenje je postalo “del naše zgodovine”, je pri maši na predvečer praznika, 26. novembra, v kapeli doma Marijinih sester na Korzu Italija v Gorici povedal mašnik, škofov vikar za slovenske vernike Karel Bolčina. Čudodelno svetinjico je nosil že kot otrok.

27. novembra 2016, v kapeli goriških Marijinih sester; s. Imakulata (šesta z leve)

Sam predmet ni čudodelen, je dejal, je pa “znamenje Božje milosti in navzočnosti - prek Marije - med nami”. To znamenje je bilo dano “za rešenje naših duš in teles”. Praznovanje je bilo obenem priložnost za molitev za Marijine sestre, za vse člane velike družine sv. Katarine Laboure, da bi “znali brati Gospodovo navzočnost v znamenjih časa in v dogodkih tega sveta”. Bog daje ljudem znamenja, s katerimi nudi možnost in moč, da bi prišli do resnice. Znamenje samo po sebi ni resnica, temveč znamenje, ki priklicuje resnico, je poudaril mašnik

med homilijo. Čudodelna svetinja ne dela čudežev, “temveč nam Gospod preko nje pravi, naj ga ljubimo, gledamo, častimo, naj hodimo za Njim”. Čudodelna svetinja naj nam bo vedno opozorilo, da ne pripadamo sebi, ampak Bogu; “da nismo drug drugemu gospodarji ali sužnji, temveč vsi med seboj sestre in bratje”, je še povedal g. Karel pri maši, ki je kronala celodnevno čiščenje Najsvetejšega. Dan kasneje, 27. novembra, so se sestre in oskrbovanke spet zbrale okrog oltarja; pridružile so se jim tudi sestre iz Ljubljane (med nji-

KJER VSE JE LAŽNO, A VENDARLE RESNIČNO

GLEDALIŠČE VERDI GORICA

UMETNIŠKI DIREKTOR WALTER MRAMOR

UMETNIŠKA SEZONA
16 | 17

Gledališke predstave/Glasba in balet/Veliki dogodki

DECEMBER

četrtek, 1. | ob 20:45

GLEDALIŠKE PREDSTAVE **IL GIUOCO DELLE PARTI (IGRA VLOG)**

avtor **Luigi Pirandello**
priredba **Valerio, Orsini, Balò**
igrajo **Umberto Orsini** in **Alvia Reale, Totò Onnis, Flavio Bonacci**
ter **Carlo De Ruggieri, Alessandro Federico**

torek, 13. | ob 20:45

PROZA **DIECI PICCOLI INDIANI... E NON RIMASE NESSUNO!! (DESET MALIH INDIJANČKOV... IN NI BILO NIKOGAR VEČ!!)**

dve dejanji, avtorica **Agatha Christie**
igrajo **Giulia Morgani, Pierluigi Corallo, Caterina Misasi, Pietro Bontempo, Leonardo Sbragia, Mattia Sbragia, Ivana Monti, Luciano Virgilio, Alarico Salaroli, Carlo Simoni**
režija **Ricard Reguant**

sobota, 17. | ob 20:45

VELIKI DOGODKI / SMILE **SONO NATA IL VENTITRÉ (RODILA SEM SE TRIINDVAJSETEGA)**

avtorici **Teresa Mannino** in **Giovanna Donini**
režija **Teresa Mannino**

JANUAR

nedelja, 15. | ob 20:45

GLASBA IN BALET **BEETHOVEN IN SCHUBERT NA DUNAJU**

Alessandra Schettino, sopran
Dekliška vokalna skupina Bodeča Neža
Mateja Černic, dirigentka
Marco Feruglio, dirigent

petek, 20. | ob 20:45

VELIKI DOGODKI / MUZIKAL **RIMSKE POČITNICE**

povzeto po istoimenskem filmu studia
Paramount Pictures
glasba **Cole Porter** in **Armando Trovajoli**
nastopata **Serena Autieri** in **Attilio Fontana**

sobota, 28. | ob 20:45

GLASBA IN BALET / INTERNATIONAL DANCE **BOLERO / CARMINA BURANA**

Ballet Company of Győr
glasba **Maurice Ravel, Carl Orff**
koreografije **András Lukács, Youri Vamos**

torek, 31. | ob 20:45

GLEDALIŠKE PREDSTAVE **LA BOTTEGA DEL CAFFÈ (KAVARNICA)**

avtor **Carlo Goldoni**
nastopajo **Pino Micòl**
ter **Vittorio Viviani, Manuele Morgese, Ruben Rigillo, Carla Ferraro, Maria Angela Robustelli, Ezio Budini, Giulia Rupi, Alessandro Scaretti**
režija **Maurizio Scaparro**

FEBRUAR

sreda, 8. | ob 20:45 (v sklopu abonmaja) in

četrtek, 9. | ob 20:45 (izven abonmaja)

VELIKI DOGODKI / MUZIKAL **BILLY ELLIOT, THE MUSICAL**

glasba **Elton John**
besedila in libreto **Lee Hall**
priredba in režija **Massimo Romeo Piparo**

sobota, 18. | ob 20:45

GLASBA IN BALET / INTERNATIONAL DANCE **COPPELIA**

balet v dveh dejanjih, avtor **Amedeo Amodio**
glasba **Léo Delibes**
nastopajo **Anbeta Toromani** in **Alessandro Macario**, solisti in plesni ansambel
režija in koreografije **Amedeo Amodio**

četrtek, 23. | ob 20:45

PROZA **ZLAHTNI MEŠČAN**

avtor **Molière**
režija **Armando Pugliese**
nastopajo **Emilio Solfrizzi**
ter **Viviana Altieri, Anita Bartolucci, Fabrizio Contri, Cristiano Dessì, Lisa Galantini, Simone Luglio, Elisabetta Mandalari**

MAREC

petek, 3. | ob 20:45

GLASBA IN BALET **VOCE / ARISA, KONCERT**

Koncert pevke **Arise**

četrtek, 9. | ob 20:45

GLEDALIŠKE PREDSTAVE **SERIAL KILLER PER SIGNORA (SERIJSKI MORILEC ZA DAME)**

glasbena komedija **Douglassa J. Cohena**
po pripovedi **William Goldman**
nastopajo **Gianluca Guidi** in **Giampiero Ingrassia**
ter **Teresa Federico** in **Alice Mistrone**
režija **Gianluca Guidi**

četrtek, 16. | ob 20:45

IZVEN ABONMAJA **CIN-CI-LÀ**

opereta avtorjev **Carlo Lombardo** in **Virgilio Ranzato**
nastopa ansambel **Compagnia Corrado Abbati**
režija **Corrado Abbati**

četrtek, 23. | ob 20:45

GLASBA IN BALET **ALEXANDER GADIJEV KONCERT**

s sodelovanjem **Deželnega orkestra Furlanije - Julijske krajine**
dirigent **Giovanni Pacor**

torek, 28. | ob 20:45

GLEDALIŠKE PREDSTAVE **MATTI DA SLEGARE (NORI)**

avtor **Axel Hellstenius**
(italijanska verzija komedije **Elling & Kjell Bjarne**)
nastopajo **Giobbe Covatta, Enzo Iacchetti**
ter **Irene Serini** in **Gisella Szaniszlò**
režija **Gioele Dix**

APRIL

ponedeljek, 3. | ob 20:45

VELIKI DOGODKI / SMILE **LILLO&GREG BEST OF**

nastopata **Lillo&Greg**
sodelujeta **Vania Della Bidia**
in **Maestro Attilio Di Giovanni**

torek, 11. | ob 20:45

PROZA **LE SORELLE MATERASSI**

prosto priredil **Ugo Chiti**
po romanu avtorja **Alda Palazzeschi**
nastopajo **Lucia Poli, Milena Vukotic**
ter **Marilù Prati** in **Gabriele Anagni, Sandra Garuglieri, Luca Mandarinini, Roberta Lucca**
režija **Geppy Gleijeses**

Sezona Verdi Young

DECEMBER

četrtek, 8. | ob 16:00

YOUNG POPOLDANSKA PREDSTAVA (izven abonmaja) **MAŠA IN MEDVED**

Official Live Show
režija in koreografije **Luigi Fortunato**

JANUAR

nedelja, 8. | ob 16:00

YOUNG POPOLDANSKA PREDSTAVA **LA SPADA NELLA ROCCIA IL MUSICAL ROCK (MEČ V KAMNU, ROCK MUZIKAL)**

nastopajo **Daniele Palumbo, Umberto Fiorelli, Valeria Nasci, Marco Mandrioli, Tommaso Fortunato, Monalisa Verhoven, Simona Pulvirenti, Chiara Piazzi, Odoardo Maggioni, Fabio Govoni**
plesni ansambel **Simona Pulvirenti, Eleonora Lombardo, Elena Carlini, Giulia Trappoloni, Cristina Andrea, Daniele Palumbo**
režija **Sandra Bertuzzi**

MAREC

torek, 14. | ob 10:00

YOUNG JUTRANJA PREDSTAVA
I LOVE LONDON
besedilo in režija **Graham Spicer**
nastopata **Graham Spicer, Carlo Orlandi**

INFORMACIJE

Občinsko gledališče Giuseppe Verdi v Gorici

t. 0481 38 36 01 / 02

info.teatroverdigorizia@gmail.com

www3.comune.gorizia.it/teatro

f /TeatroVerdiGorizia

t /@TeatroVerdiGo

BLAGAJNA

Korzo Italia - t. 0481 383 602

Do konca umetniške sezone:

od ponedeljka do sobote, od 17.00 do 19.00.

Zaprto: ob praznikih. V božičnem obdobju se bodo urniki spremenili. Spremembe bomo naknadno sporočili in bodo objavljene na spletni strani Občine Gorica.

KCLB Razstava ob 100-letnici cerkvice v Javorci

Trajen pomnik z izjemno sporočilnostjo

Edinstven spomenik miru in simbol složnosti je leseno svetišče, spominska cerkev Sv. Duha, ki so jo postavili vojaki v Javorci nad Tolminko, na obrobju soškega bojišča. Posvečena je bila 1. novembra 1916. Točno sto let in mesec dni kasneje so v Kulturnem centru Lojze Bratuž odprli bogato dokumentarno razstavo o tem najlepšem spomeniku 1. svetovne vojne na slovenskem ozemlju, ki jo je pripravil Tolminski muzej. Na odprtju je po pozdravu predsednice centra Franke Žgavec in po glasbenem utrinku, ki ga je podarila harfistka Doralice Klainscek iz razreda Tatiane Donis na SCGV Emil Komel, najprej povedal nekaj misli g. Alesio Stasi, ki je tudi prinesel pozdrav goriškega nadškofa Redaelija. "Cerkev je zgrajena na trdnih temeljih, na skali, je pa zgradba večinoma lesena. Nekako kot mir, ki je močna vrednota, hkrati pa tudi krhka. Stalno jo moramo vzdrževati, prav tako kot cerkev v Javorci, ki je po potrebi stalnega vzdrževanja". Avtorica razstave mag. Damijana Fortunat Černilogar je s pono-

foto dpa

som povedala, da ji je uspelo najti bogato gradivo od vnukov snovalca cerkve, dunajskega umetnika in arhitekta Remigiusa Geylinga, ki sta dediščino tudi predala Tolminskemu muzeju v trajno last. Na razstavi tako izpostavljajo izvorno družinsko gradivo, tudi načrte svetišča v secesijskem slogu, ki so v Gorici prvič predstavljeni širši javnosti. Na ogled je maketa, ki jo je izdelal domačin Janko Rutar kot di-

jak srednje lesarske šole iz Nove Gorice. Izjemen eksponat je prototip častnega stola iz cerkve, ki ga je načrtoval Geyling, izdelal pa južnotiroški rezbar Anton Perathoner, ki je bil kot vojak vpet v gradnjo spominskega objekta. Razstava je nastala v sodelovanju z oblikovalkama Natašo Kolenc in Urško Vrtovec, je še povedala njena avtorica. Cerkev je nastala v vojnem času, zgrajena je bila leto po začetku soške fronte, v času, ko je na tej fronti padlo največ vojakov. Prav sorbci so želeli postaviti trajen pomnik za naslednje rodove. Zgradili so ga vojaki 3. gorske brigade 15. avstro-ogrškega korpusa. V notranjosti cerkve so na stenah vžgana imena 2565 padlih avstro-ogrskih vojakov: imena so vžigali kar tri mesece. "Na izjemen način so se oddolžili so-

borcem". Posebnost objekta je tudi zunanost: na stenah so izdelani grbi 20 avstro-ogrskih dežel, na pročelju je skupni avstro-ogrski grb z napisom Pax. Že leto po začetku bojevanja so si torej vojaki močno želeli miru. Cerkvico so zgradili s prostovoljnimi prispevki, v svojem prostem času, prostovoljno. Delali so dobrih šest mesecev. Kraj je bil tudi obstreljevan, toda objekt ni bil nikdar poškodovan. Tja so tudi kasneje radi zahajali vojaki različnih narodnosti, od Madžarov, Čehov, Slovkov, Slovencev, Hrvatov, Bosancev, Rusinov ipd., pa tudi različnih veroizpovedi, katoličani, pravoslavci, judje, muslimani, ateisti. "Vsak je na svoj način v tej cerkvi iskal notranji mir in tolažbo". To je zato res izjemen pomnik, ki se je ohranil sto let in za katerega moramo še naprej skrbeti, je dejala Damijana Fortunat Černilogar. Ker je zgrajen pretežno iz lesa, je potreben neprestanega vzdrževanja: prve restavratske posege so že leta 1934 opravili italijanski vojaki; med drugim so dodali pomenljiv napis v latinščini, ki pravi, da sovraštvo ne seže prek pepela umrlih. Druga večja - in zelo potrebna - prenova je sledila v letih 1980-82, tretja pa po potresu leta 1998, ki je trajala vse do leta 2005. Letos so restavratordi spet stopili v objekt in v notranjosti osvežili barve; osnovne modra, črna, siva, bela in zlata takoj prevzamejo vsakega obiskovalca. Izjemna sporočilnost objekta je ta, da se je treba za mir boriti, je sklenila avtorica razstave. Cerkev je potrebno vzdrževati, "pa tudi mi sami se moramo truditi, da ohranimo mir". / DD

Četrta Pravljica urica v Feiglovi knjižnici Med levi in čarobnimi klobuki

Prvi, jesenski niz štirih Pravljičnih uric v Feiglovi knjižnici na Verdijevem korzu v Gorici se je končal v ponedeljek, 21. novembra 2016. Kljub neprijetnemu vremenu se je v mladinski sobi zbralo lepo število malih poslušalcev, katerim je mladi dramaturg in igralec Anže Virant, že nekajkrat gost teh

torjev, *Zgodbo o levih in levčkih* Lojzeta Kovačiča (1928-2004) in zelo znano *Moj dežnik je lahko balon*, ki jo je napisala Ela Peroci (1922-2001); ta pravljica zgodba se včasih pojavlja tudi v dramaturški priredbi kot gledališka igra. Virant je pripoved razvijal ob slikah, ki jih je razmikal, tako da so si sledile na malem odru. Škoda, da je prehitro pripovedoval o dogodivščinah, v katerih so bili protagonisti oče lev in sin levček ter deklica Jelka, ki jo je rumeni dežnik ponesel kot balon nad strehe bele Ljubljane v prečudno deželo čarobnih klobukov.

srečanj s pravljico, želel prikazati, kako izgleda pripovedovanje v slogu japonskega kamišibaj gledališča (papirnate drame), ki je imelo največji uspeh od 20. do 50. let prejšnjega stoletja in so ga uporabljali ulični pripovedovalci zgodb od slikah na malih lesenih odrih. Zdaj se ga poslužujejo v nekaterih šolah na Slovenskem za spodbujanje likovne in literarne ustvarjalnosti. Virant je izbral dve pravljici sodobnih slovenskih av-

torjev, *Zgodbo o levih in levčkih* Lojzeta Kovačiča (1928-2004) in zelo znano *Moj dežnik je lahko balon*, ki jo je napisala Ela Peroci (1922-2001); ta pravljica zgodba se včasih pojavlja tudi v dramaturški priredbi kot gledališka igra. Virant je pripoved razvijal ob slikah, ki jih je razmikal, tako da so si sledile na malem odru. Škoda, da je prehitro pripovedoval o dogodivščinah, v katerih so bili protagonisti oče lev in sin levček ter deklica Jelka, ki jo je rumeni dežnik ponesel kot balon nad strehe bele Ljubljane v prečudno deželo čarobnih klobukov.

Očitno je bilo, da vsi malčki - nekateri so iz mešanih družin in ne obvladajo slovenskega jezika - niso mogli slediti vsebinama in zato so bili bolj raztreseni kot sicer. Pravljične urice, ki so vselej dobrodošla priložnost za obisk knjižnice in izposojajo imenitno ilustriranih otroških knjig, se bodo v Feiglovo knjižnico vrnile po prazničnih dneh v novem letu, januarja 2017.

IK

Koncert Nativitas v Gorici

Niz božičnih koncertov Nativitas se bo dotaknil tudi Gorice. V **nedeljo, 11. decembra**, bodo ob 20.30 v cerkvi Srca Jezusovega izvajali Respighijeve Vetrare di chiesa in Brucknerjev Te Deum zbori Hrast (Doberdob), Polifonica friulana Jacopo Tomadini (San Vito al Tagliamento), Panarie (Artegna), Synphonia (Griis-Cuccana), zbor Videmske univerze, Ensemble vocale in orkester videmskega konservatorija Jacopo Tomadini. Več informacij na www.uscivfg.it

Božično voščilo Kulturnega centra Lojze Bratuž "Tiha noč in blažen mir"

Nad sto mladih iz cele Goriške, od Nabrežine do Dornberka, se na pobudo Kulturnega centra Lojze Bratuž, pripravila na božični koncert, ki bo v nedeljo, 18., in ponedeljek, 19. decembra, v veliki dvorani Kulturnega centra. Celoletno priprav se uresničuje ob sodelovanju pevcev Opz Veseljaki iz Doberdoba (zborovodja Lucija Lavrenčič Terpin), dekliškega pevskega zbora Zarja iz Dornberka (zborovodja Anja Šinigoj), Mladinskega pevskega zbora Šempeter-Vrtojba (zborovodja Mojca Maver Podberšič), Dekliške vokalne skupine Bodeče Nežice z Vrha Sv. Mihaela (zborovodja Mateja Černic), Mladinski mešani pevski zbor Emil Komel (zborovodja David Bandelj), Mladinski pevski zbor Emil Komel (zborovodja Damjana Čevdek Jug), Dekliški pevski zbor Igo Gruđen iz Nabrežine ter fanfije Mladinskega krožka Devin (zborovodja Mirko Ferlan). Spored božičnih skladb iz sve-

tovnih in slovenske zakladnice sta pripravila glasbenika Mirko Ferlan, njemu je bilo zaupano tudi vodstvo koncerta, in mladi goriški skladatelj Patrick Quaggiato, ki je priredil vse skladbe za mladinski zbor in kvartet harmonik. Kvartet sestavljajo prof. Manuel Figeli, prof. Dejan Vidovič ter gojenca SCGV Emil Komel Manuel Persoglia in Jure Bužinel. Na koncertu pa bodo sodelovali še drugi mladi solisti instrumentalisti in solopevci. Koncert bodo ponovili 15. januarja 2017 v stolnici sv. Justa v Trstu. Z novim projektom Kulturni center Lojze Bratuž ponovno potrjuje svoje izbire in načela v obliki načrtovanja in delovanja. Primarno je sodelovanje in povezovanje širšega goriškega prostora, spodbujanje mladih obetavnih talentov in jim nuditi priložnost nastopanja. Vse, ki se velikokrat sprašujejo, kje so mladi, vabimo na koncert!

PD VRH SV. MIHAELA in DVS BODEČA NEŽA

vabita na

predstavitve božične zgoščenke DVS Bodeča Neža

GAUDETE ET CANTATE

zgoščenko bo predstavila muzikologinja Rossana Paliaga

v **četrtak, 15. decembra 2016, ob 20. uri**
v palači Lantieri v Gorici (Trg sv. Antona 6)

Obvestila

V **nedeljo, 11. decembra 2016**, bo priložnostna skupina Mreža OF odkrila ploščo posvečeno prvemu odboru OF v Gorici, ki je bil ustanovljen decembra 1941. Odkritje bo potekalo od 11. ure dalje na dvorišču Doma Andrej Paglavac v Podgori.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo letošnje silvestrovanje v četrtek, 29. decembra, v kraju Remanzacco v restavraciji Al Cardinale. Prijave sprejemajo po tel.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.). Odhod iz Gorice ob 17. uri.

Zveza slovenske katoliške prosvete in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica obveščata, da je skupni urad z novembrom začel delovati po naslednjem urniku: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 14. ure, ob sredah: od 8. do 18. ure nepretrgoma.

Večstopenjska šola s slovenskim učnim jezikom v Gorici vabi starše otrok, ki bodo v prihodnjem šolskem letu obiskovali 1. razred osnovne šole, na informativno srečanje, ki bo v prostorih ravnateljstva v ul. dei Grabizio 38 v torek, 13.12.2016, ob 17. uri. Lepo vabljeni!

Hkrati vabi starše petošolcev, ki bodo v prihodnjem šolskem letu obiskovali 1. razred nižje srednje šole, na informativno srečanje na ravnateljstvu, v ul. dei Grabizio 38 v četrtek, 15.12.2016, ob 17. uri. Dodatne informacije dobite na spletni strani www.icgorizia.net.

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun:

Banca di Cividale (Via Kugy 2, Gorica)
IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570
036 225; SWIFT CIVIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Darovi

V spomin na Viktorja daruje O. M. 50 evrov za kočjo sv. Jožefa.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 9.12. 2016 do 15.12.2016)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 9. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 11. decembra, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Ponedeljek, 12. decembra (v studiu Sanja Vogrič): Le spomin...

Torek, 13. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 14. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Doberdob 1915-1916 - 2. del - izbor melodij.

Četrtek, 15. decembra (v studiu Andrej Baucon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

**Kulturni center
Lojze Bratuž**

**Krožek
Anton Gregorčič**

SREČANJA POD LIPAMI

Msgr. dr. ANTON STRES
Duhovna misel za Božič

Teolog, lazarist, upokojeni ljubljanski nadškof, za škofovsko geslo si je izbral *Vse zaradi evangelija*, pedagog, rektor Katoliškega inštituta, avtor 18 knjig in brošur ter več kot 300 znanstvenih in strokovnih razprav ter poljudnih člankov.

V ČETRTEK, 15. DECEMBRA 2016, OB 20. URI.
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

**KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV**
v sodelovanju s SCGV EMIL KOMEL

Koncertna sezona 2016-2017

"TIHA NOČ IN BLAŽEN MIR"

Božični koncert

Združeni mladinski pevski zbor Goriške s solisti

Kvartet harmonik: *Manuel Figeli, Dejan Vidovič, Manuel Persoglia, Jure Bužinel*

Na sporedu skladbe iz slovenske in svetovne zakladnice v priredbah Patricka Quaggiata

Dirigent Mirko Ferlan

Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Nedelja, 18. decembra 2016, ob 17. uri

Ponedeljek, 19. decembra 2016, ob 20. uri

Informacije in nakup vstopnic:
Kulturni center Lojze Bratuž ponedeljek - petek med 8.30 in 12.30
Tel. +39 0481 531445
e-mail: info@centerbratuz.org

Sic hic museum! V Stični praznuje Muzej krščanstva na Slovenskem

Mag. Nataša Polajnar Frelj, direktorica Muzeja krščanstva na Slovenskem, ki domuje v delu cistercijskega samostana v Stični, je 19. novembra 2016 na odprtju jubilejne razstave *Sic hic museum! 10 let Muzeja krščanstva na Slovenskem in 33 let muzejske dejavnosti v Stični* poudarila veličino trenutka s temi besedami: "Leto 2016 je za Muzej krščanstva na Slovenskem jubilejno, saj mineva deset let, odkar je stiški muzej dobil status muzeja državnega pomena in sedanje ime. Desetletnice pa ne bi praznovali, če ne bi pred 33 leti, torej leta 1983, stiški menihi pod vodstvom opata p. Antona Nadraha pripravili prve razstave. Postavljena je bila v dveh prostorih stare prelature, ki je bila stiški opatiji vrnjena po dolgotrajnih denacionalizacijskih postopkih, da bi v njej nastal muzej sakralne umetnosti".

mi leti je muzej večkrat spremenil svoj formalno-pravni status in tudi svoje ime. Sprva so ga imenovali *Slovenski verski muzej oz. Stiški muzej*, ki je deloval v okviru cistercijskega samostana. Leta 1990 so cistercijani zaposlili prvega strokovnjaka, Matjaža Puca; njegova glavna naloga je bila poskrbeti za prihodnost nastajajočega muzeja. Puc je postal tudi prvi predsednik januarja 1991 ustanovljenega *Društva prijateljev Slovenskega verskega muzeja*, ki je leta 2000 pridobil status društva v javnem interesu. Ta statu-

snovanja novega muzeja, saj je njegovo delovanje od tedaj dalje (so) financiralo Ministrstvo

venije, kakor tudi na slovenskih etničnih območjih in med slovenskimi izseljenci, kakor so zapisali v 1. členu ustanovnega akta. Kot specialni muzej je v okviru muzejske mreže v Republiki Sloveniji stiški muzej opravljal javno službo na področju premične sakralne dediščine. Pred 10 leti pa je država prepoznala javni interes in 5. oktobra 2006 ustanovila Muzej krščanstva na Slovenskem.

V 33 letih obstoja je muzeju uspelo odkupiti več kot 1200 muzealij, med katerimi izstopajo Dolinarjev kelih, ki ga je za novomašnika Franca Dolinarja zasnoval arhitekt Jože Plečnik, gotska kipa - Marija in

Mira Ličen Krmpotič, *Križani* – ena od 14 postaj križevega pota (po meditacijah kardinala M. Vlka), 2011, fuzija stekla, inv. št. 7711-7724. (© MKS, foto Tadej Trnovšek)

za kulturo Republike Slovenije, kar je omogočilo kadrovske okrepitve in umestitev mladega muzeja med slovenske muzejske institucije. – Za naslednji korak v razvoju je poskrbela Slovenska škofovska konferenca, ki je 26. novembra 2001 ustanovila zavod Slovenski verski muzej, in sicer z namenom varovati, vzdrževati, restavrirati, predstavljati, pridobivati in upravljati slovensko sakralno

kulturno dediščino na celotnem območju Republike Slovenije, kar je omogočilo kadrovske okrepitve in umestitev mladega muzeja med slovenske muzejske institucije. – Za naslednji korak v razvoju je poskrbela Slovenska škofovska konferenca, ki je 26. novembra 2001 ustanovila zavod Slovenski verski muzej, in sicer z namenom varovati, vzdrževati, restavrirati, predstavljati, pridobivati in upravljati slovensko sakralno

Pogled v eno od razstavnih dvoran stalne razstave *Zgodovina krščanstva na Slovenskem*. (© MKS, foto Tadej Trnovšek)

Od začetka do ustanovitve državnega zavoda pred deseti-

na sprememba predstavlja pomemben mejnik v procesu

kulturno dediščino na celotnem območju Republike Slo-

In memoriam Pravnik in ekonomist Ljubo Sirc

V 97. letu starosti je 1. decembra umrl pravnik in ekonomist Ljubo Sirc, avtor številnih knjig o mednarodni ekonomiji ter ustanovitelj londonskega inštituta za proučevanje komunističnih oziroma postkomunističnih gospodarstev. Novico o smrti Ljuba Sirca je po poročanju spletne strani Reporter na družbenem omrežju Twitter sporočil predsednik ameriške organizacije Atlas Network Alejandro Chafuen. Ljubo Sirc se je rodil podjetniški družini leta 1920 v Kranju. Po maturi je v Ljubljani študiral pravo, že zelo zgodaj pa ga je začela zanimati tudi ekonomija. Ob nemški okupaciji je njegova družina pobegnila v Ljubljano, saj jim je grozila izselitev v Srbijo, družina pa je ostala skoraj brez vsega premoženja.

1947, kjer je bil obsojen na smrt, a je bila njegova kazen kasneje znižana na 20 let prisilnega dela. Skupaj z njim je bil obsojen tudi njegov oče, ki je leta 1950, kmalu po pogojni izpustitvi, umrl.

Po sedmih letih in pol zaporne kazni so Ljuba Sirca izpustili, a v Jugoslaviji zanj ni bilo prihodnosti, kar je opisal tudi v svojem življenjepisu *Dolgo življenje po smrtni obsodbi*.

Leta 1955 je pobegnil v Veliko Britanijo, šest let kasneje pa v Švici doktoriral iz ekonomije. Ekonomijo je predaval v Bangladesu in Glasgowu, leta 1983 je ustanovil londonski inštitut za proučevanje komunističnih gospodarstev, ki se je leta 1996 preimenoval v center za proučevanje postkomunističnih gospodarstev. Leta 1989 se je vrnil v Slovenijo, preden je dve leti kasneje vrhovno sodišče razveljavilo sodbo iz Nagodetovega procesa. Leta 1992 je kot član LDS kandidiral na volitvah za predsednika republike, a je bil poražen. Leta 2001 je postal prejemnik britanskega odlikovanja CBE. Leta 2004 je bil med pobudniki ustanovitve Zbora za republiko. Leta 2010 pa se je včlanil v Slovensko demokratsko stranko.

srebrn procesijski križ iz 17. stoletja, kipe in slike iz 17. in 18. stoletja, umetnine iz 20. stoletja (dela Franceta Kralja, Ivana Vavpotiča, Elde Piščanec in Leona Koporca); seveda ob tem ne moremo mimo mašnih plaščev, oltarnih prtov, izjemnih voščenih figuric, relikviarjev, rožnih venčkov, svetinjic, obsežne zbirke velikonočnih pirhov in velikonočnih butaric, molitvenikov, podob, verskega tiska...

Slovenskem je edinstvena razstava tega tipa v Republiki Sloveniji; obiskovalca najprej seznanijo z začetkom krščanstva na ozemlju današnje države v 3. stoletju, nato pa mu na zanimiv način predstavi dogajanja v nadaljnji 1700-letni zgodovini. Na drugi stalni razstavi, ki je naslovljena *Za samostanski zidovi*, pa obiskovalec lahko občuduje različne zbirke - liturgični tekstil in posode, relikviarije, voščene figurice, predmete ljudske pobožnosti - pa tudi meniške delavnice, osebne predmete p. Simona Ašiča idr. – V okviru vodene obiska Muzeja krščanstva na Slovenskem sodi tudi ogled najlepšega gotskega križnega hodnika v Sloveniji in imenitne triladijske bazilike, katere zasnova sega v daljno leto 1132.

Mojca Jenko

Mladika je krstila novo knjigo v Clevelandu

Najnovejša knjiga založbe Mladika, spomini Pavleta Borštnika Moj čas, je doživela krstno predstavitev v Clevelandu, kjer živi 91-letni avtor, ki je nekdanji glavni urednik slovenskega sporeda Glasa Amerike v Washingtonu in zaslužen javni delavec ter publicist med ameriški Slovenci.

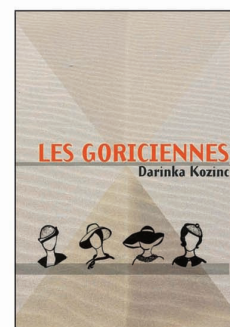
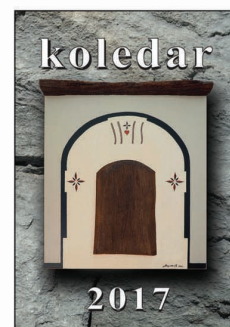
Knjiga, ki šteje 623 strani, je drugi zvezek Mladikine zbirke Zapisi iz zdomstva. Za tisk jo je uredil Ivo Jevnikar, ki jo je tudi predstavil preko 90 udeležencem srečanja, ki je bilo v nedeljo, 27. novembra, v dvorani slovenske župnije Marije Vnebovzete. Poleg avtorja in številnih svojcev, med katerimi je bil tudi mož ene izmed vnučkinj, trenutni predsednik senata zvezne države Ohio Larry Obhof, so bili v dvorani slovenski generalni konzul Andrej Rode s soprogo, oba slovenska župnika v Clevelandu, John Kumš in Jože Božnar, raziskovalec slovenske uspešnosti v ZDA in plodni publicist prof. Edi Gobec, prekostoletni nekdanji urednik Ameriške domovine prof. Vinko Lipovec, predsednik Slovenske pristave Metod Ilc in drugi.

Srečanje je uvedel predsednik Slovensko ameriškega sveta, podjetnik Rudi Kolarič. Med Jevnikarjevimi posegom je odlomke iz knjige brala gospa Maruša Pogačnik, za povzetke v angleščini pa je poskrbela inž. Silvija Pišorn. Sledila sta še razgovor in pogostitev. Med drugimi je posegel zgodovinar dr. Renato Podbersič iz Študijskega centra za narodno spravo, ki se je mudil v ZDA zaradi zbiranja pričevanj starejših izseljencev.

V knjigi se v lepi slovenščini in mikavnem slogu prepletajo spomini in razmišljanja, ki bralca vodijo od Viča v Ljubljani, kjer je Pavlet Borštnik preživel mladost, preko časa vojne in revolucije, ko se je avtor vključil med slovenske četnike, do prvih povojnih let v vojaških taboriščih v Italiji in Nemčiji ter naposled odhoda v ZDA, življenja v Clevelandu in Washingtonu. Gre za iskreno in kritično knjigo o slovenski polpretekli tragediji, o slovenski politiki pred vojno in po njej, o položaju v zdomstvu, ki prinaša veliko novih podatkov in izzivov k razmišljanju.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Knjižna zbirka 2017

Koledar
za leto 2017

Dominik Kacin
Dnevnik Pisma
Spomini

Darinka Kozinc
Les Goricennes

Naš koledar 2017
Fotografije: Janko Kovačič

S 1. strani / Pogovor: dr. Sara Brezigar, predsednica Slovenskega raziskovalnega inštituta

Slorija ne izkoriščamo dovolj

Dr. Sara Brezigar je tudi docentka na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem in ustanoviteljica izobraževalne ustanove Akademia Panta Rei. Kot izvedenka, ki se je ukvarjala z vprašanjem upravljanja s človeškimi viri in s strateškim svetovanjem pri podjetjih, je vpeta v slovenski in mednarodno gospodarski svet.

Letos ste postali predsednica Slovenskega raziskovalnega inštituta. Zakaj ste sprejeli ta izziv in s katerimi željami ste prevzeli to funkcijo?

Razlogov je bilo več. Kot sodelavka Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani spremljam SLORI že dolga leta in z njim tudi sodelujem. Vseč mi je ekipa in vseč mi je energija, ki preveva to organizacijo. To je pa vedno pogoj, da si z nekom zares želiš delati.

Poleg tega imam že nekaj časa občutek, da SLORI-ja v manjšinski stvarnosti ne izkoristimo dovolj. Je kot odlični ferrari, s katerim se ne vozimo in je ves čas parkiran na našem dvorišču. Upam, da lahko na tem področju nekaj prispevam – da lahko ta ferrari v manjšinski skupnosti izkoristimo nekoliko bolje.

“Vprašanje ni, ali je Slori še potreben za slovensko manjšino. Vprašanje je, ali je bil kdaj bolj potreben kot zdaj”. Tako se po imenovanju na čelo Inštituta izjavili v intervjuju za Primorski dnevnik. Zakaj je vloga Slorija tako ključnega pomena v zdajšnji manjšinski družbi?

Živimo v času hitrih sprememb. Če hočes živeti, preživeti ali se razvijati v takšnih okoliščinah, moraš biti hiter in prilagodljiv. In takšna bi morala zdaj biti naša skupnost.

Ameriški pisec William Arthur Ward je nekdanji rekel: “Pesimist se pritožuje nad vetrom. Optimist pričakuje, da se bo spremenil. Realist ponastavi jadra”. In prav pri tem lahko danes - v času izjemno hitrih sprememb - SLORI igra ključno vlogo: s svojim raziskovalnim spoznanjem pomaga ponastavljati (manjšinska) jadra.

SLORI je namreč tisti akter v naši skupnosti, ki ponuja pot za hitrejše in lažje odločanje, saj pripravlja strokovne podlage, da bi bile (politične) odločitve lažje, boljše, vsebinsko zanesljivejše in da bi jih bilo mogoče sprejeti (in utemeljiti) hitreje.

Čprav družinsko izhajate iz našega manjšinskega prostora, ste svojo visokošolsko izobrazbo opravili po večini v Sloveniji, kjer ste tudi zaposleni kot raziskovalka in univerzitetna docentka. Ta dvojna izkušnja vam ponuja poglobljeno, bogatejšo gledišče pri presojanju našega manjšinskega okolja. Kako so se spremenili slovenska manjšina in njene notranje dinamike po eni strani, po drugi pa zunanje okolje, ki neposredno vpliva na življenje naše narodne skupnosti v razdobju zadnjih dvajsetih let?

Ne samo da izhajam iz tega prostora, ampak sem bila zara-

di očetove življenjske poti v ta prostor močno vpeta. Izkušnja daljšega bivanja v tujini ti omogoča, da začneš stanje presojeti z neko večjo kritično distanco in lažje uporabiš svoje strokovno znanje. Treznejše presojaš, kaj bi bilo potrebno storiti.

Evropski integracijski tokovi so v zadnjih dveh desetletjih radikalno spremenili naše okolje in izzive, s katerimi se soočamo. Okolje, ki je bilo relativno odmaknjeno od naše stvarnosti, včasih celo sovražno nastrojeno do nas, že nekaj časa izkazuje izjemno zanimanje za naš jezik (in posledično tudi za našo skupnost).

Prav tako raziskovalci že dolgo spremljamo spremembe na področju identitete in identifikacije, vendar (pre) malo pozornosti se namenja vprašanju, kaj to pomeni za našo skupnost, kam to pelje. S tem, kaj migracijski procesi pomenijo za našo skupnost, se nihče resnično poglobljeva (še) ne ukvarja.

Na pomembne spremembe znotraj skupnosti in v okolju se odzivamo zelo počasi in zelo medlo. Nimamo neke jasne vizije, kakšne možnosti se nam ponujajo in kako jih izkoristiti. To ni dobro, saj je v današnjem svetu ključnega pomena, da si hiter in prilagodljiv. Samo tako lahko napreduješ (in preživiš), sicer umiraš na obroke. Drugih možnosti pravzaprav ni. Ohranjanje statusa quo je zgolj iluzija. Če ne napreduješ, nazaduješ.

Glede na to, da ste se pri svojem delu veliko ukvarjali z vprašanjem upravljanja s človeškimi viri, nas zanima, kako presoiate usposobljenost kadrovske in delovne sile naših manjšinskih ustanov, od raznih organizacij do medijskega okolja in šolstva? Drugače rečeno, ali manjšina razpolaga z znanjem in izkušnjami, da se svereno sooča z zdajšnjimi izzivi?

Vsaka manjšinska skupnost razpolaga z vsaj dvema skupinama kadrov: s tistimi, ki delujejo na naselitvenem področju skupnosti, in s tistimi, ki so odšli in delujejo nekje drugje.

Kot vsaka skupnost se tudi naša sooča s t. i. begom možganov. Številni kadri poiščejo življenjske priložnosti nekje drugje, izven našega prostora. S temi ljudmi bi morali ohraniti bolj tesne vezi in jih znati bolj aktivirati in angažirati v svojo korist, saj so nam v bistvu že zaradi svojega izvora naklonjeni.

Drugo skupino predstavljajo tisti, ki se odločijo, da bodo delali v našem prostoru. Njihova usposobljenost je – tako kot

vedno – premosorazmerna z njihovimi vložki v izobraževanje, usposabljanje, osebno rast in razvoj.

Vsi danes poznamo pojem vseživljenjskega učenja. Vendar malo jih razume, kaj to pravzaprav pomeni.

Vseživljenjsko učenje ni stvar enkratne odločitve. Ne gre za to, da se udeležiš dveh tečajev in prebereš 5 knjig. Gre za miselno naravnost, pri kateri stremiš k stalnemu izboljševanju veščin in pridobivanju novega znanja. Znanje je danes zaradi tehnološkega napredka enostavno dostopno, vse panoge pa napredujejo z izjemno hitrostjo. Dejstvo je, da kdor vase ne vlagava, in to zelo veliko, pravzaprav nazaduje. Ker vsi preostali vlagajo več in napredujejo hitreje.

Ko živiš v majhni skupnosti, ki je nekoliko odmaknjena od širših družbenih procesov, migmogrede spregledaš, koliko drugi vlagajo vase in kako hitro napredujejo. Poleg tega zaradi “majhnosti” nimas niti notranje “konkurence”, da bi te k temu spodbujala.

Ali imate vtis, da se manjšinci večkrat obravnavamo kot mikrokozmos, ki se s težavo sooča z družbenimi sunki, ki so zlasti v zadnjih letih močno preobličili širšo evropsko (in svetovno) družbo: mislim na primer na migrantsko vprašanje, na hitri pretok informacij, ki zahteva takojšnji in prilagodljiv odziv, na korištenje možnosti, ki jih splet ponuja, itd. Skratka, ali je ustroj manjšine, kakršnega poznamo danes, zastarel?

Manjšinske skupnosti se na sovražno okolje večkrat odzovejo z nekakšnim “družbenim protekcionizmom”. Zaprejo se vase in ustvarijo nekakšen mikrokozmos. Ni naključje, da se je v stroki uveljavil pojem “ohranjanje” manjšinske skupnosti, ne pa “razvoj” ali “rast” le-te. Ta “družbeni pro-

tekcionizem” skupnostim v neugodnih razmerah omogoči preživetje, saj jih izolira od (sovražnega) okolja.

Težava se pojavi, ko skupnost ta pristop ohranja tudi dolgo potem, ko ji postane okolje bolj naklonjeno. Namesto da bi se takrat pospešeno odpirala in prodirala v okolje, z obrambno držo omejuje lastno zmogljivost, da bi bila v koraku s časom in da bi se prenavljala.

Številne manjšinske skupnosti se soočajo s tem pojavom, kar pa ne pomeni, da so posledice zaradi tega manj boleče. Kateri pa so pozitivni temelji, s katerimi slovenska manjšina v Italiji razpolaga in na katerih lahko gradi svojo prihodnost?

SLORI (smeh) je nedvomno eden od njih. Mnenja ste, da je lahko Slori tisti akter, ki ponuja strokovno podlago za politične odločitve znotraj manjšine. Ali je politična razvejenost naše narod-

ne skupnosti pripravljena sprejeti to pomoč?

Manjšinske skupnosti so praviloma zelo konservativne. Pogosto se bojijo sprememb, saj po njihovih izkušnjah predstavljajo spremembe praviloma premik na slabše. Živimo pa v času, ko so spremembe stalnica – in nujno potrebne za preživetje. V teh okoliščinah verjamem, da je neka strokovna pomoč pri odločitvi, kam se premakniti in kako - psihično razbremenjujoča. SLORI-jeva naloga vsekakor je, da to političnim elitam prikaže in pokaže po svojih najboljših močeh.

Ustroj naše manjšine je dejansko zakoličen na polarizaciji med dvema osrednjima dušama: SSO in SKGZ. Ali se po vašem mnenju z družbenega vidika ta kristalizacija civilne družbe krha z nastajanjem novih središč intelektualne moči tudi s pomočjo spetnih družbenih forumov?

Že pred leti je raziskava pokazala, da je polarizacija znotraj skupnosti na številnih področjih bistveno manjša kot na institucionalni in politični ravni. Konsenz v skupnosti o potrebnih spremembah je de facto večji kot na institucionalni in politični ravni. Splet pa je v bistvu predvsem neki skupek kanalov (spletne strani, Facebook, Twitter, blogi, forumi ipd.), ki jih posamezniki in ustanove (lahko) uporabljajo za lastno promocijo in širjenje informacij o lastnem delu ter grajenje (virtualne) skupnosti. Čim boljše posamezniki znajo uporabiti in integrirati v svoj način delovanja, tem bolj so pri svojem delu uspešni.

In kako bi opredelili še smernice, ki jih kot predsednica želite, da jih Slori zasleduje in izvaja?

Prvič, po spletu okoliščin je trenutno na SLORI-ju skupina strokovnjakov, ki se ukvarjajo z vprašanjem jezika. To vprašanje je za našo skupnost zelo pomembno in zato bi želeli človeški kapital, ki ga imamo na SLORI-ju v tem trenutku, maksimalno izkoristiti. Zato želimo v partnerstvu s slovenskimi šolami ter drugimi organizacijami v zamejstvu posvetiti več pozornosti izzivom manjšine na področju jezika. Trenutno se s tem vprašanjem ukvarjajo številne ustanove, kjer vsaka po svojih najboljših močeh poskuša nekaj narediti. Kar je sicer pohvalno, vendar so učinki brez ustrezne koordinacije in prenosa dobrih praks bistveno slabši, kot bi lahko bili.

Tu bi SLORI lahko pomagal pri usklajevanju ustanov, ki se v vsakdanji praksi že ukvarjajo z jezikovnim vprašanjem. SLORI bi pri tem lahko prevzel pomembno povezovalno in strokovno usmerjevalno vlogo. Drugič, SLORI se je prijavil na razpis za INTERREG projekte s projektom EDUKA 2, kjer v sodelovanju s šolami načrtuje pripravo učnih pripomočkov za krepitev znanja slovenskega jezika - po celotni vertikali od vrta do konca

srednje šole 2. stopnje. Ta projekt bi pomenil velik preboj za naše vzgojno-izobraževalne ustanove, saj bi s skupnimi močmi pripravili učne pripomočke in metodologijo učenja (slovenskega) jezika v zamejstvu.

To pomeni, da bi vsak vzgojitelj, učitelj ali profesor na šoli s slovenskim učnim jezikom ali dvojezični šoli končno razpolagal z zbirami učnih pripomočkov in metod, s katerimi bi lahko reševal izzive in težave, ki jih ima v razredu – bodisi zato, ker nekateri otroci ne poznajo slovenščine, bodisi zato, ker je njihovo znanje zelo pomanjkljivo. Bistveno bi se zmanjšale težave z vključevanjem otrok, ki slovenščine ne znajo, saj bi se jezika lahko dobro naučili že v začetnih stopnjah izobraževalnega procesa – v vrtcu in prvih razredih osnovne šole. Učitelji in profesorji pa bi imeli že pripravljena gradiva, s katerimi bi nadgrajevali in utrjevali znanje slovenskega jezika na vseh stopnjah do konca srednje šole 2. stopnje (t. i. višje šole).

Vemo, da bi bila ta gradiva v veliko pomoč šolnikom, zato upamo, da bomo projekt lahko izvajali.

Tretjič, začeli smo že s preveritvijo dejavnosti SLORI-ja v videmski pokrajini. Tu želimo v sodelovanju s šolskimi ustanovami in civilno družbo v prihodnosti nameniti več pozornosti aktivnostim, ki razvijajo in krepijo delovanje slovenske skupnosti (in predvsem mladih).

Igor Gregori

Prejeli smo

Odprto pismo odborniku Torrentiju

Spoštovani odbornik Gian-ni Torrenti!

V vednost članom Posvetovalne komisije

Po zadnjih dveh sejah Posvetovalne komisije so bile v medijih objavljene novice, po katerih naj bi primarne ustanove, taka je tudi ZSKP, prejele v letu 2017 le 80% sredstev, ki so jim bila namenjena v letošnjem letu. Za kaj več pa bi se morali potegovati na podlagi kriterijev uspešnosti, učinkovitosti, raznih prioritet itd.

Neverjetno se nam zdi, da v trenutku, ko italijanska država viša sredstva za manjšino, Vaše odborništvo krči prispevke našim največjim ustanovam, in to prav na področju rednega delovanja. Za ZSKP je namreč ravno redno delovanje bistvenega pomena, da obdržimo na teritoriju, na katerem delujemo, dostojen nivo tistega našega razvejenega dela, ki se je v vseh teh letih izkazalo kot temeljno za obstoj in razvoj naše, tu živeče, slovenske manjšine. Vsa ta leta smo, brez izjeme, redno pošiljali na Deželo podrobne opise in dokumentacijo o našem delu in nikoli nismo prejeli sporočil, ki bi govorile o tem, da to delo ni dovolj uspešno ali učinkovito in da so torej potrebna dodatna preverjanja. Zakaj zdaj, ne da bi se o tem z nami predhodno posvetovali oziroma nas vprašali za mnenje, nam kar naenkrat krčite osnovna sredstva? Mar menite, da nismo na našem področju dovolj učinkoviti? Če je tako, zakaj nam tega niso predhodno sporočili vaši uradi? In kateri naj bi bili ti novi kriteriji

uspešnosti, učinkovitosti itd., na podlagi katerih bi se lahko potegovali za dodatne prispevke? Vse prošnje glede delovanja moramo oddati do konca januarja 2017. Taka razvejena dejavnost kot naša, ki, kot veste, sega zdaj tudi na celotno Videmsko, potrebuje temeljito večmesečno načrtovanje, ki že poteka. Nezaslišano se nam torej zdi, da bi morali zdaj, manj kot dva meseca pred iztekom termina, čakati na neki nov pravilnik, kateremu bi se morali nato na vrat na nos prilagoditi. To je popolnoma skregano z vsakim učinkovitim načrtovanjem organiziranega dela v prid manjšini.

Pri vsem tem se tudi sprašujemo, zakaj ne bodo “novi kriteriji” raje uporabljeni pri novih postavkah, kot, recimo, pri vzdrževanju kulturnih domov in društvenih dvoran ali pri skladu za izobraževalne dejavnosti? Kateri je vzrok, da vaše odborništvo želi vsekati v sredstva, ki so temeljnega pomena za naše učinkovito delo v prid manjšini?

Seveda se obračamo tudi na vse druge člane Posvetovalne komisije, v prvi vrsti na predsednika krovnih organizacij, in jih naprošamo, naj v tem organu pokažejo svoje odločno nasprotovanje takim krivičnim posegom, ki bi hudo oškodovali našo organizirano skupnost in seveda, posledično, celo manjšino.

S spoštovanjem!

Gorica, 6. 12. 2016

Predsednica Zveze slovenske katoliške prosvete
Franca Padovan

Kratke

Literarni pogovori na Radiu Trst A

Radio Trst A bo v četrtek, 8. decembra, ob 18.00 predvajal oddajo Literarni pogovori, v kateri bo gost urednik, prevajalec in gledališki kritik Aleš Berger, ki je septembra letos praznoval 70. življenjski jubilej. Aleš Berger, ki je diplomiral iz primerjalne književnosti in francoščine leta 1970 na ljubljanski Filozofski fakulteti, bo v radijskem srečanju obudil spomine na leta, ko je deloval kot novinar v kulturni redakciji ljubljanskega radia, nato pa kot urednik za prevodno književnost pri založbi Mladinska knjiga. Med drugim je uredil znamenito knjižno zbirko Kondor in ustanovil zbirko Klasiki Kondorja. Uredil je tudi zbirko svetovne poezije Lirika in za svoje delo leta 2008 prejel Schwentnerjevo nagrado. V oddaji bo govoril tudi o Bergerjevem obsežnem prevajalskem delu, poslušalci pa bodo lahko slišali tudi, kako letošnji jubilarant pozorno spremlja gledališko in kulturno življenje v našem zamejstvu. Z gostom se bo pogovarjala radijska sodelavka Neva Zaghet. Za radijsko realizacijo pa je poskrbel urednica Ines Škabar. Ponovitev oddaje bo na sporedu v petek, 9. decembra, ob 10.10.

Adventni koncert vokalne skupine Vikra

Sredi poplave bolj ali manj zdranskih božičnih melodij, s katerimi nas obsuvajo, ko pravzaprav še niti v advent nismo doobra zakorakali, je rojanska župnijska cerkev v nedeljo, 4. decembra, gostila koncert, ki si je že zaradi svojega naslova zaslužil posebno pozornost. Šlo je namreč za "adventni" koncert v pravem pomenu besede, pri čemer beseda "advent" ni bila le okrasek, ampak resnična vsebina predstavljenega programa. Če tej vsebinski domišljenosti dodamo še glasbeno dodano vrednost, ki jo predstavlja umetniška kakovost

Foto damjan

vokalne skupine Vikra ter njene zborovodkinje Petre Grassi, imamo pred seboj duhovni in glasbeni dogodek, o katerem ne moremo poročati drugače kot s presežniki.

Koncert je obsegal tri sklope. V prvem se je Vikra predstavila a cappella z izborom renesančnih skladb in gregorijanskega korala. V drugem sklopu, ki je bil izveden na koru in pri katerem je kot organist sodeloval Tomaž Simčič, je bilo težišče na romantičnem in poznoromantičnem repertoarju. Za tretji sklop so se pevke in pevci Vikre vrnili v prezbiterij in izpeljali še zadnji del programa. Ob treh umetnih skladbah, med katerimi naj ob Merkuju omenimo tudi uglasbitev znamenitega Pavlovega slavošpeva ljubezni, delo tržaškega stolnega organista Roberta Brisotta, so pozornost pritegnile tudi tri skladbe iz srednjeveške zakladnice, pri katerih sta sodelovala Teodora Tommasi s kljunasto flavto in gotsko harfo ter Federico Rossignoli s srednjeveško citolo. Skratka, pester in raznolik program, ki je poslušalce, ki so napolnili rojansko cerkev, prevzel ne le zaradi domišljene Grassine glasbene interpretacije ter glasovne, intonacijske čistosti celotnega ansambla in številnih solisti in solistov, ampak tudi s svojim duhovnim, meditativnim sporočilom, povsem umeščenim v predbožični čas na predvečer velikega Marijinega praznika.

Koncert je organiziralo Društvo Marijin dom v sodelovanju z Glasbeno matico. V imenu organizatorjev ga je povezovala ga. Dorica Žagar.

Peto srečanje Sloveščina z empatijo

Pred kratkim je potekalo v dvorani Virgila Ščeka peto dvojezično srečanje Sloveščina z empatijo. Med udeleženci srečanja so bili občinska svetnica Fabiana Martini, prof. Luisa Fazzini, zgodovinarica Silva Bon, prof. Savica Malalan, prof. Francesca Ferluga, duhovnik dr. Benedict Chidiebere Nwankwo, umetnica Graziella Valeria Rota, Luciano Ferluga, vzgojiteljica Magda Zulian, Alessandro Minisini. Razmišljanje in pogovor, ki ju je koordinirala Elena Cerkvenič, sta izhajala iz Prešernovih verzov, povzetih iz Krsta pri Savici, ki jih je v italijanski verziji napisal Giorgio Depangher v sodelovanju z Marijo Pirjevec. Prešernove verze v sloveščini in italijanščini je prebral študent Thomas Grill, nato so udeleženci razmišljali o miru, bratstvu med narodi ter medsebojni ljubezni, ki naj bi bili v današnjem svetu prava utopija. Sledila sta dvojezična predstavitev pesmi Glej zvezdice božja, po besedilu pesnika Andreja Praprotnika in glasbi Leopolda Belarja ter Matije Tomca in poslušanje pesmi v izvedbi Slovenskega okteta. Nato so prisotni razmišljali o povezavi slovenske kulturne stvarnosti na našem območju z zborovsko kulturo in kulturo petja že od otroških let. Na srečanju so se pogovarjali o božičnih navadah, o kajenju in škropljenju in njuni simboliki, o tepečnici, slovenski umetnosti pritrkovanja po zgledu Ivana Mercine, o koledovanju in lučanju, ki se v Boljuncu izvaja v spomin na kamenjanje sv. Štefana. O koledovanju in drugih navadah so se udeleženci spraševali, ali še obstajajo v današnjem času. Večer se je končal z vabilom na naslednje srečanje v empatiji z avtorjem, na katerem naj bi se pogovarjali o romanu Draga Jančarja To noč sem jo videl. Srečanje v empatiji z avtorjem spodbuja in podpira Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Skupni projekt šestih društev v organizaciji Vesele pomladi

Vitalni potencial deželnega slovenskega zborovskega gibanja

Mladinski zbori se v zadnjih letih postavljajo v ospredje kot vitalni potencial deželnega in na poseben način slovenskega zborovskega gibanja. Postali so reprezentančni, pritegnili so najzanimivejše mlade talente zborovodstva, si želijo nenavadnih izkušenj, ciljajo na mednarodna obzorja: ta kemija vodi do dosežkov, ki razgibajo zborovsko sceno z novimi usmeritvami. Veliko teh adutov je vseboval skupni projekt šestih društev (Vesela pomlad, Igo Gruden, Vrh Sv. Mihaela, Foto Trst 80, Finžgarjev dom, Radijski oder), ki so združila umetniške moči za realizacijo projekta z mednarodnim pridihom, ki je bil vreden tudi podpore deželnih sredstev. Projekt je imel več inovativnih posebnosti, med katerimi je bila najvidnejša izbrana tema, in sicer ekološko ozaveščeno sporočilo z multimedialno oznako. Petje, recitacije in projekcije fotografij je povezovala namreč tema lepote narave, ki so jo pred platnom opevali verzi in melodije, ki so govorili o idiličnih pokrajinah in o živalih.

Pobuda je nastala v okviru otroškega in mladinskega pevskega društva Vesela pomlad, ki se je odzvalo na povabilo švedskega projekta Earth Choir 2016, s katerim je skupina pretežno skandinavskih zborov opozorila na

pomen zaščite Matere Zemlje, "edinega kraja v našem sončnem sistemu, kjer lahko živimo". Ganljive besede o spoštovanju darov narave, katerih prepogosto pozabljamo življenjski pomen, so odprle prireditev z dvojezičnim (v izvorni angleščini in v slovenščini) branjem misli, ki je idejno povezovala vse koncerte sodelujočih zborov projekta Earth Choir, tokrat z glasovoma Tomaža Susiča in Boštjana Petarosa kot del uvodnega videa, ki je pospremil gledalce v vzdušje in sporočila koncerta z lepljenko povednih fotografij članov društva Foto Trst 80. Fotografije so med prireditvijo ves čas spremljale petje mladinskih zborov Vesela pomlad, Igo Gruden in Bodeče Nežice, kot tudi nastope članov dramske skupine Tamara Petaros z besedami znamenitih avtorjev slovenske književnosti. Lirične, razposajane, ljudske, sodobnejše skladbe o cvetlicah, travnikih, čričkih, vranjih zborovanjih so se vrstile v petju posameznih skupin pod vodstvom Andreje Štucin Cergol, Mateje Černic in Mirka Ferlana. Skupaj pa so zbori zapeli tri pesmi, med katerimi je bila tudi praznovedna skladba Andreja Makorja na ljudsko temo *Ko dan se zaznava*. Zbore je spremljala skupina instrumentalistov, ki so jo sestavljali pianist Jan Grbec, tolkalista Lorenzo Dari in Tina Renar ter po-

liinstrumentalist Iztok Cergol. Krstna izvedba dogodka je bila v nenavadnem okviru, kot je zimski vrt občinske, meščanske vile Sartorio v starem mestnem središču v Trstu. Organizatorji društva Vesela pomlad so se namreč odločili za lokacijo, ki je zaradi izvirne namenskosti in položaja sredi parka v sozvočju z vsebinami projekta, a so s tem tudi opozorili na kulturno bogastvo slovenskih društev v širšem, mestnem okolju. Zamisel je bila zagotovo posrečena, saj se je dvorana napolnila v hipu in vstop je opozoril na kulturno bogastvo slovenskih društev v širšem, mestnem okolju. Zamisel je bila zagotovo posrečena, saj se je dvorana napolnila v hipu in vstop je opozoril na kulturno bogastvo slovenskih društev v širšem, mestnem okolju. Zamisel je bila zagotovo posrečena, saj se je dvorana napolnila v hipu in vstop je opozoril na kulturno bogastvo slovenskih društev v širšem, mestnem okolju.

Za še popolnejši okvir je projekt dobil tudi logotip: nasmejana zemeljska obla, ki jo petje mladih objame z valom veselih not. Logotip je bil na majicah nastopajočih v barvah morja, rek, zemlje, gozdov in travnikov, ki so kot znak pripadnosti projektu zaznamovale tudi nakit zborovodkinj (kot tudi živo zeleno kravato edenega moškega v zborovodski trojici). Režija dogodka je bila zau-

pana Manici Maver, ki je poskrbela za tekoče dogajanje, upoštevala mladostni značaj nastopajočih in poudarila občudovanje in spoštovanje lepote in vrednot narave. Praktikable v barvah narave, kot tudi listje, ki je krasilo leseno ogrodje ob steni, si je zamislila Magda Samec. Maverjeva je podpisala tudi scenarij večplastnega dogodka, ki je terjal veliko truda, a je bil na koncu vsem v veliko zadoščenje, kot je tudi sama povedala po krstni izvedbi prireditve: "Ko smo začeli razmišljati, da bi se vključili v projekt Earthchoir, smo kmalu ugotovili, da je slovenska zakladnica polna pesmi, ki govorijo o naši prelepi naravi, marsikatera pesem pa je tudi uglasbena. Tako smo se odločili, da bomo za to prireditvi izbrali izključno pesmi slovenskih pesnikov in skladateljev.

Nekatere pesmi so bolj otožne, druge hudomušne, tretje svečane, četrte bolj vesele. Ene govorijo o pokrajinah, druge o cvetju, tretje o živalih... Skušala sem sestaviti celoto, v kateri bi vsak sklop pesmi prišel čim bolj do izraza, tudi s pomočjo primerenih recitacij, ki bi se ujemale in prepletale z glasbo. Vse skupaj pa so v celoto povezovali glasbeni intermezzi Iztoka Cergola, ki je za to priložnost ustvaril variacije na melodijo znane ljudske *Pleši, pleši, črni kos*.

Zelo sem zadovoljna s končnim "izdelkom", ki so ga obogatile še krasne fotografije Fotovidea Trst 80. Če pa se je poslušalec za trenutek ozrl in pogledal skozi okna prelepe vile, v kateri je bil koncert, je njegovo oko ujelo tudi prekrasno naravno scenografijo, ki jo predstavlja park Vile Sartorio".

PAL

In memoriam

Just Vodopivec

V petek, 2. decembra 2016, smo pospremili iz farne cerkve sv. Mihaela nadanega v zgoniku na zadnjo pot prijatelja Justa Vodopivca.

Pokojni je izhajal iz zavedne slovenske in trdne kmečke družine iz Koludrovice. Rodil se je leta 1933 in se šledil družinski tradiciji kmetovanja na kraški zemlji. Že v povojnem času je bil njegov oče podžupan v zgoniški občini v vrstah edine slovenske stranke in tudi mladi Just je bil vse življenje zaveden in aktiven član skupnosti. V nelahkih povojnih letih je nadal-

jeval kmetijsko dejavnost doma in je bil brez dvoma eden tistih Kraševcev, ki so obdržali tradicijo prednikov, a je vanjo vnesel tudi veliko novosti na tehničnem področju in si marljivo pridobival novo znanje, kar se mu je obrestovalo. Ukvarjal se je z vinogradništvom, vrtnarijo in živinorejo. Poročil se je z Mirjam Tavčar iz Kreplj in imel dva sinova, Paola in Valterja.

Ko je bil g. Breclj župnik v Zgoniku, je bil Just aktiven član obnovljene cerkvenega zbora, ki ni skrbel le za cerkveno petje, ampak tudi za kulturno-izletniško delo-

vanje.

Mnogi se bodo še spominjali zelo uspešnih Naših praznikov v Koldrovi, kjer je zgoniška sekcija SSK prirejela praznične večere prav v

hrastovem gozdiču ob Vodopivčevi kmetiji.

Zelo ponosen in še vedno dejaven je bil, ko sta mlada sinova razvila kmečko družinsko tradicijo v izredno uspešno vinogradniško in vinarstvo smer, ki je poznana zares po celem svetu.

Just je bil veselega značaja in vsi se ga bomo spominjali kot pošteno osebo z velikim srcem. Žal, ga je prav to srce nazadnje zatajilo. Naj mu bo lahka domača zemlja! Ženi Mirjam, sinovoma Paolu in Valterju ter sorodnikom naj gre naše iskreno sožalje.

Izrazom sožalja se pridružujemo vsi pri Novem glasu, saj je bil pokojni g. Just zvest bralec našega tednika.

dž

V Devinu in Nabrežini

Poslednje slovo Sava Ušaja

Ogromna množica sorodnikov, prijateljev, kolegov bančnikov, športnikov in znancev se je v četrtek, 1. decembra, zbrala na žalni seji za Savom Ušajem, ki jo je v poklon svojemu rajnemu predsedniku organiziralo ŠD Sokol v prostorih KD Igo Gruden v Nabrežini. V imenu težko prizadetega športnega društva je prisotne nagovoril Mitja Terčon, medtem ko je predsednica kulturnega društva Igo Gruden Mariza Škerk izpostavila Ušajevo navezanost na rojstno vas in skrb za uspešno delovanje nabrežinskih društev, za ZŠSDI pa se je od prijatelja in neutrudnega športnega delavca poslovil Ivan Peterlin. Podobno je bilo v soboto, 3. de-

cembra, opoldne, ko so se ljudje od vsepovsod zbrali v Devinu pri pogrebni maši za Sava Ušaja, sicer Nabrežinca, ki pa se je priženil v Devin in je bil v tej fari tudi

aktiven. Domači župnik g. Giorgio Giannini je v svojem občutnem nagovoru poudaril Ušajevo ljubezen do gora, njegovo pogosto zahajanje v Julijce in pozorno občudovanje božjega stvarstva, tako v gorskem svetu kot ob morju, ter povezanost z okoljem, v katerem je živel. Sam poslovilni obred sta s petjem spremljala moški zbor Fantje izpod Grmade, ki je rajnega s pesmijo pričakal že pred cerkvijo, in cerkveni zbor Devin. Oba zbora je ob orglah spremljal domači organist in zborovodja Herman Antonič. Po maši pa mu je v slovo pred cerkvijo zapela tudi dekleška skupina devinskega mladinskega krožka, saj so vsi Ušajevi vpeti tudi v kul-

turno življenje v vasi. Pokojnega Sava Ušaja so pogrebci nato pospremili v Nabrežino, kjer ima družina svoj grob. Pred pokopališčem ga je pričakalo res veliko ljudi in častni špalir odbojkaric ter košarkarjev športnega društva Sokol. Njegovi igralci so ga tudi prinesli do groba, kjer mu je med poslovilnimi pesmima Fantov izpod Grmade v imenu društva Sokol, ki ga je vodil vse od leta 2008, spregovoril Pavel Vidoni.

Mraz, ki je pritiskal, so otoplile njegove besede, saj je poudaril Ušajevo navezanost na domače športno društvo vse od mladih let, predvsem pa njegovo srčnost, natančnost, daljnovidnost in zvestobo vrednotam, kar se je odražalo v organizacijskem in športnem delu za Sokol. Govornik je tudi opozoril na njegovo angažiranost na drugih področjih, med drugim v politiki, saj je bil večkrat kandidat stranke Slovenske skupnosti. V imenu Sokola pa mu je obljubil, da

bodo skušali slediti njegovemu zgledu.

Slovo od dragega Sava Ušaja je potrdilo, kako resnične so besede, da človek dobi toliko ljubezni, kolikor je daje. Množica ljudi, ki se je prišla posloviti od Sava Ušaja in izrazit bližnji prizadeti družini, je neizpodbiten dokaz, da je Savo Ušaj s svojim mirnim in pozitivnim pristopom na delovnem mestu in v delovanju društva znal deliti svojo ljubezen do športa in organiziranega delovanja v dobrobit slovenskega športa in posredno ljudstva.

Pripis uredništva: na sosednji strani spet objavljamo zapis Anka Terčona v spomin na prijatelja Sava Ušaja, ker nam je v prejšnji številki tehnična napaka razstavila stolpiče in posledično pomensko razbila vsebino. Pisu Terčonu, predvsem pa pokojnikom svojim se iskreno opravičujemo in izražamo globoko sožalje ob nenadnem slovesu dragega moža in očeta.

Štipendije in pospeševalnik Starter ZKB - Diplome Slovik Naložbe v mlade kadre in podjetnike

Zadružna kraška banka je 25. novembra nagradila najuspešnejše maturante tržaških višjih srednjih šol in univerzitetne diplomante, otroke članov na uspelem in izvirno zasnovanem večeru *Mladi: p (+) zitivno naprej!*. Srečanje so oblikovali predsednik ZKB Adriano Kovačič, predstavnici banke Sabina Citter in Mateja Bogatec ter gostja, nova znanstvena direktorica Slov. I. K., Damiana Kralj, ki je s svojevrstnim motivacijskim dialogom nagovorila občinstvo mladih nagrajenih, staršev in novih podjetnikov, ki sodelujejo pri podjetniškem pospeševalniku ZKB Starter. Predsednik Kovačič je povedal, da je banka v zadnjih 12 letih podelila 185 štipendij za skupnih 127.750 evrov.

Univerzitetni diplomanti. Štipendije po 1.000 evrov so prejeli: Tadeja Kralj (glasbeni konservatorij Tomadini Videm, kompozicija in harfa), Iva Pertot (politehnika Turin, biomedicina) in Janoš Jurinčič (konservatorij Tartini Trst), ki so opravili drugostopenjski univerzitetni študij z najvišjo oceno (prvi dve s pohvalo). **Univerzitetni diplomanti 1. stopnje.** Nagrado 750 evrov je prejelo osem študentov, ki so uspešno končali prvostopenjski univerzitetni študij. Domen Frandolič (Univerza Bocconi Milan) in Ivana Curri (Ca' Foscari Benetke, moderni jeziki) sta dosegla najvišjo oceno in pohvalo. Ostali, tudi zelo visoko uvrščeni, so bili Kristina Žerjal (Univerza na Primorskem Koper, pedagogika), Andrej Malalan (Umetnostna

akademija - design Milan), Mojca Doljak (Univerza Trst, ekonomija), Ivana Milič (Univerza Ljubljana, pedagogika), Lenart Legiša

Manna v imenu zadruga Nativi, ki se ukvarja s komunikacijo, promocijo in stiki z javnostjo (splet bora. la), Eric Medvet za

Nagrajenci Štipendij ZKB in "starterji"

(Univerza Ljubljana, strojništvo) in Nastja Slavec (Univerza Trst, fizika).

Maturanti višje srednje šole. Deset dijakov je doseglo od 90 točk navzgor in prejelo štipendijo 500 evrov. Šest jih je bilo z znanstvenega liceja Prešeren: Vesna Gruden (jezikovna smer) in Andraž De Luisa (znanstvena), oba s stotico, Nika Pregarc (uporabne znanosti), Danilo Devetak in Petra Sossi (znanstvena), Lisa Sandri (jezikovna). Trije so bili s tehniškega zavoda Zois: Gabrijel Žetko (sto), Aleksija Terčon in Urška Ravbar, s humanističnega in družbenoekonomskega liceja Slomšek Martina Ferluga. Predstavili so tudi **Projekt Starter**, s katerim ZKB omogoča s partnerjema Factory Banca Manzano in SDGZ ustanovitev novih podjetij na nekdanjem sedežu banke pri železniški postaji. Projekt spremlja uslužbenec Andrej Gruden; na Opčinah je nastopilo prvih pet start-up v lasti podjetnikov do 35. leta starosti, ki domujejo in skupaj delujejo v ZKB Starterju na Trgu Libertata: Diego

inovativno biomedicinsko podjetje Feature Jam srl, Filippo Vidiz za tržno agencijo Fe&L na področju prehrane. Goričan Aljaž Srebrnič je predstavil odprti "hackerspace" prostor društva Mittelab, laboratorij za ljubitelje novih informatičnih in elektronskih tehnologij, Simon Rožac pa podjetje SloMedIt, medicinski diagnostični center za čezmejne italijansko-slovenske zdravstvene ustanove in zasebnike.

Na koncu je Mateja Bogatec, odgovorna za novi projekt Mladi ZKB, ki predvideva več načrtov za usklajeno sodelovanje mladih, povabila vse nagrajence, da se približajo in postanejo člani zadržne banke, saj za mlade do 35. leta starosti veljajo posebni vpisni pogoji in je dovolj nakup delnice v vrednosti 15,32 evra.

Novi multidisciplinarni program SLOV. I. K. - v Gorici in Trstu Predsednik Slovenskega izobraževalnega konzorcija (Slovik) Boris Peric je 26. novembra podelil diplome trem univerzitetnikom, ki so končali triletni cikel izobraževanja na Multidiscipli-

narnem programu za kakovostno kadrovskega rast. Ti so Niko Danev, ki študira inženirstvo v Turinu, Katja Hrvatič, diplomantka na visoki šoli za prevajalce in tolmače v Trstu, in Valentina Pugliese, študentka ekonomije v Trstu.

Peric je z zadovoljstvom ugotovil, da se tečajniki prejšnjih let uveljavljajo doma in v tujini na pomembnih delovnih mestih: v zavarovalnicah, revizijskih družbah, evropski centralni banki, Primorskem dnevniku. 15 vpisanim v nov triletni multidisciplinarni program je predstavil novo znanstveno direktorico Damiano Kralj, strokovnjakinjo za razvijanje človekovega potenciala, ki se je specializirala in deluje kot "coach" ICF v Londonu.

Kraljeva je nasledila Matejko Grgič, ki je kar precej prispevala k uspehu prejšnjih visokošolskih seminarjev, ki povezujejo zamejske študente z raznih univerz po Italiji in Sloveniji. Kot je sugestivno prikazala na nagrajevanju ZKB, je program mesečnih srečanj Slovika v goriškem KB Centru in dvorani ZKB na Opčinah osnovan na novi metodologiji usposabljanja in osebni rasti kot osnovi za uspeh, na vadbi timskega dela in veččin vodenja, razvijanja sposobnosti, komuniciranja, sodelovanja, načrtovanja, samozavezanja in trdoživosti, kot je bilo zapisano v Primorskem dnevniku.

Res je treba pozdraviti dejstvo, da naše temeljne kreditne in finančne ustanove - Slovik sestavljajo skupina KB1909 in povezana podjetja, manjšinska podjetja, zadržni banki, organizacije in ustanove, ob univerzah in izobraževalnih ustanovah iz Slovenije - kljub vsem težavam še naprej smelo vlagajo v mlade, potencialne nove kadre, strokovnjake in podjetnike.

Davorin Devetak

Obvestila

Praznik Brezmadežne bomo proslavili v četrtek, 8.12., ob 16. uri, v kapeli Marijinega doma v ul. Risorta 3, s sprejemom novih članic v Marijino družbo in slovesnim blagoslovom, s sodelovanjem pevcev združenega pevskega zbora ZCZP.

Rožni venec tudi v slovenskem jeziku bo v četrtek, 8. 12., na praznik Brezmadežne, na trgu Garibaldi pri stebru z Marijinim kipom, ob 11.30; vabi Področni svet Pastoralnega središča.

Področni svet Pastoralnega središča za Trst - Milje in Vincencijeva konferenca vabita ob prihajajočem prazniku Božiča na obisk gostov v domu za starejše ITIS, ul. Pascoli 31, v četrtek, 15.12.2016. V novi kapeli v l. nad. bo ob 16.10 molitev rožnega venca, nato ob 16.30 sv. maša, ki jo bo daroval msgr. Franc Vončina, po maši bo prijateljsko druženje. **Podpore sklada Sergij Tončič** - letos jih bo prejelo 12 študentov - bodo javno izročene

dobitnikom v ponedeljek, 12. decembra 2016, ob 17. uri v Slovenskem dijaškem domu Srečko Kosovel, ul. Ginnastica 72.

Delavnica gledališke pedagogike za učitelje, vzgojitelje in mentorje bo 18. decembra v Finžgarjevem domu na Opčinah. Informacije: Slovenska prosveta 040 370846 ali www.slovenskaprosveta.org

Sožalje

Vsi pri SCGV Emil Komele izrekamo iskreno sožalje ženi Vidi, nekdanji odbornici šole, in otrokom Vlasi, Lei in Ivu ob bridki izgubi dragega moža in očeta Sava.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami darujeta Jadranka Sedmak 20 evrov in Meri Bizjak 20 evrov. **V spomin** na dragega Justa Vodopivca daruje družina Milocco 50 evrov za zgošniško župnijo.

In memoriam Savo Ušaj

Kot strela z jasnega se je po Nabrežini razširila žalostna vest, da se je zgodil pokojnik predsednik Športnega društva Sokol Savo Ušaj. Prve dni januarja bi dopolnil 66 let. Po opravljeni maturi na Trgovskem zavodu Žiga Zois se je zaposlil najprej pri takratni Kmečki posojilnici v Nabrežini, nato v Sovodnjah, kjer je kmalu postal ravnatelj in končno sodeloval pri združitvi sovodenske in doberdopske posojilnice, kjer je končal svojo zaposlitev kot ravnatelj in se pred nekaj leti upokojil.

Pokojnik je poleg svojemu poklicu posvetil vse svoje najboljše sile in veselje organizaciji športno kulturnega delovanja v domači vasi. Že na prvih športnih igrah v šestdesetih letih prejšnjega stoletja je kot otrok sodeloval in brnil domače barve še pod imenom takrat obujajočega prosvetnega društva Igo Gruden. Takratni uspehi so pripomogli, da so tudi nabrežinski mladinci pomislili na organizirano športno delovanje, kar je leta 1966 privedlo do ustanovitve Sokola. Savo je bil med prvimi, najbolj navdušenimi organizatorji in delavci. Naj spomnimo le na udarniško gradnjo košarskega in odbojarskega zunanega igrišča, kjer je tudi sam sodeloval. Pri društvu (naj spomnimo, da sta dolga leta Kulturno društvo Igo Gruden in Športno društvo Sokol bili eno!) je zasedal vseskozi tudi odborniška mesta, dokler ni leta 1974 postal predsednik in vodil tudi postavitev spominske table z

Grudnovimi verzi v nabrežinskem bregu, kjer smo prav preteklo nedeljo proslavili štiridesletnico obeležja.

Službene obveznosti mu niso dovoljevale, da bi opravljal tako odgovorna mesta pri športnem društvu, čeprav je stalno sledil in pomagal pri vseh dejavnostih. Po upokojitvi se je z vso vnemo vrnil v svoje društvo in kmalu po dokončni ločitvi kulturnega in športnega dela postal predsednik ŠD Sokol. To mesto zaseda še danes!

Savo Ušaj se je letos poleti s prijateljem udeležil večdnevnega "križarjenja" po Dalmaciji. Z užtkom je pripovedoval o prelepem doživljanju, da ne omenimo odličnih ribjih jedi, ki so mu še posebej prijale. Ob vrnitvi se je počutil slabo, bil je dolgo časa v bolnišnici, pred mesecem se je vrnil domov in vsi smo pričakovali, da se bo kmalu vrnil med svoje športnike in prijatelje, a nas je s svojim odhodom žalostno presenetil.

Počivaj v miru, dragi prijatelj! Ženi Vidi, hčerkama Vlasi in Lei ter sinu Ivu najiskrenejše sožalje. **antek**

"Kulturne" IZPOVEDI

Lucija Tavčar

Benetke, knjižnica BAUM, 20. 11. 2016 **Kako "Melanija prišla je v Belo hišo" ali bo, kar bo?**

NEODGOVORJENA VPRAŠANJA Rai 3 bis, po "naših", "njihova" poročila. 9. 11. dan, ki mu ne verjameš. Ne verjameš niti prispevku, posvečenemu Melaniji: "Melanija je našla tržno nišo, prek Trumpa je prišla v Belo hišo", avtorska priredba sevnškega narodno-zabavnega ansambla (<https://www.youtube.com/watch?v=l8mf1CdOASk>), medtem se vrstijo kadri vasice z izobešenimi ameriški zastavami. Iz poglavja HLAPCI SMO. Yes, we can. 1) 1. Yes, they can oziroma, kako je možno, da so državljani, ki so pred osmimi leti izvolili Obama, zdajle do samega vrha države spravili Trumpa? Se moram res vdati v žalostno resnico populizma, črednih nagonov, (to in onstranoceanske) množice, ki se od razsvetljenstva dalje ni razsvetlila toliko, da bi znala za svoje voditelje izbirati modre, preudarne, odgovorne ljudi?

2) Ista poročila: Milan Brglez, predsednik Državnega zbora, komentira Trumpovo izvolitev: "Vidim te volitve kot nasprotovanje obstoječim elitam in mislim, da se bodo politiki morali spremeniti. Ne moremo spreminjati družbe". Ne, saj politika na družbo nima nobenega vpliva. Ne sklepa novih zakonov, ne podpisuje trajnostnih načrtov, sploh pa ne delujejo ustanovam finančnih sredstev. Mislim, halo?

1) 2. Kam plovemo, če so celo najvišji po-

litični predstavniki, ljudje, ki so po poklicu klicani k skrbi za res publico, za polis, za nas..., če so prav ti ljudje mnenja, da se morajo le prepustiti valovanju razburkanega in zmedenega morja današnje družbe? Ali bi se morali vsi predati milosti in nemilosti skritih ekonomskih lobijev in drugih obstruktnih lutkarjev, ki vlečejo niti sveta sebi v prid? (geslo prihodnje volilne kampanje: Predaj se fatalizmu. Čemu voliti, bo, kar bo!)

2) 3. Kdo naj bi pravzaprav krotil to čudno družbeno morje, ki se spopada z, zgodovinsko gledano, čisto novimi razmerami in nepredvidljivimi vetrovi? Naj bodo to izobraževalne ustanove? Šola mogoče, ki je itak kriva, da se otroci ne znajo obnašati, da ničesar ne vedo, da imajo skoliozo zaradi težkih nahrbtnikov in travme zaradi neprejetih nezasušenih bralnih značk. (RAZIŠČI: je družbena apatičnost sodobnega človeka vezana na smrt avtoritete? Primeri: otroci imajo zadnje čase vedno prav, celo profesorje na faksu podučujejo študentje.) 3) 4. Naj podivjane vode družbe zajezijo kultura? In to ista kultura, ki mora biti, zato da zadovolji svoje uporabnike, sproščena, zabavna, lahkotna, ... Ah, ne, saj si vsi "želimo", da je aktualna, da opozarja na družbene probleme! (Izpodbijajoč primer: premiera SSG, Čehov - opozorilo na družbeno apatijo ni prišlo niti do najbolj izšolanih, večino publike je medtem itak hipnotiziral ekran mobilnega telefona.) V našem zamejstvu pa mora kultura biti neo-

porečna in najboljša "učiteljica" slovenskega jezika. Šola ne zna, naj bo to kultura! Zakaj ne, utrjevanje narodne identitete je bilo za manjšinske kulturne delavce premalo ambiciozno poslanstvo.

4) 5. Smo v vrtincu kompetenc, delovnih praks, obveznih tujih jezikov, hobijev in drugih kurikularnih dodatkov pozabili na državljansko vzgojo? Je za to spet kriva šola? (SPET POGLEJ Fichte: kolektivna krivda nemškega naroda) Saj ne, da ljudje ne sledijo... Večkrat sledijo in tudi vedo, za kaj gre, tudi poglobljeno, z zakoni v rokah. - PRIMER: Referendum o družinskem zakoniku. Preveč razočaranih kolegov je dan po volitvah priznalo, da ni volilo. Čeprav so točno vedeli, kaj želijo, celo aktivirali so se za to. A kaj, saj en glas ne bi spremenil rezultata. En, dva,...

6. Je morda za današnje stanje kriv občeveljavni individualizem, zaradi katerega sem jaz po eni strani edino in edinstveno, po drugi pa tudi nič in nihče? Pravzaprav: 1) 7. Kje tičijo razlogi apatičnosti? Se je prikradla v naš svet skupaj z ekstremno industrializacijo, globalizacijo? Še znamo soustvarjati družbo, v kateri živimo? Smo še zmožni političnega mišljenja?

PREJELI SMO Ob obletnici smrti duhovnika Izidorja Zavadlava

Šelestenje listja (1)

Dogodek, ki se je dogodil pred 70 leti na Gorenjem Polju pri Anhovem, je tudi pri meni zapustil svojstven pečat. Kot sedemletniku se mi je v spomin vtisnil kraj, kjer je pred 70 leti kar nekaj časa ponoči gorela lučka, na mali jasi na Gorenjem Polju, kjer so odkrili truplo omenjenega duhovnika. Vsi, ki so prebivali na drugem bregu Soče, v gorenjih Desklah, so videli to lučko večer za večerom.

O zapisih, ki so se zvrstili ob tem žalostnem dogodku, bi lahko postavil vsaj kakšen vprašaj, ne iz hudobije, pač pa iz nejasnosti, ki jo nekateri zgodovinarji radi puščajo za seboj, ko v sam dogodek navlečejo celo kopico zgodovinskih podatkov, ki sicer niso sporni za zgodovino, sporni pa so za razjasnitev krajevnega dogodka, o katerem lahko tamkajšnji prebivalci imajo čisto drugačno mnenje kot zgodovinska stroka.

Izidor Zavadlav, po pripovedovanju duhovnikov, ki so ga poznali, je bil vesten, delaven slovenski duhovnik in domoljub. To so mu priznavali vsi, tudi tisti, ki se z njegovim delom niso popolnoma strinjali. Imel pa je neljubo izkušnjo, da, kot mlad duhovnik, ni znal presoditi, kam kaj spada, pa je v svoji naivnosti povedal stvari, ki sicer niso bile sporne, bile pa so sporne za kraj, v katerem je deloval! Vasi, ki so mejile na Anhovo, kjer se je razvijala cementarna, so dobivale v tistem času novo podobo. Iz tradicionalnega kmečkega okolja se je to okolje z izredno hitrim tempom spreminjalo v delavsko okolje. V nekaj letih je ostalo samo nekaj večjih kmetov, popolnoma prevladali pa so mali kmetje in delavci. Med delavstvom so vodilna mesta zasedli Italijani, ki so prišli tja s celega "škornja". S tem so prinesli ne samo fašistično osvajalsko politiko in obnašanje, kar se

začela prevladovati verska mlačnost, ki pa se je marsikdaj utapljala v ateizmu. Tako so širitelji ducejeve ideologije pripravljali plodna tla delovanju Komunistični partiji, ki je imela v svojih rokah OF in je z lahkoto prodirala med delavstvo kot tudi med finančno šibkejši sloj tamkajšnjega prebivalstva.

Reka Soča je bila in je še za tamkajšnje prebivalce nekakšen mejnik; vedno je ločevala prebivalce levega od desnega brega. To, kar so na levem bregu poudarjali, so na desnem zanikali. Dogodki, ki so se dogajali na desnem bregu in niso bili nikomur v čast, so tamkajšnji prebivalci pripisovali levemu bregu, češ, od tam to prihaja. Tako se je dogajalo, pa na tiho se še, da so Gorenjepoljci naprtili smrt svojega župnika Deskljanom. Deskljani pa jim tega niso ostali dolžni in so te njihove ugotovitve "poslali nazaj čez Sočo" in krivili Gorenjepoljce. Te male

zdrahice, ki so včasih prišle med prebivalci do visokega vrelišča, so se dogajale celo v času najtršega komunizma, celo v anhovski cementarni. Visoko temperaturo so dosegli v času, ko je g. Klinton zapustil Gorenje Polje, se umaknil v Tolmin, upravo župnije pa je prevzel duhovnik iz Deskel. Gorenjepoljci so ostali brez svojega duhovnika. Tedaj je v Koper k škofu dr. Janezu Jenku odšla delegacija Gorenjepoljcev in škofa seznanila, da je prav ta poteza s strani škofije napačna, ker se je tako izkazalo to, kar župniji očitajo prebivalci na drugem bregu Soče: "Vi duhovnika niste vredni, saj ste ga ubili!" Škof Jenko jih je poslušal, po svoje "potroštal", kot trd (!) Kranjec (!), bistva problema pa ni nikoli dojel. Tokratna poteza škofije je bila za tisti čas krepko zgrešena. V Deskle je prišel mlad, zelo delaven duhovnik Vinko Kobal, ki je od tod upravljal tudi Gorenje Polje in Plave.

V teh očitkih, ki so frčali preko Soče, pa se je v anhovski cementarni slišalo marsikaj, kar je celo imelo svojo resnico ali vsaj delček resnice o zagonetni smrti duhovnika Izidorja Zavadlava. Jezični pinkponk med delavci anhovske cementarne je budno spremljal tudi komite KP. Vodstvo partije v cementarni se je na vse to obnašalo, kot da jih nič ne zanima, kar je bilo za tisti čas zelo prefinjeno zrežirano, to pa zato, da bi se s tem pinkponkom ne izvedelo kaj preveč... Danes Gorenje Polje skoraj ne premore "staroselcev", medtem ko so se v Desklah ohranili v večjem številu. Smrt duhovnika Izidorja Zavadlava je za zdajšnje krajanje samo še zgodovinski spomin. Sam dogodek o smrti duhovnika Izidorja Zavadlava za zdajšnjo generacijo prebivalcev pa je žal časovno odmaknjen.

/se nadaljuje
Ambrož Kodolja

S 4. strani

Pripadnost slovenski ...

Kako pa ste se vi kot oseba in duhovnik spremenili znotraj nje?

Vse te spremembe življenja in miselnosti spreminjajo tudi moj odnos v pastoralnem delu. Moraš biti bolj potrpežljiv. Pomagati in ozaveščati z lepo besedo. Obenem pa vztrajam pri vsem kot vsa leta. Osem let verouka v župniji. Srečanja s starši. Poletne in zimske počitnice. Poudarek na nedeljskih srečanjih kot želja in potreba po srečanju s Kristusom in ne kot nekaj, kar moraš. Nedeljsko bogoslužje mora biti kot srečanje velike družine. Homilija kot nagovor, ki se dotika osebno. Obhajilo kot srečanje s Kristusom, ki nas zdravi in hrani in nas povezuje v bratsko skupnost. Z leti človek dozoreva. Tako tudi moja vera in pogled na delo in celotno družbo. Potrebno je veliko napora, dela za božje kraljestvo. Na koncu pa se predaš v božje roke. Naj On dopolni. V osebnem stiku z Jezusom človek dobi moč, kljub svoji majhnosti in nebogljivosti. Čutiš, da te On podpira.

Svetišče na Tabru ima poleg izjemne geografske lege močan duhovni naboj. Kako pravzaprav doživljate ta sveti kraj?

Marijino svetišče na Tabru je že stoletja romarski kraj. Neprenehoma prihajajo ljudje. Redko množično. Zato je tu čutiti mir. Mnogi moderni ljudje, ki govorijo o nekih energijah, govorijo, da so tu še posebno močne. Mi verniki to čutimo in so čutili že nekdaj. Tu se čuti božja moč, "energija" Sv. Duha, prisotnost topline naše nebeške Matere. Potrebno je le odpreti naše zaprte "škure", se umiriti, ovreči balast smoga, da lahko vstopi Bog, ki je mnogo več kot kozmične energije, Bog, ki daje življenjsko moč in luč naši duši. V jubilejnem letu Božjega usmiljenja je bila naša cerkev izbrana kot poseben kraj milosti. V tednu, ko so bila odprta sveta vrata, je vsakdo, ki je hotel, pil to božjo moč, moč božje ljubezni in usmiljenja. Vrhunec pa je bil ob vsakoletnem praznovanju in romarskem shodu ob prazniku Marijinega vnebovzvetja.

Kakšna prihodnost se obeta repentabski župniji in njenim vernikom? Kako pa upate, da bo vaše življenje potekalo na Repentabru?

Vsaka župnija živi polno, če so duhovnik in člani skupnosti povezani. Sodelovanje vernikov pri oblikovanju in gradnji duhovnega in materialnega

dela v župniji je najpomembnejše. Vedno več nalog bo moralo sprejeti samo občestvo. Zakaj? Duhovnikov je vedno manj. Prej ali slej bo prišlo, da bo en duhovnik moral voditi več župnij. Če ljudje znajo voditi razna društva, bodo znali voditi tudi določene stvari v župniji. To velja za materialni in pastoralni del. Še posebej to velja za poučevanje verouka, oblikovanje družinskih, molitvenih, svetopisemskih skupin. Tako v naši župniji kot na splošno v vsej Tržaški se čuti pomanjkanje verskega poglobljanja. Še posebej to velja za mlade družine. Že peto leto imamo predavanja, ki jih vodi dr. Jože Bajzek. Opaža se odsotnost prav tistih, ki bi to najbolj potrebovali pri verski vzgoji otrok v družini. Prav odsotnost družin kot celote pri nedeljskem bogoslužju in aktivnostih v župniji bo že v bližnji prihodnosti vplivala tudi na našo župnijo. Samo tiste skupnosti, v katerih bodo verniki imeli močno zavest pripadnosti župniji in bodo odprte za sodelovanje, bodo imele prihodnost.

Sam ne vem za prihodnost. Želel bi, da bi me zamenjal kakšen mlad duhovnik. Ko sem prišel v župnijo, sem imel 30 let. Zdaj jih imam 70. Hvala Bogu mi zdravje dobro služi. Če Bog hoče, bom še naprej razdajal svoje moči župniji in celotni naši skupnosti.

VIPAVSKI PRIIMKI (20)

PALJK

Na prvi pogled se zdi, da pri razlagi priimka ni dvoma, saj gre za priimek, ki je nastal tako kot drugi tako imenovani živalski priimki. A v resnici so možne razlage kar tri.

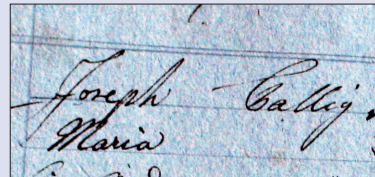
Priimek Paljk so v 18. stoletju zapisovali zelo podobno kot priimek Pavlič. Čeprav sta že v 19. stoletju to dva povsem različna priimka, pa obstaja možnost, da gre za enega in istega. To pomeni, da je priimek Paljk nastal iz Pavliča, torej na podlagi osebnega imena Pavel. Neki Pavel je dal priimek svojim sinovom, ki so postali Pavličiči. Poglejmo nekaj starih zapisov priimka Paljk: Palliz, Pallich, Palch, Paulich, Palik in Pallig. Pavlič, ki ga velikokrat mešajo s priimkom Pavlica, pa so zapisovali takole: Paulig, Paulich, Pauliz. Šele v drugi polovici 19. stoletja najdemo priimek v obliki Palek, Paljek in Paljk.

Druga razlaga je, da je priimek nastal iz toponima. To je bilo konec srednjega veka precej pogosto, saj so prišli velikokrat dobili tudi povsem nov priimek glede na svoje poreklo. Denimo iz Palčja pri Pivki, Palkovša zaselka v Lokavcu ali iz Palkišča v goriškem Dolu. Za ta kraj Pavle Merku' meni, da je bila pot obratna: da je kraj dobil ime po prebivalcih s priimkom Paljk. Za Palkovše pod Čavnom bi zaradi bližine seveda pomislili, da sta besedi povezani. A vendar je težava, da v Palkovšah ne najdemo v vsej zgodovini nobenega Paljka. Razen, če se je neki prebivalec Palkovš preselil v Velike Žabljice že pred letom 1600 in takrat dobil ime po svojem rojstnem kraju. Na Pivškem ali, kot se je nekoč reklo, na Pivki je tudi kraj Palčje. Ime je nastalo iz staroslovenske besede za manjše jezero, močvirje, blato ali kal. Tam se namreč nahaja presihajoče jezero. Tretja razlaga se zdi še najbolj verjetna. Priimek je dobil človek, ki je imel lastnost, podobno pajku. Mogoče je imel dolge noge ali vitko postavost (suh kot pajek). Mogoče pa je "predel mreže" kot pajek, torej je bil nekakšen lobist, kot bi temu rekli danes. V vipavskem narečju se pajku reče palk. Paljk je izvorno vipavski priimek. Njegovo gnezdo je v Velikih Žabljah in verjetno tudi v Križu, kot imenujejo domačini nekoč Sveti, danes pa Vipavski Križ.

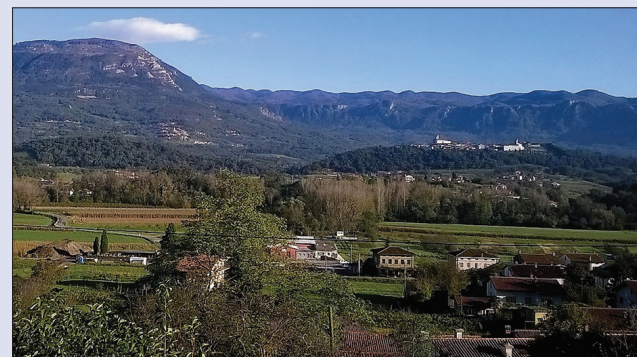
Danes živi v Sloveniji 65 ljudi s priimkom Paljk. Na Goriškem jih je 43, na Krasu in v Istri pa 11. Po enega najdemo še v Ljubljani (gre za potomca učitelja in pisca Leopolda Paljka) in na Gorenjskem. Podatki jasno nakazujejo, da gre za endemičen vipavski priimek. V Sloveniji najdemo še druge podobne priimke: Palik (6), Pajek (312) in Pajk (696). Na Primorskem so vsi ti našti priimki izjemno redki, saj jih najdemo vseh skupaj okoli 30. V tujini Paljkov praktično ni. Uradni podatki svetovnega rodoslovnega portala Forebears navajajo samo dva Paljka izven Slovenije, enega v Italiji, drugega na Novi Zelandiji. Očitno pa nimajo vseh podatkov, saj v Italiji poznamo vsaj eno družino, kjer živi pet Paljkov. Tja je priimek ponesel iz Velikih Žabljic Jurij Paljk, zdajšnji urednik Novega glasa. V krstni knjigi najdemo vpisane kot Georgius Marianus Paljk, saj so takrat župniki v knjige vpisovali še vedno latinske prevode imen krščencev. Pri krstnem vpisu njegovega pokojnega očeta Jožeta Paljka (1920-2013), priljubljenega Sipka, prekomorca in aktivnega radioamaterja se pri devetih križih, pa je župnik priimek zapisal kot Paljek. Njegovemu rodu sledimo do druge polovice 18.

stoletja, ko je bil v Velikih Žabljah rojen Jurijev pra-praprader Janez Paljk, vpisan kot Joannes Pallig. Že takrat je v Žabljah živel več družin s tem priimkom. Zato je iskanje dolgo trajno, saj bo treba iz slabo ohranjenih matičnih knjig izpisati vse omembe priimka in skrbno rekonstruirati vsako družino posebej. Janezov in Jožefov Paljkov je bilo namreč v tistem obdobju cela vrsta. V času Napoleona so v Žabljah Paljki živeli v devetih hišah. Primorski biografski leksikon omenja samo dva Paljka, Jurija in Leopolda. Jurija poznamo kot pesnika, urednika in

časnikarja, ki živi v Terzu pri Ogleju. Bogat jezik pa je imel tudi učitelj, kulturnik in politični delavec Leopold Paljk (1892-1965). Iz Velikih Žabljic, kakopak. Leopold in Jurij sta si gotovo v sorodu, vendar gre za daljno sorodstvo, pred letom 1800. Gotovo pa bo marsikateri Primorec ob teh Paljkih

Od tu izvirajo vsi Paljki: v ospredju Velike Žabljice in na griču Vipavski Sveti Križ, če se poigramo s sporom okoli imena tega srednjeveškega mesta. Pogled izpred žabeljske cerkve, kjer je bila krščena večina vseh Paljkov.

Jožeta Paljka, rojenega 1802, najdemo v najstarejši družinski knjigi župnije Velike Žabljice napisane kot "Josephus Pallig". Gre za pra-prapraderca duhovnika Vinka Paljka in urednika Jurija Paljka. Knjigo hrani Škofjski arhiv Koper.

pomisli tudi na Vinka Paljka, duhovnika. Nekdanji dolgoletni dekan v Solkanu in predsednik mednarodnega društva Concordia et Pax trenutno službuje kot župnik v Portorožu. Rojen je bil v Velikih Žabljah, kjer njegovemu rodu sledimo vse do prej omenjenega Janeza Paljka v 18. stoletju. Priimek najdemo tudi v dobro ohranjenih in že strokovno obdelanih matičnih knjigah župnije Kamnje, prafare. Tu najdemo nekaj porok Žabeljcev, ki so po nevesto prišli v sosednjo župnijo v 17. stoletju. Lovrenc Paljk iz Velikih Žabljic (Laure Palik de Sebble) se je 7. oktobra 1646 poročil v Kamnjah, vdovo Martina Kerzeta iz Vrtovina. Že leto kasneje spet najdemo Žabeljca Paljka, ki pa je za nevesto vzel Jedrt Kerže, Martini novo hčer. Gre za Janeza Paljka, sina Lovrenca (Joannes filius Laurentij Palik de Sabla). Ali gre za istega Lovrenca kot leto poprej, ni povsem gotovo. Bilo bi namreč zelo nenavadno, da se najprej

poroči oče Lovrenc z vdovo Marijo, leto kasneje pa še njegov sin z njeno hčerjo. To pomeni, da sta bila Marija in Lovrenc oba malce starejša in oba ovdovela. V tistih časih pa tovrstne poroke, ki se z današnjega zornega kota zde kot povsem dogovorne, niso bile nič posebnega. Pri tovrstnih dogovorih pa ni šlo za materializem, kot bi si danes mislili, ampak za golo preživetje. Dogovor je bil nujen za preživetje družine. Zato so se vdovci poročali praviloma že po nekaj mesecih. Navadno žalovanje je bilo možno le, če osirotela družina ni tolkla lakote.

V kamenjskih maticah najdemo tudi enega Paljka iz Križa. Leta 1652 je namreč za botro v Kamnjah bila Katarina, soproga Jurija Paljka iz Svetega Križa (Catherina Vxore Gregorij Pallig de S. ta Cruce existentibus). To pomeni, da je takrat vsaj ena družina Paljk živela tudi v tem srednjeveškem mestu, kjer se je pet let prej rodil baročni literat in pridigar Tobija Lionelli, Janez Svetokriški.

Tino Mamič

Jože Paljk ima zasluge, da so njegove rodne Velike Žabljice dobile literarni spomenik: Dnevniški zapisi 1943-1945. Rokopis dnevnika msgr. Rudolfa Klinca iz vojnih časov, ki je izšel pri Goriški Mohorjevi (2010), je iz Jugoslavije v Italijo prerotil v cavi koleasa prav Sipko.

Adventni čas živi v srcih in ravnanju vernih ljudi

Zaradi zapletov in sporov v vladi dvomi o možnosti izvedbe reform!

Slovenija zdaj v decembru bolj kot karkoli drugega potrebuje priznanje in uresničevanje vrednot, ki izhajajo iz naše preteklosti kot vernega in značajske pokončnega naroda. Zato kristjani v srcih in ravnanjih visoko vrednotijo tudi advent, adventni čas, ki pomeni obdobje priprave na Božič in za sprejem Odršenika, Jezusa Kristusa. V tem času je tudi pomembno, da razmislimo o svojem duhovnem življenju in o svojem odnosu do Boga in bližnjega. Latinska beseda "adventus" pomeni "prihod", v krščanskem smislu se to nanaša na prihod Jezusa Kristusa. Cerkvena liturgija imenuje advent vse štiri tedne pred Božičem in jih pojmuje kot priložnost za pripravo na Gospodov prihod, z upanjem in razmišljanjem. Adventni čas je skratka za kristjane poseben čas, ker nas vabi, da se spomnimo na preteklost, nas spodbuja, da živimo v sedanjosti in da se pripravljamo na prihodnost.

Zaradi pomembnosti adventa povzemam nekaj mnenj o njem. Tako Vinko Škafar poudarja, "da je december za kristjana še posebej mesec poglobljanja razmerij med ljudmi ter med človekom in Bogom. Spomin na rojstvo Jezusa in človeka, ta čudež nad čudeži, nas k temu še posebej vabi". Karel Gržan, doktor literarnih ved opozarja, "da se vsiljivi bleščavosti t. i. veselega decembra ne moremo izogniti. V ozadju je namreč interes, kako trgovati na človeku. Vprašanje

pa je, ali se bomo pustili vleči za nos interesom kapitala ali pa bomo toliko spoštovali sami sebe, da bomo svoje domove osvetlili tako, da se bomo bolje videli in doživeli, ne pa da nas odvečnosti zaslepijo in odtujijo". Božo Rustja, duhovnik, pisatelj in odgovorni urednik revije Ognjišče, spominja, "da je v adventu mašni plašč res vijoličaste barve, ki je sicer znamenje spokornosti, a nam ta čas obenem sporoča neizmerno veselo novico, da se bo rodil Jezus, ki nam bo blizu. Naj nam to veselo sporočilo polepša adventni čas in nas spodbudi, da ga bomo v veselju dejavno preživeli".

Robert Friškovec, duhovnik, tolažnik in duhovni spremljevalec zapornikov, pa pravi, "da v adventnem času lahko pripravimo svoje srce v zavedanju, da je solidaren odnos do sočloveka tudi odnos do Boga, Boga, ki je postal človek. Na ta način utrjujemo medsebojne vezi in praznujemo še bolj povezani". Povsem v nasprotju z duhom in poslanstvom adventa pa je v Sloveniji nastal spor v vladi in koaliciji, ki se širi in bi lahko imel za posledico celo nove predčasne državnozbornske volitve. Zapleti in spori med partnerji v vladi in koaliciji imajo izvor v sporazumu med ministrico za zdravje Milojko Kolar Celarc in predsednikom Fide-

sa, to je sindikata zdravnikov in zobozdravnikov, Konradom Kuštrinom, glede ureditve preceh problemov našega zdrav-

pristanka na višje plače zdravnikov. Drugi dve koalicijski stranki pa sta prepričani, da sporazum zagotavlja zgolj in-

Foto ddp

ništva. Premier Miro Cerar je ministrice in sporazum podprl, zoper sporazum pa sta se izrekli obe koalicijski stranki, Desus in Socialni demokrati. Tako se je zgodilo, da so na seji vlade omenjeni sporazum potrdili samo ministri Cerarjeve stranke modernega centra, ministri drugih dveh koalicijskih strank, Desusa in Socialnih demokratov, pa so sejo vlade protestno zapustili. Zdaj naj bi veljali dve resnici. Po zadržanju predsednika vlade, ministrice za zdravje in sindikata Fides je bil sporazum potreben in koristen, saj ne pomeni tudi

terese zdravniških elit, ne upošteva pa tudi interesov drugih skupin javnih uslužbencev. Med temi so mnogi, ki imajo zelo nizke plače in zato napovedujejo proteste in morda tudi splošno stavko.

Spori v vladi se poglobljajo in nadaljujejo v dve smeri. Ministri za zdravje je premier naročil, da do 12. decembra pripravi predloge zakonov za reformo zdravstvenega sistema, kar pa bo spričo zelo kratkega roka težko napravila, saj se tudi noče z nikomer posvetovati ali sodelovati. Na drugi strani pa se skupina drugih javnih

uslužbencev pripravlja na povečanje svojih zahtev pri pogajanjih z vlado, "saj se morajo tudi njim povečati plače, tako kot so jih povečali zdravnikom".

Zapleti in spori v vladi in koaliciji sicer niso povzročili padca vlade, so pa njeno vlogo in možnosti močno oslabili. Dogodki pa so ovrgli tudi trditve Mira Cerarja, "da je ta vlada uspela stabilizirati politične razmere v Sloveniji". Razmere v vladi, koaliciji in nasploh v družbi so zdaj tako slabe, da najbrž do konca mandata zdajšnje vlade, to je do sredine leta 2018, v Sloveniji ne bo mogoče opraviti nobene reforme, čeprav so te nujno potrebne.

Vlada oziroma vodilna stranka v koaliciji, Stranka modernega centra, poskuša naklonjenost sindikatov pridobiti tudi tako, da je v parlamentarno proceduro vložila predlog, naj 2. januar znova postane dela prost dan. Zakon naj bi sprejeli po skrajšanem postopku, tako da bi veljal že za začetek januarja prihodnje leto. Predlog, naj 2. januar znova postane dela prost dan, je vzbudil različne odmeve, najbolj pa mu nasprotujejo v gospodarstvu. Mnogi menijo, da vlada pretirava v svoji samohvali, tako tudi s trditvijo, da sta bili gospodarska in finančna kriza v državi že premagani. Slovenija ima, denimo, eno najvišjih obremenitev plač na svetu, in ne le v Evropi.

Naš delavec mora kar 42,8 odstotka plače nakazati v državni proračun. Boštjan Košak, izvršni direktor Simobila, drugega največjega slovenskega ponudnika mobilnih storitev, je za časopis Svet kapitala dejal naslednje: "Izredno sem ponosen, da smo v Slovenijo pripeljali internet, ki omogoča marsikaj. Toda na skok produktivnosti še čakamo. To je glavna tragedija v zadnjih tridesetih letih. Ni rasti produktivnosti, čeprav v žepih nosimo naprave, ki so tako zmogljive, kot so bili super računalniki v preteklosti".

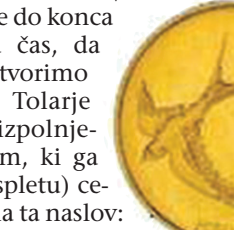
Vandalizem zoper Franca Mužiča, župana občine Brda! V Briškem časniku so sporočili, da je Franc Mužič, župan občine Brda, žrtev vandalističnih groženj in dejanj. Meni, da zato, ker je soglašal s postavitvijo bazne postaje za mobilni signal v združenem domu, v središču Medane. Postaja naj bi sevala v okolje. Začelo se je z rezanjem gum na traktorski prikolici, sledil je zažig traktorja, luknjanje gum na traktorski prikolici, pa zastrupitev trt v njegovem vinogradu. Nepridipravi so županu zastrupili okoli 4 tisoč trt. Bil je tudi več poskusov požiga vrtnete, postavljene ob njegovem vinogradu. Župan Franc Mužič je omenjene primere vandalizma prijavil policiji, ki naj bi krivce odkrila. Pravi še, "da on in družina nočejo živeti v zaskrbljenosti, kaj se bo zgodilo naslednjic". V Medani je bil žrtev vandalizma tudi Boris Srebrnič, nekdanji predsednik Krajevne skupnosti, ki so mu neznanci dvakrat poskusili zažgati avto.

Marijan Drobež

Do konca letošnjega decembra

Skrajni čas za zamenjavo slovenskih tolarjev

Letos smo praznovali 25. obletnico osamosvojitve Republike Slovenije. Ob tem prelomnem dogodku v zgodovini slovenskega naroda smo se med najrazličnejšimi proslavami, ki so si sledile skozi celo leto, večkrat spomnili tudi krajšega obdobja, ko je suverena država Slovenija kovala in tiskala lastni denar. Trenutno je na primer v Narodnem muzeju Slovenije lepa razstava z naslovom

običajnem tečaju 1 evro = 239,64 Sit. Lahko pa se tudi osebno oglasimo na blagajni Banke Slovenije (blagajna deluje v isti stavbi, a na naslovu Štefanova ulica 1, nasproti Ministrstva za notranje zadeve v Ljubljani), kjer nam bodo tolarke kovanice (in seveda tudi morebitne bankovce) brezplačno zamenjali po običajnem tečaju od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00 (izjemoma ob sredah tudi popoldne od 14.00 do 15.30).

Po četrto stoletja slovenske samostojne države in po trinajstih letih dejanske uporabe (saj so prve tolarke kovanice izročili v obtok 4. januarja 1993) ne bodo imeli tolarke kovanice več nikakršne denarne vrednosti oz. ne bodo uporabni kot plačilno sredstvo. Točno deset let po uvedbi evra v Sloveniji. Dokončno so se preselili v ropotarnico zgodovine, a so svetel dokaz poguma in vztrajnosti slovenskega naroda

Mitja Petarso

ni zaklad. Zanimiva razstava je na ogled v Narodnem muzeju Slovenije (Prešernova ulica 20 v Ljubljani, blizu slovenskega parlamenta) od 17. novembra letos do 8. februarja 2017 in je vsekakor vredna ogleda.

Slovenski tolar je bil denarna enota Republike Slovenije od 8. oktobra 1991 (ko so izročili v obtok tako imenovane tolarke vrednostne bone) do 31. decembra 2006. Po krajšem obdobju, ko se je dalo plačevati na ozemlju Republike Slovenije z dvema valutama (bodisi s tolarjem kot z novim evrom) od 1. januarja 2007 do vključno

15.1.2007, so poslali tolar dokončno v "pokoj". Po tistem datumu je mogoča brezplačna menjava tolarških bankovcev in kovanec v evre le še v Banki Slovenije. Tolarski bankovci so zamenljivi brez časovne omejitve, medtem ko lahko tolarke kovanice zamenjamo v evre le še do 31. decem-

bra 2016. Od tedaj dalje jih bo vsak lahko obdržal le kot spominke (saj ne bodo imeli nikakršne numizmatične vrednosti, ker so jih nakovali v ogromnih količinah). Če imamo kje po predalih ali v skritih kotih kakšne omarice slovenske tolarke kovanice in bi se jih radi znebili, imamo le še do konca meseca čas, da jih pretvorimo v evre. Tolarje lahko (z izpolnjenim obrazcem, ki ga najdemo na spletu) celo pošljemo na ta naslov: Banka Slovenije – Gotovinsko poslovanje, Slovenska cesta 35, 1505 Ljubljana – Slovenija. Po navodilih, ki smo jih izpolnili v obrazcu, nam bodo tolarje zastoj (torej brez nikakršne provizije) zamenjali po

V prodaji vinjete za leto 2017

Na več kot 1500 pooblaščenih prodajnih mestih je v četrtek, 1. decembra, stekla prodaja vinjet za leto 2017, ki so opečnato oranžne barve. Na prodaj je devet različnih vrst vinjet, cene pa ostajajo nespremenjene. Letne vinjete za letošnje leto sicer ostajajo v veljavi do vključno 31. januarja 2017.

Kot so pojasnili na Darsu, bodo vozniki lahko naprej kupili letne, mesečne in tedenske vinjete za osebna vozila, kombije in motorje.

Letna vinjeta za osebna vozila (cestninski razred 2A) stane 110 evrov, mesečna 30 evrov in tedenska 15 evrov. Uporabniki motorjev (cestninski razred 1) morajo za letno vinjeto odšteti 55 evrov, za polletno 30 evrov in za tedensko 7,50 evra.

Lastniki kombijev (cestninski razred 2B) pa morajo za vinjete odšteti nekoliko več. Tedenska vinjeta za kombije stane 30 evrov, mesečna 60 evrov, cena letne vinjete pa je 220 evrov. Na Darsu so ob začetku prodaje vinjet opozorili, da mora biti ta na vozilu pravilno nameščena. Po odstranitvi zaščitne folije jo morajo vozniki nepoškodovano namestiti na notranjo stran vetrobranskega stekla, in sicer tako, da je jasno vidna od zunaj, so zapisali. Nalepke ne smejo namestiti na mesto, kjer je vetrobransko steklo zatemnjeno, ali na stransko okno vozila. V Sloveniji ima sicer Dars več kot 1500 pooblaščenih prodajnih mest, to so bencinski servisi, marketi, trafike, poštni uradi in drugi. Prodajna mesta so objavljena tudi na spletni strani Darsa.

Voznikom svetujejo, da pred namestitvijo vinjete natančno preberejo navodila za lepljenje, ki so na hrbtni strani vinjete. Pred namestitvijo nove veljavne vinjete pa je treba odstraniti predhodno nameščeno oziroma neveljavno vinjeto, so še zapisali na Darsu.

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (43)

Mariza Perat

Janez Pavel II. je spet obiskal Fatimo 13. maja 1991 in se takrat srečal tudi s s. Lucijo. Tretjič je bil v Fatimi 13. maja 2000, ko je Franciška in Hijacinto razglasil za blažena. Prisotna je bila tudi s. Lucija. Ob tisti priložnosti je sv. oče razodel tretji del fatimske skrivnosti, ki je bil do tedaj javnosti nepoznan.

Janez Pavel II. se pogovarja s s. Lucijo 13. maja 2000

Janez Pavel II. ob proglašitvi Franciška in Hijacinte k blaženim

Blažena Frančišek in Hijacinta

Razglasitev treh pastirjev za blažene 13. maja 2000

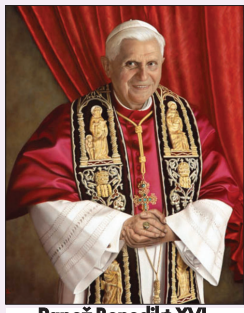
Po podatkih, ki jih navaja p. Anton Nadrah, je besedilo s. Lucija napisala januarja 1944 in ga izročila škofu, msgr. de

Silva. S. Lucija je namreč takrat resno zbolela in škof se je zbal, da bi umrla, preden bi napisala skrivnost. Zapis so pozneje poslali v Rim, kjer so ga hranili v tajnem arhivu v Vatikanu.

Besedilo se glasi:

"Po dveh delih, ki sem ju že razložila, smo na levi strani naše Gospe malo bolj zgoraj videli angela z ognjenim mečem v levi roki; ko je žarel, je razširjal plamene, da se je zdelo, da bo takoj zažgal svet; toda plameni so ugašali ob dotiku s sijajem, ki ga je naša Gospa izžarevala iz svoje desne roke. Angel je z desno roko kazal na zemljo in

klical z močnim glasom: Pokora, pokora, pokora! In videli smo v velikanski luči, ki je Bog: nekaj podobnega, kakor vidimo osebe v ogledalu, ko grede mimo, v belo oblečena škofa, slutili smo, da je bil sveti oče. Razne druge škofe, duhovnike, redovnike in redovnice, ki so se vzpenjali na strmo goro, na vrhu katere je stal velik križ iz neobdelanih debel hrasta plutovca. Preden je prišel tja, je šel sveti oče skozi veliko, na pol porušeno mesto, in na pol se tresoč z opotekajočim se korakom, prizadet od bolečine in skrbi, molil je za duše trupel, ki jih je srečeval na poti; ko je prišel na vrh gore, je pokleknil k vznožju velikega križa in ubila ga je skupina vojakov, ki so streljali nanj s strelnim orožjem in puščicami. In tako so drug za drugim umirali škofje, duhovniki, redovniki in redovnice ter razne svetne osebe, moške in žene različnih stanov in položajev. Pod obema prečnicama križa sta bila dva angela, vsak od njiju je imel v roki kristalno skropilnico. Vanjo sta zbirala kri mučencev in z njo zalivala duše, ki so se bližale Bogu".

Papež Benedikt XVI.

Papež Frančišek

ložil Salve d. o. o., Ljubljana 2015; Zamjen Srečko: Fatima, Marijina beseda sodobnemu svetu, 2. izdaja - Mladinska založba, Ljubljana 1942; Zamjen Srečko: Fatima, Marijina beseda sedanjemu svetu - 6. izdaja, Celovec 1962

/konec

Fatimska bazilika s trgov

Besedilo 3. dela fatimske skrivnosti je v prisotnosti častnikarjev z vsega sveta bilo nato objavljeno 26. junija 2000 v Tiskovnem središču v Vatikanu. Besedilo sta predstavila Josef Ratzinger, takrat prefekt Kongregacije za verski nauk, in msgr. Tarcisio Bertone, tajnik Kongregacije.

Dne 8. oktobra istega leta je sv. oče skupaj z več kot 1500 škofi pred izvirnim kipom fatimske Matere Božje izročil Cerkev in človeštvo Mariji.

Fatimo je obiskal tudi papež Benedikt XVI., in sicer 12. in 13. maja 2010. Fatimski Materi Božji je takrat podaril zlato vrtnico. Dne 12. maja je Marijinemu Brezmadežnemu Srcu posvetil vse duhovnike.

Papež Frančišek, zdajšnji sveti oče, je 13. oktobra 2013 na Trgu sv. Petra pred originalnim milostnim kipom fatimske Gospe svet izročil Božji Materi. Fatimski Mariji je izročil tudi svoje poslanstvo vrhovne

ga Poglavarja Cerkve. Romarji radi prihajajo v Fatimo. Po podatkih vsako leto obiše to božjo pot pet milijonov ljudi. Fatimska Gospa je kot romarica obiskala vse dežele sveta in povsod so jo z veliko radostjo in navdušenjem sprejeli, in to ne samo katoličani, ampak tudi drugi.

Letos - 2016 - obhajamo 100-letnico prikazovanj Angela miru, prihodnje leto - 2017 - pa bomo praznovali 100-letnico Marijinih prikazovanj v Fatimi. Marija se je zato kot romarica znova podala na pot in poleg drugih obiskala tudi naše kraje. Vsemu človeštvu, ki danes ječi sredi vojn in nemirov, v svoji materinski skrbi vedno znova priporoča molitev rožnega venca za doseg miru na svetu.

Viri: Ceglar p. Ludovik: Prošnje fatimske Gospe, Cistercijska opatija, Stična 1997; Felici Icilio Fatima - Ediz. Paoline - 15. izdaja, Catania 1967; Gonzaga da Fonseca-Alonso S. J.: Le meraviglie di Fatima, Rim 1974, 22. izdaja - Ediz.

Paoline; Gonzaga L. da Fonseca: Le meraviglie di Fatima - Propaganda Mariana - 5. izdaja, Casale-Monferrato 1943; Klinec Rudolf: Na božjo pot, Knjižice - Marijanišče Opčine, Trst 1965; Kondor Luigi SVD: Memorie di suor Lucia, 1. izdaja 1980 Fatima; Nadrah p. Anton: Marijina sporočila I. - Stiška opatija, Stična 1996; Nadrah p. Anton: Kristus bo zmagal po Mariji - Sto let Fatime. Izdal in za-

Iskanje vizije novega srednjeevropskega sodelovanja

POGOVOR Boris Nemeč

Predsednik Foruma za Goriško, mag. Boris Nemeč, je bil v ožjem odboru, ki je pripravil mednarodni posvet ob 50-letnici goriškega Inštituta za srednjeevropske študije (ICM).

Kako to, da je prišlo do sodelovanja, in zakaj ste se zanj odločili?

Gre za zaupanje, ki ga imamo v Forumu za Goriško v inž. Nica Fornasirja, ki je vodil pred mnogimi leti Polo Universitario v Gorici in skupaj z našim pokojnim predsednikom

Joškom Štrukljem načrtoval čezmejno sodelovanje na področju bolnišnic in visokošolskega sodelovanja. Kasneje je inž. Fornasir v vlogi vodilnega v Centro studi

sen. A. Rizzati podpisal z našim nekdanjim predsednikom Forumu za Goriško g. Sergijem Pelhanom sporazum o pospeševanju čezmejnega povezovanja. Menim, da so prav ta dolgoletna prizadevanja pomembno prispevala k ustvarjanju optimističnega ozračja, da so končno občine Gorica, Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba osnovala skupno organizacijo EZTS (Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje). Ta organizacija je naše najboljše orodje, da s podporo EU zgradimo prijazno okolje za uspešno čezmejno goriško regijo, ki bo predstavljala zgled za sodelovanje med narodi Evrope. Vsako leto skupaj organiziramo tudi prire-

ditev na Trgu Evrope/Transalpina zadnji dan v aprilu kot spominjanje na največjo širitev EU, ko je tudi Slovenija postala članica EU 1. maja 2004.

Nam se zdi pomembno, da ste tako tudi pomagali ICM, ki je na robu preživetja. Kaj menite o tem?

Inž. Fornasir nas je povabil, da poskusimo skupaj oživiti delo-

narodi Srednje Evrope. V Forumu za Goriško smo še posebej zavzeti za ustvarjanje ugodne klime za uspešen razvoj čezmejnega goriške regije. Zato smo se odločili, da sodelujemo pri pripravah na 51. Konferenco ICM, ki je bila konec novembra v Gorici. Seveda je bil naš pogoj, da je prvo delovno popoldne konferenco v Novi Gorici, kjer bodo nastopili pretežno slovensko govoreči referenti ter da bo zagotovljeno tudi simultano prevajanje v oba jezika. Tako smo povabili kot govornike dva predavatelja iz Nove Gorice, dva iz Ljubljane, dva iz zamejstva in dva Italijana. Tema razprave, ki je bila 24. novembra na gradu Kromberk, je bila kultura Srednje Evrope in prihodnost Evrope. Ob ro-

bu konference smo imeli še razstavo z naslovom Bratje, ki je v petih jezikih predstavila zgodovino čezmejnega sodelovanja od začetka 60. let preteklega stoletja do vstopa Slovenije v EU. Kustos Goriškega muzeja dr. Marko Klavora pa je udeležencem konference za konec prvega dne konference predstavil tudi razstavo Begunci, ki prikazuje hude čase naših sovaščanov, ki so morali zaradi 1. svetovne vojne zapustiti svoje domove in oditi v negotovost po celotni Avstriji, nekateri pa tudi v Italijo takoj po napadu Italije in umiku Avstrije na obrobje hribovitega sveta ob Soči.

Foto JMP

Foto JMP

vanje ICM (Srednjeevropska kulturna srečanja) ob praznovanju 50. obletnice delovanja te ustanove. Skupaj smo ugotovili, da je ICM odigral pomembno vlogo od ustanovitve leta 1966 vse do leta 1990, saj je preko kulturnega sodelovanja pomenil mehčanje stikov med politično nasprotnimi družbenimi sistemi. Posebno vlogo sta tu odigrala župan Nove Gorice Joško Štrukelj, rojen v Gorici, in župan Gorice Michele Martina, rojen v Šempetru. Po letu 1990 je zmanjkal naboj za sodelovanje in vse države nekdanjega socializma so se obrnile vase in ICM je postal zgolj zadeva italijanske strani. Lani pa smo skupaj ugotovili, da moramo poiskati nove vizije za sodelovanje med

/str. 15
Jurij Paljk

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (135)

ZDRAVNIK IN NATUROPAT, PREDVSEM PA ČLOVEK S SRCEM, DR. CARLO MAGGIO

V intervjuju sem dr. Carla Maggia vprašala, kaj ga je pripeljalo do tega, da se je vpisal na medicinsko fakulteto. Povedal mi je svojo zgodbo. Ko mu je bilo 6 let, se je doma po ne-

sreči polil z vrelo vodo po desni polovici telesa. Imel je hude opekline, po roki tretje in po obrazu prve stopnje, v bolnišnici je ležal 3 mesece in tam je spoznal svet medicine. Kot majhen otrok je iskal pomoč zdravnika, ki je bil vedno krut in grob, vlekli so z njega gaze tako grobo, da so krvavi kosi kože leteli z njega, sam pa je bil majhen, jokal je, hudo mu je bilo. Edino človeško uteho in pomoč so mu dajale medicinske sestre. Zato se je odločil, da bo postal zdravnik, toda tak s srcem, human, tisti, ki bo prisluhnil ljudem.

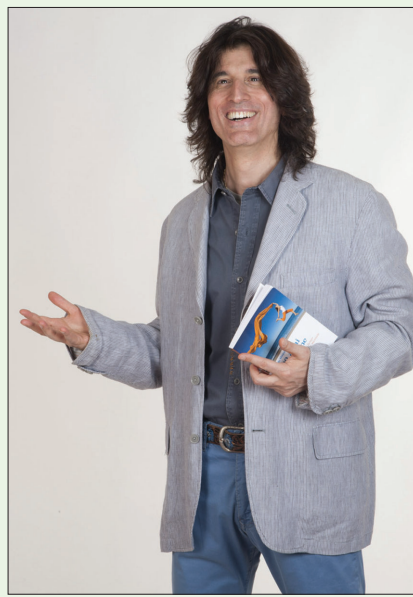
Skratka, želel je postati drugačen zdravnik. Kot rečeno, so bili v bolnišnici z njim zelo grobi, ledvice so mu začele odpovedovati, skoraj bi umrl, zato se je po treh mesecih muk mama odločila, da ga bo sama pozdravila doma. Tako je v štirih mesecih tudi storila s penicilinom v prahu in ostalimi pretežno na-

ravnimi metodami, kolikor jih je seveda poznala in jih je bilo na razpolago leta 1958. In tako je prof. Carlo Maggio leta 1979 začel svojo pot študija medicine in specializacije v kardiologiji.

Po diplomu je delal 10 let v bolnišnici, potem je deloval po zasebnih klinikah. Vedno si je prizadeval, da se je izpopolnjeval in izo-

braževal, kar tudi zdaj nenehno počenja. Sam pravi, da te študij poleg nenehne telesne aktivnosti ohranja mladega in da je to njegova največja skrivnost mladostnega videza. Njegova humanost je vsak dan prisotna. Kot zdravnik deluje tako, da si pred pregledom pacienta vedno misli, da bi lahko bil to njegova mama, oče, sestra, brat, in se vpraša, kako mu lahko pomaga. Tako razmišljanje ljudje takoj začutijo.

Med vsemi študiji, ki jih je dokončal, je tudi 3-letni študij naturopatije, ki jo je vključil v svoje vsakdanje delo, saj pravi, da se je z naturopatijo naučil gledati na človeka in ne na bolezen, in to z več zornih kotov. V naslednjem prispevku boste izvedeli za pomlajevalne skrivnosti dr. Carla Maggia, ki jih pri skoraj 60 letih kaže 20 manj.

/dalje
www.saeka.siNOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Pravni zastopnik Marko Tavčar

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITR230

ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljena na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 6. decembra, ob 14. uri

Pridejo leta, ko greš za spomini ...

Planine nad Ukvami (6)

Avto imava parkiran ravno pri gostilni Al Camoscio (pri Gamsu) in počutiva se nekako v krivdi, ker sva se poslužila zasebnega parkirišča. Zato odločiva, da bova spila pivo ali povprašala za jabolčni zavitek. Ravno sva pri avtu, ko naju dohitijo prileten možakar z berglami, ki naganja dva mlada junca. Elvio ga nagovori kar v slovenščini, možakar pa je tega vesel in rad začne razgovor. Seveda v domačem narečju, ki ga sicer za silo razumem, saj je podobno beneškemu, obvladam pa ne. Pogovor steče, trudim se, da bi razumela čim več. Gospod, Ukljan, nama pove, da sta z ženo lastnika gostilne, jezi se na živino, ki mu uhaja. Še živina ni več taka, kot je bila nekoč, je jezen, ko z berglami teka za juncema po strmem bregu. Skupaj gremo nato do gostilne, kjer mož naroči pivo, jaz pa zavitek. Gospodar nama najprej postreže s pijačo, tokrat brez bergel, ponosen, da ima dobro avstrijsko pivo. Pove nama, kje ga izdelujejo, pa še to, da lastnik pivovarne stalno preverja, kakor resni so pri prodaji in kako so gostje zadovoljni. Zavitek prinese žena, doma je pečen, gostom ne ponujata industrijske hrane. Nekoliko razočarana nam le povesta, da so letos jabolka kupljena, ker je spomladi zmrzal uničila ves pridelek. Štrudelj je nebeško dober, gostilničarja naju zadovoljno opazujeta. Edina gosta sva, pa še Slovenca. Pogovarjamo se o vsem, možakar z berglami mi prinese nekaj starih fotografij, noče, da bi vstala od mize, pravi, da sem po vzponu na Lepi vršič zagotovo trudna. Smejem se, takih kavalirjev ni več, vsaj pri nas v mestih ne. Samo na planinah nad Ukvami še najdeš take, ki gostu dajo vedeti, kako je dragocen in dobrodošel. Vseeno vstanem in se z vrta napotim v jedilnico. Ta-

ka je, kot so bile gostilne v času mojega otroštva, in diši po domačem, po pečenju in po dobrih ljudeh. Ob steni je lončena peč, pripeljali so jo iz doline, nekdo jo je hotel odvreči, pravi možakar z berglami in nežno boža lepe, umetelne pečnice. Pa še tako lepo greje, pove, čeprav peč ne gori, saj je še vedno poletje. V kotu so razne fotografije, sneg, Kok, gostje ob Božiču. Vse so črno-bele in spadajo že v daljno preteklost. Lastnika nama povesta, da je bila nekdanja gostilna odprta skozi vse leto. Gostje, ki lahko še danes v njej prenočijo, so tu preživljali božične in novoletne praznike. Zdaj se to ne izplača več, nama povesta, in ko zasneži, se vrneta v dolino, v svoje rodne Ukve, kjer imata manjšo hišo. Junca bosta seveda že prej prodala na živinskem sejmu v Tolmeču. Lepa in lepo rejena sta, pravi možakar, upam v dobrega ponudnika. Sploh nisem vedela, da še obstajajo sejm, na katerih prodajajo živino, taki, kot sem o njih brala v knjigah in romanih. Kot bi me zabilo v preteklost... Tako prijetno mi je, ko se vživljam v svet, ki ni moj, a ga imam tako neznanost rada, da mi ni do vrnitve v dolino. "Kje pa bosta prespala?" naju vpraša prijetna gospa. Povem, da v Lužnicah, Lusnitz, Lusniza. Ah, po naše se reče Na Ušeh, mi pojasni. Ne vem, kje so našli to ime, Lužnice, se jezi, to sploh ni slovensko, ampak nemško in krajanji ga nismo nikoli uporabljali. "Tako je", ugotavlja, "pridejo jezikoslovci, ljudi ničesar ne vprašajo, kar izmišljajo si in preimenujejo". Še se sme-

jemo in kramljamo. Gospa govori odlično slovenščino, pripoveduje o zboru, o gospodu Gariupu, ki ni samo mašnik, ampak je aktiven vsepovsod v vasi. Radi ga imamo, prizna, zelo radi in veliko mu dolgujemo.

Z možem se morava posloviti, čaka naju pot v dolino in še zadnja postaja v planinski koči Gortani, v Ravni. Mimo koč

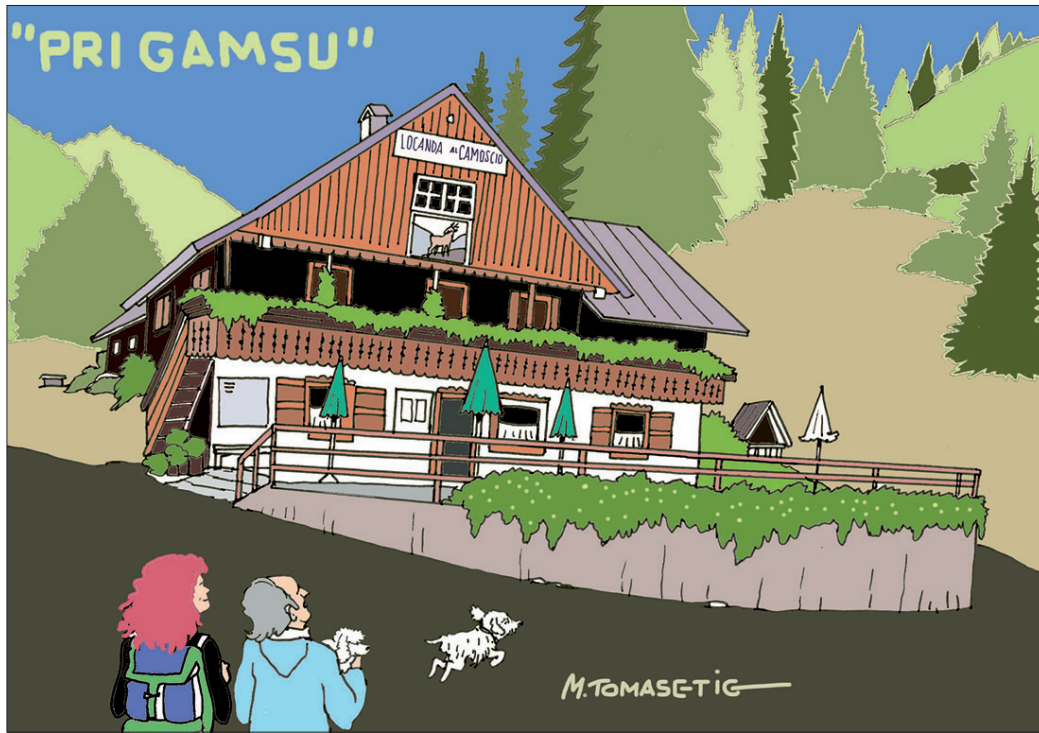
ninah preživljala dolge mesece, tako zaradi živine kot zaradi gospodarjenja z gozdovi. Na planino so se preselile cele družine z otroki in v času avstro-ogrsko monarhije so zato oblasti ugotovile, da je nujno odpreti na najbolj obljudeni planšariji, Rauni, poletno šolo. Maja leta 1892 je tako nastala "Uggowitz apple", osnovna šola z nemškim učnim jezikom, namenjena otrokom kmetov in pa-

naj bi potekalo odprtje šole. Župan, ki je bil nemškega porekla, se je seveda zavzemal za nemško prireditve, nasprotoval pa mu je duhovnik s slovenskim delom prebivalstva, ki je zahteval, da poteka kulturni praznik v slovenščini. Pravzaprav točno ne vemo, katera stran je zmaga, zgodovinski dokumenti poročajo le, da je sam cesar Franc Jožef prispeval 300 florintov za izgradnjo šole, ves les

je poklonilo tedanje ministrstvo za kmetijstvo, 100 florintov pa je še dodal deželni svetovalec s Trbiža Cajetan Schnablegger. Po koncu prve svetovne vojne, ko so Ukve prešle pod Italijo, avstro-ogrsko monarhija pa je razpadla, so tudi ukljansko planinsko šolo za vedno zaprli. Nekaj časa je bila stavba gorska kolonija za otroke s pljučnimi boleznimi, pozneje je prešla v roke župniji in skavtskim organizacijam.

Od oktobra 2008 je občina Naborjet prenovljeno stavbo namenila turistični dejavnosti in v njej odprla gorsko zavetišče z mineraloškim muzejem. Koča je dobila ime po znanem geologu M. Gortaniju, ki se je veliko posvečal Karnijskim Alpam, tipologija in struktura zgradbe pa sta ostali zvesti prvotni planinski šoli. Z možem se vračava sitedo dolino. Tema napoveduje bližajočo se zimo in konec vandravanja po gorah. Škoda, saj je na planinah nad Ukvami še toliko neraziskovanih poti in steza, toliko vrhov in razgledov, ki te popeljejo do neba in čez. Kmalu bo pašnike pobelil sneg, ko bo skopnel pa, si obljubiva, se bova vrnila, v opojno tišino neskončnih planin, tja, visoko nad Ukvami.

/konec
Suzi Pertot

namreč ne moreva iz dveh razlogov. Prvi razlog so odlične slaščice - nekaj jih bova kupila za prijatelja -, ki jih pripravljajo vsako soboto, drugi pa je kočica sama po sebi. Ravno kočica Gortani, ki je zdaj last naborjetske občine, je bila namreč tista zgradba, ki je v davnih časih Ukljanom služila za šolo na planinah. V koči, ki je danes na razpolago izletnikom in planincem, je zanimiva razstava o zgodovini stavbe. Večina Ukljanov je na pla-

stirjev, ki so se v naročje visokogorja odpravili že maja in ostali tu do pozne jeseni oziroma do prvega snega. Tistega leta se je v šolo vpisalo 100 otrok od skupno 140 šoloobveznih, ki so prebivali v Ukvah. To so kar nezanemarljive in spoštovanja vredne številke, če pomislimo, koliko je zdaj osnovnošolčkov v vasi. Avtor zgodovinske raziskave, domačin Raimondo Domenig, poroča tudi o nesporazumih glede jezika, v katerem

Vsakoletna prireditev Naš športnik 2016

Brezmejni športnik letos v Boljuncu

Podelitev vseprimorske nagrade Naš športnik 2016 bo v torek, 27. decembra, v gledališču Franceta Prešerna v Boljuncu. Pobudniki prireditve so obmejne medijske hiše in Združenje sloven-

dio Trst A in Radio Koper. Radijska in televizijska produkcija je letos v zakupu programskega oddelka deželnega sedeža RAI. Za zdaj so na obeh straneh pripravili pred-izbor svojih kandidatov. To so za naše zamejstvo

in Sašo Taljat, odbojkar Mitja Gasparini, "pingpongša" Bogan Tokić in jadralca Vasilij Žbogar; pri dekletih smučarka Ana Bucik, kajakašica na mirnih vodah Špela Ponomarenko Janič, tenisačica Andreja Kle-

Lansko nagrajevanje najboljših primorskih športnikov v Izoli

skih športnih društev v Italiji, letos pod pokroviteljstvom Občine Dolina. Prejšnji teden so se sestali športni novinarji slovenskega uredništva deželnega sedeža RAI za Furlanijo Julijsko krajino, Primorskega dnevnika, internetnega portala Slosport, Primorskih novic, Radia Koper in Televizije Koper in evidentirali kandidate za nagrado. Končni skupni izbor po šestih nominirancih za kategorije moški, ženske in ekipe bo znan prihodnji teden, najboljša pa bodo razglasili kot navadno na dogodku, ki ga bosta ob 20. uri v živo prenašala Ra-

jadralci Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta ter Jaro Furlani, odbojkarja Loris Mania in Jernej Terpin, gorski tekač Tadej Pivk in plavalec Kristian Vidali; pri ženskah rokometarica Martina Bearzi, alpska smučarka Katrin Don, jadralca Cecilia Fedel, kotalčarica Metka Kuk, jahalka Irina Počkar in telovadka Tea Ugrin; pri moštvih pa košarkarji Jadrana, namiznoteniške igralka Krasa, odbojkarji Olympie in Sloge Tabor ter nogometarji Primorja in Vesne. Na slovenski strani pa nogometar Valter Birsa, rokometar Dean Bombač, kanuista Luka Božič

pač, kanuistka Urša Kragelj, jadralci Tina Mrak in Veronika Macarol ter gorska kolesarka Tanja Žakelj; med ekipami pa nogometarji Gorice, novogoriške odbojkarice, namiznoteniške igralka Izole, rokometarice Ajdovščine in rokometarji Kopra. Lani so bili najboljši Tea Ugrin, Mitja Gasparini in nogometarji Kopra. Prireditev v prazničnem obdobju v Boljuncu bosta vodila Mairim Cheber in Evgen Ban. Skupno vseprimorsko imenovanje najboljših bo že četrtič, Naš športnik pa bo doživel izvedbo številka 33.

HC

S 14. strani

Iskanje vizije ...

Vemo, da so vas nekateri neupravičeno kritizirali, češ da je bilo samo prvi dan posveta na gradu Kromberk poskrbljeno za prevajalsko službo. Kritizirajo in obrekujejo po navadi tisti, ki nikdar ničesar ne naredijo zastonj, pa zato lepo razložite, kako je s tem.

Slovinci smo zelo občutljivi glede uporabe svojega jezika v obmejnem prostoru, kar je tudi prav. V svojem kratkem povabilu morebitnim slovenskim udeležencem sem kot predsednik Foruma za Goriško, ki je bil soorganizator konference, navedel, da je simultano prevajanje zagotovljeno samo prvi konferenčni dan na gradu Kromberk. Za predavanja v ostalih dveh dneh konference, ki so potekala v Gorici, pa simultano prevajanje ni bilo zagotovljeno. Mnogi so hudo reagirali, kako to, da ni zagotovljeno tudi prevajanje v Gorici. Kasneje sem pojasnil, da je simultano prevajanje drago in da gre za prvi korak, torej slovenski del konference v Novi Gorici, in še posebej priporočil, da se čim več ljudi udeleži konference na gradu Kromberk, še posebej, ker je bila razprava zelo aktualna - prihodnost Evrope - in zelo uglednimi udeleženci. Žal, pa je bila udeležba Slovencev veliko nižja od Italijanov, kar seveda ni spodbuda za opravičilo velikih stroškov simultane prevajanja in slaba popotnica za prihodnjo 52. konferenco z izvajanjem v Novi Gorici.

Goriška, po vašem, zanima

še koga tako v osrednjem slovenskem prostoru kot v osrednji Italiji, da ne rečem vedno v Rimu in Ljubljani?

Žal, vse države v zadnjih desetletjih sledijo politiki centralizacije vseh družbenopolitičnih funkcij in zato nastajajo vedno večje napetosti med veliki mestnimi aglomeracijami in provinco. To se dogaja tako v Italiji, kjer ste ravnokar ukinili pokrajine, in se dogaja v Sloveniji, ki jih ni nikoli hoteli uvesti, četudi gre za uredniške ustavnih določb. Ta koncentracija oblasti, kapitala in njihovih prevladujočih medijev omogoča vedno večjo družbeno korupcijo in vedno večje razlike v dohodkih prebivalcev. Temu bo nedvomno sledil upor. V ZDA smo ga pravkar doživeli. Provinca je izvolila Trumpa iz čistega kljubovanja washingtonski izprijejni politiki.

V Evropi se lahko ta stiska ljudi iz provinc sprevrže v oblast skrajne desnice in tudi v razpad EU na nacionalistične države.

Zato bi morali v Bruslju, pa tudi v Rimu in Ljubljani, spoznati, da je potrebno čim prej vso pozornost nameniti periferiji in še posebej obmejnem krajem. Zato so udeleženci na gradu Kromberk poudarjali vsestransko sodelovanje v čezmejni goriški regiji. Zelo zanimivo je, da Ljubljančani, kot prof. Peter Jambreč in prof. Dimitrij Rupel, vidijo veliko priložnost v čezmejnem sodelovanju, vsekakor več kot Goričani sami.

Katere so bile glavne točke

posveta in kateri najbolj odmevni nastopi?

Kultura srednje Evrope, ki naj nas povezuje, prihodnost Evrope in še posebej Goriške, so bile osrednje teme posveta na gradu Kromberk.

Miha Kosovel je razmišljal o odnosu evropskih prestolnic do zapostavljenih evropskih provinc.

Zelo zanimiva je bila tudi razprava Jurija Paljka, ki jo je, zaradi njegove odsotnosti, prebrala dr. Neva Makuc. Njegova razmišljanja izzivi in priložnosti Goriške so ljudje spremljali s posebno pozornostjo in se tudi hudomušno nasmehnili ob misli, značilni za razmišljanje Goričanov "non se pol" - nič se ne da narediti. Goričani potrebujemo več smelega miselnosti in drznih vizij, ki jih moremo ponuditi Ljubljani, Rimu in Bruslju, in zahtevati tudi ustrezne investicije v naše goriško okolje.

Drugi dan v Gorici je bila zelo zanimiva razprava o medverskem dialogu (židovska, muslimanska vera ter krščanska pravoslavna, luteranska in katoliška), potem pa še o zidovih, ki so izginili, in o zidovih, ki na novo nastajajo v Evropi. Zadnji dan smo imeli razpravo o sodobnih medijih in komunikacijah, tehnologijah ter jezikih v Evropi.

Boste sodelovali z ICM tudi v prihodnje?

Seveda, načrtujemo naslednjo 52. Konferenco. Verjetno pa bo še dolgo ostala naša osrednja tema iskanje vizije novega srednjeevropskega sodelovanja in še posebej v čezmejni goriški regiji, ki naj bi jo prebivalci prevzeli kot svojo, in tako bodo prav oni v vsakodnevnom delovanju zgradili boljši svet za nas vse na Goriškem.

obraz našega časa

slavnostna akademija ob 40. obletnici
Sveta slovenskih organizacij

svet slovenskih organizacij
40

**petek, 16. decembra 2016
ob 20. uri
Kulturni dom v Trstu**

režija: Jasmin Kovic
glasba: Patrick Quaggiato
scenografija: Ana Rahela Klopčič, Jasmin Kovic

posnetki: Sašo Štih
asistentka režije: Elena Husu
kostumistka: Carlotta Nanut
maskerka: Irina Giormani
luč: Marko Kovač
ton: Vasja Križmančič
projiciranje: Janez Terpin
izbor besedil: Jasmin Kovic
zgodovinski časovni pregledi: Julijan Čavdek
prevodi: Katja Vončina
avtorski posnetki obrazov in fotografije: Sašo Štih
zgodovinski posnetki: arhivski posnetki sedeža RAI za FJK
montaža zgodovinskih posnetkov: Aleks Purič
grafično oblikovanje: Sintesi/Hub

igralec in povezovalc: Tadej Pišek
vodja seminarja: Primož Forte
radijski voditelj: Janez Beličič
dopisnica in tv voditeljica: Valentina Oblak
ljubiteljski politik: Marko Brajnik

solistka: Valentina Sancin
vokalna skupina Vikra pod vodstvom Petre Grassi
pianist: Eva Dolinšek
violončelistka: Irene Ferro Casagrande

**Zahvalna sv. maša ob 40. letnici ustanovitve
Sveta slovenskih organizacij bo v nedeljo,
11. decembra 2016, ob 18. uri v cerkvi
sv. Ignacija na Travniku v Gorici.**